

A mai szám ára 20 fillér.

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Vasárnap
1927 december 25.

Felelős szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-u. 49. Telefon: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. sz.

ARA:
12
FILLÉR.

Kiadó: Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai rt. Előfizetési ár: 1/4 évre 36 Pengő, 1/2 évre 18 Pengő, 1/4 évre 9 Pengő, 1 óra 3 Pengő. Külföldre a kétszerese.

Debrecen,

XXV. évf. 293. szám.

Karácsony a fejlődés útján

Irta: dr. Juhász Nagy Sándor.

A világot átfogó, végtelen és tökéletes Szeretet megszületését a fehér pusztaikon végig esilengelő, bűbajos angyali szózat ezzel a szelid intellemmel tudatta az áhitatba hajló, meglepődő emberekkel: „békesség legyen köztetek és jóakarat!”

Aztán eltűnt az emberek megilletődött magukbaszállása és alig hogy elcsendült a földöntúli ének, alig hogy elhalványult a betlehem-i csillag, már kezdődött újra a régi ádáz, vad, véres tusakodás és a nyomban felocsudó gyűlölet visszafoglalta ősi birodalmát.

Hiába tért vissza azóta ezerkilencszázegynéhányszor szent karácsony ünnepe, hiába eszméltet bennünket évente újra meg újra reá arra az első mennyei üzenetre, harangok zugása, zsolozsmák hömpölygő dallama, a bibliából és az istenházaiából kiharsogó kiáltó szó hiába ragad magával bennünket, az a sokmillió gyertyácska a karácsonyfákon hiába lobogtatja felénk a gyermek Jézuska lebüvölő szent szeretetének reménykedve hívogató fényét: hamar elszáll karácsonyest varázsa és az emberek közt nincsen jóakarát és nincsen békekesség.

Ártatlan boldog hitnek szüzi tiszta ünnepe, óh szent fehér karácsony, bocsáss meg nekünk a csüggedés borongós szaváért, de nem tudjuk eléggé bedugni fülünket a legalacsonyabbrendű marakodás világszerte zugó rémes zsi-vaja elől és a háboruban kiömlött vérből óriásira hizott gonosz gyűlölet üldözése még ezt az egy estét sem akarja meghagyni nekünk gondtalan pihenésre.

Felfordult világ boldogtalan fiainak, keserves nekünk a jelen és mi lenne velünk, ha még a jövőben sem találánk vigasztalódást? Áldott karácsony ünnep, csak hogy ezt a reménységet elhozdad nekünk.

Igen, ha a jelen nem is, a jövő a karácsonyé. Ezért jön vissza közzénk minden évben és ezért nem marad el soha. Megmutatja a fényét, érezteti a melegét, megsimogatja a homlokunkat, meg a szívünket és ha gyorsan továtűnik is, mint az álom, visszahagyja köztünk bűvös emlékét s mindig jobban és jobban felszítja vágyakozásunkat az új karácsony után, mely nem elérhető, hiszen minden évben egyszer itt van velünk és ezentul is mindig jönni fog.

Ha pedig van elég askéta bátorságunk arra, hogy karácsony estéjén kiragadjuk magunkat a tömjénillatos, kábitó hangulat varázsa alól és merünk az értelmünkkel belepillantani a karácsony miszteriumába, önmegtagadásunknak nem várt jutalmaként arra a bizonyosságra bukkanunk, hogy nem eredménytelen a karácsony folyton megújuló vissza-

térése, mert ennek az ünnepnek örök eszméi az emberi társadalomban mindig hatalmasabb erővel törnek elő és szakadatlan fejlődésben vannak.

Nem gyors ez a fejlődés. Egy nemzedék arasznyi életében alig észlelhető. Sokszor talán megállást, vagy visszahagyatlást is találunk. De évezredek távlatán át világos előttünk az emberiségnek az óriási tömeg eszöndes, lassu mozgásával való előrenyomulása karácsony eszméi, a keresztényen szeretet nagy ideáljai felé.

Nem lehet kiragadni a történelemből egyes korszakokat, mint például ezt a mi életünket, a maga borzalmaival és visszataszító fonákságaival. Ha a multat egyes részleteiben vizsgáljuk, az sem megnyugtató, hiszen Jézus hite volt a barbárok vallása is, kik az ő nevében háboruskodtak, vagy volt a zsarnokok vallása is, kik az ő nevében hatalmaskodtak. Sőt talán még a jövő sem lesz minden vonatkozásban biztató. Ki tudja, nem jö-e olyan korszak, midőn majd az elnyomott tömegek Jézus neve ellen kezdenek elkeseredett küzdelmet az ő tanáiért, míg a hatalmasságok az ő nevében fognak hadakozni az ő tanításai ellen?

Hanem ha két évezredet egy összefüggő egységes egésznek veszünk és összevetjük a kezdetét és a végét, akkor látjuk a karácsonyi eszméknek esodálatos térhódítását. Hol van ma már a rabszolgaság, melyről még Szent Ágoston azt írta, hogy mindig fenn fog maradni? Hol van a jobbágy-ság, mely nyomába próbált lépni? A nagy embertömegek nem emelkednek-e gazdasági, jogi, politikai, művelődési és erkölcsi tekintetben mindig magasabb színvonalra? A szeretet ezerféle művét nem látjuk-e szerte a nagy világon? A gyűlölet vad lármájából nem hallik-e ki mindig erőteljesebben a szeretet himnusza? A véres háboru elülte után nem támad-e fel fokozódó erővel az elnyomhatlan követelés a világ-béke után?

Karácsony a mértföldmutató az emberi fejlődés útján. Mutatja, hogy miként veti magát alá az emberiség a szeretet folyton fokozódó hatalmának, hogy miként hatja át apránként az emberiséget a mindig megújuló karácsony szelleme.

Ez a leghatalmasabb erő, mely az emberi társadalomban működésben van. Támadnak talán majdan új próféták, kik új vallásokat próbálnak hirdetni, de egy sem mondhat mást, vagy többet, mint amiről a karácsonyi üzenet beszél.

Mert a szeretet hite az utolsó, a végleges, a tökéletes kinyilatkoztatás. Nincsen és nem lehet nála nagyszerűbb, felségesebb és igazabb.

Modern eszközökkel kellene felszerelni a debreceni rendőrséget, hogy gyorsabb lehessen a nyomozás

A debreceni rendőrség 1927. évi munkája, mely szomorú szencziókban nem volt szegény, bizonyítéka annak a nagy munkának, melyet a hiányos felszerelésű, kevés létszámú rendőrségnek végeznie kellett ezen a hatalmas területen. A rendőrségnél az az irányzat, mely a preventív intézkedéseknek mennél intenzívebbé tételét sürgette, teljes diadalt aratott. A bünyügyi osztály statisztikája kimutatja, hogy a bünyügyek száma az elmúlt évekéhez viszonyítva lényegesen csökkent, sőt az idei téli hónapokat tekintve, 50 százalékos csökkenés mutatkozik.

A szokásos téli betörés és lopássorozatok elmaradtak és csak jelentéktelen ügyek adnak munkát a detektív-csoportoknak.

Ezt a szép eredményt a preventív szolgálat hozta meg, amely a megtorló intézkedésekkel szemben azt célozza, hogy a város területét megtisztítsák a gyanus és bűnözésre hajlamos elemektől. A rendszerezés razziaik és megfigyelések megszabodították Debrecen a szokásos bűnözőktől, akik közül egy sem működik már a város területén. Nagyobb, vagyon elleni bűncselekmény így aztán nem is fordult elő.

Két nagyobb bünyű fordult elő az év folyamán: az egyik a Jókai uccai gyilkosság, melynek tettesét nem sikerült máig sem kézrekeríteni, a másik a Piac uccai gyilkosság. Itt sikeres volt a nyomozás és a gyilkos suhanc a boncolásadta bizonyítékok alapján a fogházba került.

A debreceni rendőrség munkája tökéletes lenne, ha rendelkezne azokkal az eszközökkel, melyek a rendőrség munkáját megkönnyítik és amelyek nélkül modern nyomozás el sem képzelhető. A nyomozó osztály felszerelését tekintve nagyon sok kívánni valót hagy hátra és ugyszólván primitív eszközökkel rendelkezik. Olyan felszerelés, amelyet a nagyobb bünyűgyek kívánnak, nincs a rendőrség birtokában, de hiányoznak azok a felszerelések is, melyek a kisebb bünyűgyeknél is elsősorban fontosak.

A legszembetűnőbb hiány az, hogy nincs a rendőrségnek olyan eszköze, mely a rendőrség gyorsaságát, a bűnözők üldözését tenné lehetővé. Nem rendelkeznek járóművek felett, nem szólva a motorkerékpárról, mely nélkül egy jól felszerelt rendőrség nem képzelhető el.

Debrecenben a sürgős helyszíni kiszállás kálváriát jelent. Ha egy gyilkosságot jelentenek a rendőrség központi ügyeletének, akkor az ügyeletes rendőrfogalmazó először elküld egy rendőrt bérkocsira. A rendőr elszáll a Kistemplomig és ott kiadja az utasítást a kocsisnak. Ha jól megy a felszerszámolás, akkor 10 perc múlva megáll a rendőrségi palota előtt a bérkocsi és a bizottság kimegy a helyszínre. A rendőr kocsikeresése s a kocsikeresése kevés időt számítva 20 percet vesz igénybe, a helyszínre érkezés körülbelül ismét egy félórát. A rendőrség tehát egy órát veszít és a gyilkosnak éppen elég ideje marad alibit szerezni, menekülni. A bünyű után azonnal induló nyomozás, ez a legfontosabb cselekvés, a debreceni rendőrségnél a járműhiány miatt lehetetlen.

A másik nagy baj, hogy nincsenek meg azok a daktiloszkópiái műszerek, melyeknek sikeres felhasználásán sokszor a nyomozás sorsa dől el.

A debreceni rendőrség a különböző tárgyakon ottmaradt ujjlenyomatokat csak az országos bünyűgyi nyilvántartó utján tudja a nyomozás szempontjából hasznosítani, ez pedig sok késedelmet és igen gyakran a nyomozás csődjét okozza. A környékbeli bűnözők ujjlenyomat és arcképcsarnoka hiányzik a debreceni rendőrségről, vagy legalább is nem olyan tökéletes, mint az szükséges volna egy nagy városban. A belügyminisztérium szükmarkúsága az oka annak, hogy hiányoznak a szükséges kellékek és ennek csak a város közbiztonsága látja kárát.

A rendőrség ügyeleti orvosi szolgálatát is meg kellene reformálni,

mert a nyomozás érdekeit tekintve, a mai tiszti orvosi rendszer és ügyelet tarthatatlan. Tekintet-

tel arra, hogy a tiszti orvosok magányakorlatot is folytatnak, sokszor nem találhatók a lakásukon akkor, mikor sürgős kiszállásra kéri fel őket az ügyeletes rendőrtisztviselő. Ha nincs odahaza a soros orvos, akkor sorra telefonálja a rendőrtisztviselő a többi tiszti orvost, egészen addig, míg megtalálja egyiküket, akinek megmagyarázza, hogy az ügyeletes orvost nem találta és így őt kéri, legyen szives azonnal egy gyanus haláleset, vagy gyilkosság ügyében a rendőrségre fáradni és onnan majd a helyszínre a rendőrséggel ki-

Nem ritkaság, hogy a sürgős helyszíni vizsgálat a járműhiány okozta egy óras késedelmen kívül még egy órát késik, mivel nem tudnak azonnal orvost találni.

Hogy ez mit jelent a nyomozás szempontjából, azt még a laikusok előtt sem kell magyarázni. Szükséges volna, hogy az ügyeletes orvos a rendőrségen tartózkodjék s mindig kéznél legyen, ha szükség van rá.

A rendőrség a preventív szolgálathoz és az uccai szolgálathoz kevés emberrel rendelkezik. A rendőrlégénység száma felényi a békebelinek, pedig a közbiztonsági viszonyok csak romlottak azóta. A rendőrlégénység közül sokat bevonnak irodai szolgálatra is és más beosztásokra, úgy hogy a kevés számú legénység csak nagy megfeszítéssel tudja ellátni terhes szolgálatát a nagy kiterjedésű városban. A város belső területén még ellátják valahogy a szolgálatot, a kivilágított uccákra még helyeznek el őrszemeket, de

a nagy külvárosi részek, melyeknek pedig inkább van szükségük rendőrrre, őrszemek nélkül vannak.

A nemrégén bevezetett portyázó járőrrendszer pedig nem pótolja az őrszemek hiányát.

Az őrszolgálatnál nagy nehézséget okoz az a körülmény, hogy

a városban sehol nincsen őrszoba, pedig a központtól való távolságok olyan nagyok, hogy körzeti őrszobák felállítása mindenképpen indokolt.

A négy óránként leváltásra kerülő legénység nagy részének jó félórát kell gyalogolni, míg a központba ér be. A pihenési idejét megrövidíti az is, hogy ugyancsak félórával hamarabb kell eltávoznia a pihenőről, hogy kellő időben leválthassa társát. A rendőrségnek a szükséges eszközökkel való felszerelését, emberanyagának kimelését célzó intézkedések megtételét, parancsolólag követeli e nagy vidéki város közbiztonsága. Követeli annál is inkább, mert a debreceni rendőrség megérdemli, — végzett mun-

káját tekintve — a belügyminisztérium támogatását.

Ez év december végéig csupán a bünyűgyi iratok száma meghaladja a 12,000 darabot. Hatalmas szám ez és mégsem volt torlódás.

A rendőrfogalmazói kar és a néhány detektívcsoport lebonyolította azokat az ügyeket, melyeknek sorszáma jóval túlhaladta a nyilvántartási könyvekben a 12,000-et. A bünyűgyi osztály nagy munkája mögött a kihágási osztály sem marad el. Elintéztett kihágási ügy 7300 van eddig. Ehez a nagy számhoz jön még 5000-en felüli száma azoknak az ügyeknek, melyek a választáskor a le nem szavazott polgárok ellen indultak meg. Szaporította a kihágási ügyosztály előadói munkáját az a 4000 darab közigazgatási ügy is, amelyben az intézkedéseket meg kellett tenni a rendőrségnek.

Ezek az aktatömegeket jelző hatalmas számok mindennél világosabban beszélnek a debreceni rendőrségnek az 1927. évben végzett munkájáról.

(b. m.)

Korfanty alkonya

Varsó, december 24. Hét év előtt Európa egyik legsűrűbben említett férftája Korfanty, „Felsőszilézia ura” volt, Korfanty, a lengyel nacionalisták egyik vezére egyúttal az új lengyel állam leghatalmasabb vállalkozója is volt. Korfanty nélkül nem jöhetett létre nagyobb üzlet Lengyelországban, Sokan Stinnes lengyel ellenbasaként emlegették. Hat-hét év előtt fejébe vette, hogy elszakítja Németországtól Felsősziléziát.

Ha egész Lengyelország a feje teletjére is áll, megcsinálom, amit elhatároztam! — hajtogatta akkoriban Korfanty és valóban a lengyel kormány akarata ellenére ugynevezett felkelővel betört Felsősziléziába. Az ántántbizottság Korfanty betörése után elfogadta a statusquot és Felsősziléziát felosztotta Németország és Lengyelország között. Így szerzett Korfanty értékes bányaterületeket Lengyelországnak, kormánya szándéka ellenére. Akciójának sikerével egyidejűleg megkezdődött a kisebbségi sorba került németek iszonyu elnyomása.

Pilsudsky miniszterelnök és Graetzinsky, Felsőszilézia vajdája, mindket-

TELL VILMOS
Sveici emmenthali sajt dobozban

Karácsonyi disztárgyak

solingeni korcsolyák, gyermekedények
porszívógépek

kaphatók

SESZTINA LAJOS

vasnagy kereskedésében, Debrecen. Telefon 6. sz.

Hölgyek részére!

legkedvesebb és legolcsóbb

karácsonyi ajándékok:

MANIKÜR és FÉSÜKAZETTÁK,

PARFÜMSZÓRÓK csiszolt és égetett, a legszébb kivitelben,

KÖLNIVIZEK, PARFÜMÖK, PUDEREK

eredeti Coty, Guerlain, Houbigout stb. francia gyárak készítményei a legolcsóbban beszerezhetők a

Korzó Drogueriában

Piac ucca 42.

ten Korfanty elkeseredett ellenségei, most véget vetettek ennek a nagyszabású politikai kalandor karrierjének. Pilsudsky miniszterelnök összehívta az úgynevezett „marsall-bíróságot”, amely kimondta, hogy Korfanty oly módon gazdálkodott, amely nem fér össze a jó erkölcsökkel és ezért a rendes bíróságoknak is foglalkozniuk kell majd ügyeivel. Együttal kimondta a „marsall-bíróság”, hogy Korfanty nem méltó arra, hogy képviselő legyen és publicisztikai működést folytessen ki.

Az ítélet következtében Korfanty, akiről néhány év előtt még uccákat neveztek el, a februári választásokon már nem léphet fel.

Megnyílt az Angol Királynő új étterme

Az Angol Királynő vendéglő udvarán kora ősztől kezdve nagy volt a sürgés-forgás, készült az új Angol Királynő étterem, vendéglő.

Hónapok nagy és nehéz munkája befejeződött s az Angol Királynő étterem visszaköltözködött oda, ahol régen volt s amit csak rövid pár évre hagyott el.

De ha egy királynő pár évre elhagyja székhelyét, mikor visszatér a régi otthont kitatarozzák, felújítják, fényesebbé, melegebbé, kedvesebbé teszik.

Igy történt az Angol Királynővel is. Ha belépünk az új étterembe, szemünk káprázik a sok szépségtől; ragyog, fényes, előkelő itt minden, anélkül azonban, hogy hideg lenne. A régi, öreg falakon új galéria feszül; remek, ivoir-szerű drapéria enyhe, szelid kék lapéta. A mennyezetről egy sereg csillár szikrázva szórja a fényt, asztalok, székek, terítők, evőeszközök, szőnyeg, minden új, egyszóval az Angol Királynő méltó rezidenciába vonult be.

Az étteremből nyílik — melytől csiszolt üvegfal választja el — a pompázatosan szép fehér terem. Egymagában olyan látványosság, hogy karácsonyra a legszebb látnivaló.

Csak egy maradt a régi: az Angol Királynő kütünő konyhája és még jobb, minden bút felejtő itala, mely jókhoz Rác Janesi huzza a kesergőt.

Németh Nándor, az öreg, Budapestre elszármazott Németh András bácsinak a fia, hatalmas áldozattal építette át az új éttermet, mely az új köntösben megújodva s az ifjúságban és újságban ropogva Debrecen legszebb éttermévé rukkolt elő.

Igy várja most régi s bizonyára megszaporodó vendégeit nagy vigasságokra a szépséges leányzó: az Angol Királynő étterme. Érdemes megnézni!

Márton Gyula és Fia
Őszi divatujdonságai
feltűnést keltenek!

Célszerű és olcsó
AJÁNDÉK TÁRGYAK
Füstös Dezső
előnyomda
kézimunka és rövidáru üzletében
PIAC-UTCA 2.

Legolcsóbb és legszebb
karácsonyi ajándékok
a **JOST cukrászdában.**

A keddi törvényhatósági választás seregszemléje

Hegymegi Kiss Pál nyilatkozatában ismerteti a választáson résztvevő pártok taktikáját és célkitűzéseit — A fajvédők a városi párt úgynevezett liberálisait magukba akarják olvasztani, hogy megszerezzék a városi egyeduralmat — A Független Polgári Párt a fajvédők és a szocialisták keresztútjában halad Debrecen dolgozó polgárságának arany középutján

Kedden zajlik le Debrecenben a részleges törvényhatósági választás, amely iránt óriási az érdeklődés. Ez a választás tulajdonképpen előcsatja a tavaszra jelzett általános törvényhatósági választásnak, tehát a szerdai választás eredménye nagyjában a tavaszi választás erőviszonyait fogja megmutatni.

Munkatársunk beszélgetést folytatott a keddi választásról dr. Hegymegi Kiss Pállal, Debrecen országos hírű képviselőjével, aki a Független Polgári Párt élén vonul a szerdai küzdelembe. Hegymegi Kiss Pál kérdéseinkre az alábbi rendkívül érdekes válaszokat adta:

— Először is meg kell állapítanom, hogy

a tulsó oldal vezetői tökéletesen szinte zseniálisan mondható fogásokkal használták ki azt az előnyt, amely e küzdelem során nekik, mint a hatalom birtokosainak jutott.

— Úgyesen állapították meg a küzdelem színterét. A három nehezebb kerületben mindössze 4 üres hely van, holott a három kerület a belső lakosság felét teszi ki. A város másik, kisebbik fele két kerületben 9 jelöltet választ, tehát mód van arra, hogy a választók esetleges többsége a bizottsági tagságok számát tekintve is csak kisebbségi eredményt érhesen el. Úgyes a mezőségi kerület beállítása, amely a leggyengébb szervezetnek, a városi pártnak juttathat 12 tagságot.

— Az meg már ráduplázása a dolgoknak, hogy az egyetemet a tanyák közé sorozták és ezzel az esetleg elégedetlen kisgazdák állásfoglalásának súlyát tudják megerősíteni.

— Úgyes a belső beosztás is, hogy

a Csapó, Piac és Péterfia uccán verekedjenek a fajvédők. De rájuk nehezedjék a Kossuth uccai harc sulya is, ahol szemszurásból P. Nagy és Veréb urak, mint városi pártiak tartásuk vissza a fajvédő listával esetleg elégedetlen polgárokat.

— A Hatvan uccai beállítás szintén groteszken nagyszerű. A jobboldal fajvédő és a liberális jelöltje együttesen, de mint külön fókusz vonzza magához a különböző világnézeti embereket. Önkéntelen eszembe jut Jókai elbeszélésének egyik hőse, aki az egymással veszekedő kék és sárga kínai munkásainak megnyugtatására Budha képét féloldalt sárgára, féloldalt pedig kékre festette, hogy mindkét rész nyugodt legyen. A kulik meg is nyugodtak.

— Az is nagyon ügyes fogás, hogy

a szocialistákat azért az egy vagy két Csapó uccai tagsági hely kedvéért a belsőségen teljes vonalon be lehetett állítani a küzdelembe, sőt olyképen, hogy a polgári mezt magára öltött kirendeltségük: a „kispolgárok”,

ronthassák a független polgári párt esélyeit a többségi párt javára.

— Viszont a külsőségen, ahol a városi párt sáncait ronthaták volna: a szocialista párt nem indul a küzdelembe, tehát így a vákancsos és cseléd szavazatok a kormánypártot támogató nagygazdák érdekeit szolgálhatják.

— Az meg már valóban nagyszerű, hogy velem szemben a Piac uccán felléptettek egy fajvédő kereskedőt és a kispolgári-szocialista párt részéről egy zsidó iparost, hogy bizonyosan megbukhassam.

— Ennyit a taktikáról, most nézzük a pártokat és a pártok célját.

— Szemben állunk három párttal: a városi párttal, mely az országos politikában az egységes pártot képviseli, a fajvédő táborral, amely háromféle alakulatban, de egységként jelentkezik és a szocialista párttal, melynek mellékhatása a magát politikamentesnek mondott, de voltaképpen a szocialdemokratákkal szövetségelt és érdekeiket szolgáló kispolgárok pártja.

— A városi párt célja: hatalmát és rendszerét fenntartani a fajvédők segítségével. A házasság, melyet most kötöttek újból a fajvédőkkel, rájuk nézve rosszul végződik, mert a kompaktabb és szervezettebb fajvédőpárt nagyrésztüket magába olvasztja, a beolvasztásra nem alkalmas részüket pedig félretolja.

— A városi pártra nézve a jövő szempontjából talán az volna legszerencsésebb, ha a választási küzdelmet elvesztenék, mert ez esetben feloldódnak a mostani összefogásnak őket szorító kötelei, megakadályozódna a fajvédők hegemoniája, amely hegemonia a városi párt megsemmisítését fogja jelenteni.

Öszintén sajnálom, hogy a törvényhatóságban való bentlétünk során a városi párt vezetését a kisemberek érdekeinek figyelembevételére rábírnunk nem sikerült.

— A fajvédőpárt jól van megszervezve, minden mentalitásnak megvan a külön csoportja, eléggé fel vannak egymás ellen izgatva az emberi lelkek. Minden kilátás megvan arra, hogy visszaállithassák a kurzust, ha most beveszik a városi pártot.

A multkori képviselőválasztást is az ő szervezetségük döntötte el, mennyivel inkább meg fognak erősödni tehát, ha a városi párt az ő sulyuk érvényesül.

— A szocialisták az ő „kispol-

Karácsonyi vásár
uridivatüzletében (Bika épület)
Férfi divating — 5 pengő 80

Karácsonyi ajándéknak

legolcsóbb ma az ékszer,

óra és ezüstnemű.

Pazar választékban

Sándor Árminnál Piac u. 28

Városi bérpalota.

**OLVASSA EL!
ÖNT IS ÉRDEKLI!**

hogy Ferenc József ut 66. szám alól át-helyezett s megnagyobbítva ujonnan be-rendezett üveg és porcellán áruházamban lakodalmi és alkalmi ajándéktárgyakat, alapca evőeszközöket, stb. legolcsóbban vásárolhat!

BERGER ZSIGMOND

ÜVEG ÉS PORCELLÁN ÁRUHÁZA
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF UT 58. A LINOLEUM MELLETT
TELEFON 11-20.

„UNIO“ vásárlási könyvecskére 6¹/₂—7¹/₂ havi hitelre vásárolhat!

gáiraikkal" más célokat kívánnak elérni. Vezetőségüknek kellemtelen a szervezett polgári ellenzék: annak megbontása tehát a cél! Meglátjuk, sikerül-e?

— A mi pártunk, a független polgári párt ennyi ellenfél tüzésnek közepette halad a maga útján. Programját, amely közismert, kívánja érvényesíteni a városházán a polgárság erejére alapított célkitűzésekkel.

Mi nem személyi érdekeket, hanem az összesség javát kívánjuk szolgálni olyképen, hogy minden foglalkozási ágának jóléte és előhaladása biztosítottassék.

— Nem nagy kedvvel mentünk bele a törvényhatósági választásokba, de teljes lelkesedéssel vivjük meg céljaink elérése érdekében ezt a harcot. Nyugodt lélekkel állunk a támadások központjában, mert úgy érezzük, hogy irányzatunknak helyes és egyenes volta felől Debrecen város lakossága belátható időn belül meg fog győződni

Az eszperantó

A napokban egy kisebb társaságban megkérdezték Török Péter nyug. kollégiumi tanártól, aki az eszperantó nyelvnek külföldön is elismert művelője, hogyan ismerte meg az eszperantót? Török Péter az alábbi nagyon érdekes reminiscenciáját clevenitette fel:

— Működő tanár koromban az volt az eljárásom, hogy tanítványaimnak megengedtem, hogy ha valamit a tanórán magyarázatomból nem értettek meg, a tanóra végeztével azt tőlem megkérdezhessék. Éltek is az engedéllyel sokan, úgy hogy a tanóra közti 10 perc nagyon sokszor kevésnek bizonyult a tett kérdésekre megfelelni és bizony voltak a kérdések között nagyon sokszor olyanok, amelyek az előadott tantárggyal éppen semmi vonatkozásban sem állottak. Egyszer 1906 február 2-án egyik kis tanítványom azzal a kérdéssel lep meg:

— Tanár ur kérem, mit tetszik tudni az eszperantó nyelvről? Érdemes azt tanulni, vagy nem?

— Amit a vak a színekről — válaszolom neki hirtelen. — Tudod, mit tud a vakon született a színekről?

— Nem tudom, — volt a felelet. — Hát semmit sem tud, mert a színek értékelésére alkalmas látóképessége hiányzik. Mert én akkor abszolút semmit sem tudtam az eszperantó nyelvről.

A kisfiú már elmenőben volt, amikor azt kértem tőle:

— De hát miért kérdeztél tőlem te azt, hogy én mit tudok az eszperantó nyelvről?

— Nem én, hanem kedves mamám szeretné ismerni a tanár ur véleményét, mert azt mondta, hogy csak úgy engedi meg, hogy én megtanuljam az eszperantót, ha a tanár ur érdemesnek tartja azt a nyelvet arra, hogy én megtanuljam.

— Az már más, kedves fiam! Tehát a kedves mamának kellene vé-

Modern fodrász-, manicur- és tyukszemvágó szalon.
Hölgyeknek külön.
FORGÁCS
Hungária-palota.

Karácsonyra

kiválóan izléses

Nyakkendőt P 6-50

vásároljon

Spira és Bereginél

Ferenc József ut 47.

leményt mondanom! Csak az a nagy baj, hogy én nem ismerem ezt a nyelvet és így nem is mondhatok róla véleményt.

— Van nekem egy nyelvtanom, felhozom és odaadom áttekintésre tanár urnak.

— Nagyon jó lesz, kedves fiam! Légy meggyőződve, a legjobb tudásom szerint fogok róla véleményt mondani, hogy ha megismertem.

Másnap kis tanítványom fel is hozza a könyvet, a Lengyel-Schwörer — Miletz eszperantó nyelvtan volt. Én átvettem tőle a könyvet, haza viszem, de sok dolog miatt csak vasárnap, február 4-én reggelizés után kezdek el tanulmányozásához. Már az előszó megkapott s ilyenfélét gondoltam magamban: „Ugyanezeket gondoltam én már gimnázista koromban, hogy miért kinoznak bennünket annyi sok idegen nyelv tanulásával: magyar, latin, német, görög, francia? Hát nem sokkal

jobb volna az egész emberiségre nézve, ha mindenki csak egy nyelven — pl. magyarul — beszélne; a különböző nemzetek mind megértenék egymást és az ellenségeskedés megszűnnék közöttük s eljőne az általános béke korszaka! Mert ez a célja az eszperantó nemzetközi kiségitő nyelvnek.

— Akkor teljes odaadó figyelemmel el kezdtem a könyvet olvasni és belőle kivonatot készítettem. Egyszer csak a cseléd által hívat az én szeretett kis feleségem, az én lelkemfele tálalva van, menjek ebédelni! Csak még egy utolsó mondatot hadd írjak le és kész vagyok egészen az eszperantó nyelv elméleti részével. Azóta olvasom az eszperantó nyelven írott irodalmat s ezek révén szellemi látóköröm úgy kitágult, amiről az előtt még csak álmodni sem mertem. Így ismertem én meg az eszperantót és tanulmányozom azóta állandóan.

Hivatalos támogatás nélkül nem tarthatók fenn a sportegyesületek

A háborút követő években nagy lendületet vett a magyar sport és különösen a vidék terjeszkedése volt kellemes és hasznos jelenség. A gyors fellendülésnek oka a kedvező gazdasági helyzetben, köznyelven szólva, a konjunktúrában keresendő. Az emberek a könnyen szerzett pénzből szívesen áldoztak a sport oltárára és az egyes városokban egymásután alakultak a sportegyesületek, amelyeknek aktív sportolóit a legtöbb esetben anyagilag ellenszolgáltatás árán szerették. Ebben az időben könnyű volt egyesületet alapítani, mert pénz volt bőven és a versenyeknek, mérkőzéseknek egyre nagyobb számu nézője akadt.

Debrecenben nyolc egyesület fejtett ki aktív munkát

és minden egyesületnek erős tábora volt nemcsak a sporttérben, hanem a parkettes termekben is, ahol télen a társadalmi szervezkedés folyt táncestélyek és más címen rendezett összejövetelek révén. Már azt lehetett hinni, hogy a fejlődésben elérkeznek az egyesületek a végső célhoz, a tömegneveléshez és ebben is felvehetjük a versenyt a nyugati és az északi államokkal, amikor a hirtelen beállott gazdasági leromlás sok más körülménytől kísérve meggyújtotta a nemes törekvéseket. Amit a sportegyesületek éveken keresztül keserves erkölcsi és anyagi áldozattal építettek, szinte máról-holnapra megsemmisítette a dekonjunktúra, majd hamarosan jött a professzionizmus, amely a súlyosan sebesült amatőr klubokra halálos döfést mért.

Addig az amatőr egyesületek a

futballmérkőzések bevételeiből éltek, a professzionizmus azonban ettől az egyellenjövédelmi forrástól is megfosztotta őket,

mert az csak természetes, hogy a közönség a tökéletesebbet, az izgalmasabbat akarja látni a pénzért. Tény az, hogy a futball sok pénzt emészt fel, de az is elvitathatatlan, hogy nagy bevételeket is tud produkálni és ezekből tartották el az egyesületek a többi szakosztályokat. Most, hogy ez az egyetlen jövédelmi forrás is megszűnt, önkéntelenül is felvetődik a nagy kérdés: miből tartsa fent magát egy sportegyesület, amikor a kiadások sokszorosán felülmulják a bevételeket?

A tagok kilépnek az egyesületekből, mert a minimális tagsági díjakat sem képesek megfizetni, mecénások pedig ma már nem akadnak.

Egy mód volna csak az egyesületek megmentésére és pedig a rendszeres állami és városi támogatás.

E nélkül Debrecen sportegyesületei csak ideig-óráig tudják vonszolni magukat, de sorsukat el nem kerülhetik. Már pedig sportegyesületekre szükség van, mert a sport nemzeti és kulturális szempontból fontos tényezője a feltámadást váró Magyarországnak, melynek sportolói a háboru óta annyi dicsőséget szereztek a magyar névnek, hogy méltán megérdemlik a hivatalos támogatást.

Karácsonyi vásár uridivatházában (Bika épület) Divatkalap — — — 8 pengő

Miért alszik az ember az ágyon?

A régi német élelapokban tipikus téma az a papucsos, akit a felesége arra kényszerít, hogy minden este lefekvéskor nézzen az ágy alá, vajjon nem rejtőzik-e ott valami betörő? A szerencsétlen férfi elkéseredten sóhajt fel: tulajdonképpen miért is van az ágynak lába?

Ezzel a félig tréfás, félig komoly problémával kezdődik a világhírű dr. Ph. Zell német biológus legújabb könyve az alvásról és az álomról. Elmondja, hogy a féjnek ez a boindos ötlete tulajdonképpen mélységesen tudományos problémát rejt magában. — Kimutatja Zell, hogy az ágynak azért van lába és az emberek azért alusznak egyáltalában ágyban, mert valamikor évezredekkel ezelőtt, időtlen időközön át megszokták azt, hogy az éjszakákat fákön töltsék. Innen öröklődött át az emberekbe az az ősi ösztön, hogy *irtózik a pusztai földön való alvástól, még nyáron is, amikor a puha anyaföld mindenki számára kényelmes fekvőhelyet kínál.*

Az alvás és az álom körül figyelhető meg egyébként is a legtöbb ősi ösztön. Kiírthatatlanul él a népek lelkében az a hit, hogy *csak akkor tud aludni jól az ember, ha feje északnak, lába pedig délnek fekszik.*

Hogy néha épp az álmatlan emberek rendelik az ellenkező elhelyezkedést, ez csak arra mutat, hogy autósuggesztióról van szó, amely az elalvánál a lehető legfontosabb.

Számos más ilyen segédeszköz is van a rossz alvók számára: séta a friss levegőn, közvetlen lefekvés előtt cukros víz, számolás ezerig és vissza, végtelenül hosszú utak, vasuti sínek párhuzamának, gyöngén hullámzó tengernek stb. elképzelése.

A pszichológusok ujabban egészen súlyos elméletet állapítanak meg az ugynevezett *kifáradási idegközpontokra* nézve. Kísérleteznek egy egészen eleven és egészen friss, alvásból éppen akkor felébredt kutyával, amelyet az idegközpontok érintésével azonnal el tudtak altatni, viszont más, agyonfárasztott kutyá bizonyos mesterséges behatások folytán alvás nélkül végődött éjszakákon keresztül. Most már tudományosan bebizonyítottunk lát-szik, hogy *magá az elláradás még nem idéz elő álmoságot.* — Különösen az orosz parasztek esete mutatja ezt, kik egész télen át hevernek és folytonosan alusznak, míg nyáron, a mezei munka idején emberfeletti kifáradások ellenére is *bámulatosan tudják alvás nélkül folytatni tevékenységüket.*

Ebből egy másik kérdés is következik. Hogyan maradhatunk ebben? Erre nézve egy igen érdekes esete szerepel kísérletképen. Egy teljesen érzéketlen ember, aki süket is, félszemű is volt és szaglási érzékét is elveszítette, — tehát csak egyetlen egy szemé utján tudott érintkezést fenntartani a külvilággal — *azonnal elaludt, mi-helyt ezt az egy szemét is becsukta.* Kétségtelen tehát, hogy sem a fáradásnak, sem a külvilág behatásainak semmi köze sincs az alváshoz. Még az sem igaz, hogy a külvilág behatásai is befolyásolhatják az elalvást, mert a *jó alvók a legfényesebb napvilágnál és a legnagyobb lármában is nyugodtan tudnak elaludni és aludni.*

A professzor végre megtalálta az alvás problémájának titkát. *Feltele-*

Szövetujdonságok
legolcsóbban
Welsz Emilnél Kossuth u. 1.

zett az agyban egy elvási centrumot. Amint azt fentebb a kutyáknál végzett kísérleteknél láttuk, az idegközpont a legfontosabb. Ha ezt megérintik, az alvás azonnal bekövetkezik. Semmiféle mesterséges kábítószer sem szükséges tehát többé az elalváshoz. Mindenkit el lehet altatni bámulatosan rövid idő alatt mechanikus uton. Ha a kísérletek végleg sikerülnek — ez az altatótű, — mondja a professor —, amely nem fájdalmas, amely olcsó és amely biztos; a legnagyobb jótévője lesz az emberiségnek.

A második debreceni profklub szomorú vége

A múlt évben Debrecenben egy Szilágyi József nevű ember professzionista labdarugó egyesületet akart alapítani és tagokat gyűjtött, különösen a külsőségi területeken. Azt mesélte, hogy nagyszerű csapatot állítanak össze és mivel hivatalos labdarugókat alkalmaz, nagyon sok pénz lehet keresni a mérkőzéseken. Azoktól az emberektől, akik kijelentették hogy belépnek tagnak az egyesületbe, tagsági díjat vett fel, biztosítva a tagot arról, hogy le fogják hengerelni a Boeskaút és több pénzt fognak keresni, mert jobb lesz a csapatuk. Az új labdarugó csapat azonban sehogyan sem alakult meg és a tagok hiába kérdezték Szilágyit, az mindig kitérő válaszokat adott. A sok halasztásnak aztán feljelentés lett a vége és család miatt indult meg az eljárás Szilágyi ellen. A debreceni törvényszék most tartotta meg az évben a tárgyalást és Szilágyit egy hónapi fogházra ítélte. Szilágyi az ítélet ellen felebbezést jelentett be, mivel a pénz — mint mondta — nem csalta ki és ő nem tehet arról, ha a profklub egyesületénél a kijárási minden pénz elment anélkül, hogy eredmény lett volna.

Különös oktatófüzet rendőrtisztek számára

A debreceni rendőrség tisztviselőkarát, nem tudni milyen alkalomból és miért, meglepték — hivatalból — egy 16 oldalas füzetcskével. A címe: „Szentesítsék meg a Te neved.” Irta: báró Gudénus Hugó volt huszárkapitány. Az előszót írta: Csávossy Elemér, a jézustársasági tartományfőnök. A füzetecske szerzője a legkülönbözőbb vallásos iratokból szedte össze azokat a mondatokat, melyek a 16 oldal anyagát képezik. A lényeg — és ez dicséretes, — az, hogy ne káromkodjunk és ha már káromkodunk, mondjunk el utána mindjárt egy bünbocsánatot kérő imát.

A füzetcskében erélyes felszólítás van arról, hogy a parlamentnek kötelessége még szigorubban eljárni a káromkodók ellen és lesújtani azokra, akik az Istent, vagy a katolikus egyházat becsmérleni merészkedik. Ez nagyon szép és nagyon helyes. A káromkodás valóban csunya dolog, de azt nem értjük, miért kell erről kioktatni teljesen egyházi propaganda szellemű füzetcskében a rendőr tisztikart, mely nagyon jól tudja, hogy hogy mit szabad és mit nem. Ha már a műveletlen emberek köre helyett az intelligens embereket látták el ilyen füzetekkel, miért kellett leltárba venni, mint valami hivatali felszerelést. Nem gondolhatjuk komolyan, hogy közpénzen adtak volna ki rendőrtisztek részére ilyen vallásos füzetcskéket.

Férfi és női gyapju pulloverek 15 pengő karácsonyig KORNFIELD uridivatházában (Bika épület)

Debrecen demokratikus polgársága kedden a Független Polgári Párt jelöltjeit segíti győzelemre

A Független Polgári Párt vezetősége válaszol a szociálisták gyalázkodó és személyeskedő röpiratára

Debrecen demokratikus polgársága felkészülve várja a keddi törvényhatósági választást. Ez a választás a tavaszi általános törvényhatósági választás főpróbájának tekinthető, éppen ezért Debrecen liberális polgársága teljes komolysággal indul a küzdelembe a Független Polgári Párt zászlója alatt, amely az arany középutat jelenti a jobb és baloldali szélsőségekkel szemben.

Azt a közismert tényt, hogy a Független Polgári Párt programja jelenti valóban az arany középutat, mi sem jellemzi jobban, mint azt, hogy egyrészt a fajvédők, másrészt a szocialisták és strómanjaik, az úgynevezett kispolgárok pártja, állandóan heves támadásokban részesítik Hegyemenyi Kiss Pált és táborát.

Természetesen ez a kétoldali keresztűz még szorosabbá kovácsolja Debrecen demokratikus polgárságát, amely nem hajbókol a reakciónak, de megvédi a dolgozó polgárság érdekeit a szociáldemokratákkal szemben.

A Független Polgári Párt vezetősége a gyalázkodó hangú szociáldemokraták röpiratokkal kapcsolatban egyébként az alábbi nyilatkozatot közölte a Függetlenségi Párt vezetősége részéről — ez különben Hegyemenyi Kiss Pál képviselő urnak a nézete is.

— biztositjuk a munkásságot, hogy jogos törekvéseiben, ha e törekvések a polgári gondlattal és hazafias erővel összeegyeztethetők, mindig támogatni fogjuk.

De nézze meg a munkásság jelöltjeinek névsorát is, mert mi ezek között a jelöltek között munkásembereket nem látunk. Látjuk a szociáldemokrata párt jelenlegi vezetőségét, amelynek fáj a szervezett ellenzéki polgárság összefogása, látjuk a komün alatt szerepet játszott munkás-tanács egy-két tagját s látunk néhány urat, akik a bizottsági tagságért a polgári gondolat feladásával a megteveszteti munkásság és polgárság hatán keresztül akarnak a törvényhatóságba bejutni.

A Független Polgári Párt vezetősége.

A Független Polgári Párt minden tagja tartsa lelkiismereti kötelességének, hogy kedden feltétlenül adja le szavazatát változtatás nélkül azokra a kitünően megválasztott jelöltekre, akiket a párt vezetősége a listán szerepeltet.

A párt jelöltjei a következők:
I. Csapó uccai kerületben: Molnár Ferenc református lelkész, Szendrey Sándor iparos, Lukács Jenő ny. máv. főmérnök.

II. Péterfia uccai kerületben: Erdős József dr. ügyvéd.
III. Hatvan uccai kerületben: Márk Endre ny. polgármester, dr. Fényes Jenő ügyvéd.

IV. Piac uccai kerületben: Hegyemenyi Kiss Pál dr. országgyűlési képviselő.
VI. Kossuth uccai kerületben: Rábold Gusztáv református leánygimnáziumi tanár, Aczél Géza ny. városi műszaki főtanácsos, dr. Schlotter Ferenc ügyvéd, Kovács József tímáripáros, Mándoki Ferenc iparos, Varjassy Gyula iparos.

VII. Mezőségi kerületben: Hegyemenyi Kiss Pál dr. országgyűlési képviselő, Deák István földbirtokos a Függetlenségi Kör elnöke, Pásztor Gyula földbirtokos, Jeney Szabó Miklós földbirtokos, ny. rendőrkapitány, Ignáth Márton földbirtokos, Rásó János református egyházi gondnok, Lajter Péter földbirtokos, Mocsáry László református igazgató tanító, Jeszenszky Béla földbirtokos, Bihary Gábor volt földbirtokos, Sarkady István földbirtokos, Szabó Lajos földbirtokos és kovácsmester.

Ennek a listának, ezeknek a jelölteknek győzniük kell.

Kaptuk és közöljük az alábbi nyilatkozatot:

A Csapó uccai kerületben a szocialisták listáján szerepel a Bihari Gábor név. A választó közönség szíves tájékoztatása végett tisztelettel kijelentem, hogy az a Bihari Gábor nem én vagyok, mert én, mint polgár-ember, a szocialistákkal egy uton nem haladok.

Bihary Gábor,
a Nyilas-telepi Népkör diszelnöke.

Karácsonyi istentisztelet a református templomokban

Karácsony első napján

A Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Baltazar Dezső, ágendázik dr. Révész Imre, délután 5 órakor Szundy Béla, a Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órakor prédikál Baja Mihály, ágendázik Madar Zoltán, délután 5 órakor Aszalós Gyula, az Arpádtéren délelőtt 10 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Magyar Bertalan, délután 2 órakor vítez Huszár Endre, az Ispotályban délelőtt 10 órakor prédikál Molnár Ferenc, ágendázik Szele György, délután 5 órakor Falucskay Béné, a Homokkertben délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Bagdy Dániel, délután 3 órakor Dezső László, a Szegényházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Márky Kálmán, a Nyilas-telepen délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt dr. Erdős Károly, Köselyszeg Kardos Lajos, Fancsika Vajda László, Macs Konrád Zoltán, Ebes Erdélyi Sándor, Nagycsere Mezey Béla, Hegyes és Elep Papp Imre, Haláp Kántor József, Ondód-Kádárdülő Halász András, Szepes dr. Dancsházy Sándor, Pallag Uray Sándor, Belsőhat és Ohattelek-háza Sipos Imre, Hármashégy Nagy Sándor, Köntösgát délután 2 órakor Mezey Béla.

Karácsony második napján

A Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Dezső László, 11 órakor dr. Révész Imre, délután 5 órakor Aszalós Gyula, a Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órakor Szundy Béla, délután 5 órakor Falucskay Benjámin, az Arpádtéren délelőtt 10 órakor Falucskay Benjámin, délután 2 órakor Falucskay Benjámin, az Ispotályban délelőtt 10 órakor Kardos Lajos, délután 5 órakor Dezső László, a Homokkertben délelőtt 10 órakor Aszalós Gyula, délután 3 órakor Szundy Béla, a Csapókerületben délelőtt 10 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Magyar Bertalan, a Nyilasbarakban prédikál és urvacsorát oszt Bagdy Dániel, Ondód-Vedresdülő Halász András, Pacz Kántor József.

Saját érdekébe

siessen megtekinteni

Kerékgyártó kézimunkaipar

ujdonságait, ahol a karácsonyi kézimunkák a legutányosabb árban lesznek a n. é. közönség rendelkezésére bocsájtva. Szent Anna ucca 5-6.

BIZTOSAN boldog UJÉVET

ugy remélhet az uriaszony és az urileány, ha

H. Csengeri Juliától

megtanul saját ruháin szabni és varrni.

Uriasszonyoknak délutáni kurzus csakis saját munkákon.

Bárkinék szabásmintákat papírból muslinból azonnal készít mérsékelt árban felvilágosítással.

Beiratkozás délelőtt 10-12-ig és d. u. 3-5-ig

FERENC JÓZSEF UT 30. SZÁM

kapu alatti lépcsőn első emelet, ajtó balra.

Nagyon kényelmes és egyszerű az Aspirin bevétele

tabletták alakjában. Minden egyes tableta súlya pontosan fél gramm (0.5 g). Könnyen és tisztán lehet zsebben hordani és bevenni. Dobjuk be egy pohár vízbe, ebben gyorsan szétesik. De valódi Aspirin-tablettáknak kell lenni az eredeti Bayer-csomagolásban.

HIREK

Levél

egy fogyókurázó hölgyhöz

Nagyságos Asszonyom!

Megbizása értelmében ma beszéltem Bélával és ígéretemhez képest íme azonnal beszámoló az eredményről. Sajnos, az eredmény negatív, ami engem öszintén megdöbbent, mert mint közös barátjuk, tanuja voltam annak a nagy szerelemnek, amely négy évvel ezelőtt házasságukhoz vezetett.

Béla szinte szószertint a következőket válaszolta kérdéseimre:

— Jól tudod, hogy szerelemből nősültem. Margit feltűnően okos, kedves, művelt leány volt, akit a rajongásig szerettem, tehát életem legnagyobb sikerének könyveltem el, hogy a feleségem lett. Házasságunk első hónapjai mintaszerűen boldogok voltak, egy év múltán megjött a trónörökös és úgy éreztem, hogy nincs nálam boldogabb ember a világon. Margit kitűnő, szorgalmas, jókedvű asszony volt, teljesen az életemhez tapadt, úgy, hogy még az olvasmányaink is egyformák voltak.

— Körülbelül két évvel ezelőtt egy délután feldult arccal jött haza a fürdőből. A tükör elé állt, centiméterrel mérte ki a kezeit az alakját, majd egyszerre keservesen sirva fakadt.

— Rettenetes! — kiáltott fel fájdalmasan a kérdéseimre. Teljesen igaza van Kissnének és Nagynénak. Rohamosan hizom. Már 62 kiló vagyok és sluszban 65 centi.

— Alig tudtam megvizsgálni. Bizonygattam neki, hogy szebb, mint lánykorában, erős, egészséges alaku és kifejezetten rosszul állna neki, ha lefogyna.

— Két hét múlva ismét bögyve érkezett haza a fürdőből. Nem birtam vele. Zokogva hullt a divány ölébe és megrázó hangon jelentette ki, hogy 50 dekát hizott és sluszban másfél centivel vastagodott. Elmondta, hogy Fehérné és Feketéné valósággal kigunyolták a bazenben.

— Esküdöttem neki, hogy sohasem volt az arca rózsásabb és az alakja pompásabb, mint most. Nem használt a szó.

— De most a cárt alak a divat! — ismételte görcsösen.

— Nekem pedig így tetszik! — vetettem ellen. Az ördög vigye Kissné, Nagynét, Fehérné és Feketéné a divatjukkal együtt!

— Hiába, a divat az divat... — sirta a feleségem. Le kell fogynom, bármi történik.

— És e naptól kezdődött a kálváriám. A feleségem teljesen megváltozott. Reggel hatkor szobatornázni kezdett, amivel felzavart a legedesebb álmomból. Reggelre üres teát ivott. A nyári napot a strand vízében töltötte. Télen a korcsolyapálya törzsvendége lett. Este otthon szobatornázott. Ezenkívül tenniszezett, vívott és svédornatanfolyamokra iratkozott be. A tetejébe pedig koplalt, mint egy álami néptanító. Főetele a citrom, az ecet és az alma lett. A kisfiunkra alig fordított gondot. A háztartásunk elzüllött. Könyvet nem vett a kezébe. Színház és koncert helyett állandóan tán-

A debreceni ipartestület karácsonyi segéd- és tanoncmunka kiállítása ünnep első napján nyílik meg

A debreceni ipartestület az iparos segédek és tanoncok ipari előhaladásának bemutatása céljából ismételtel megrendezte a karácsonyi segéd- és tanoncmunka kiállítást. Ezzel az ipartestület alkalmat kívánt nyújtani a segédeknek és tanoncoknak, hogy szorgalmukról, ipari tudásukról, izlésükről és ötletességükről a nyilvánosság előtt számot adhassanak. Az akció teljes sikerrel járt, amennyiben

több száz kiállító részéről ezer fog a kiállításon szerepelni.

A közönség tehát szebbnél szebb izlősebbnél izlősebb dolgokat fog láthatni.

A kiállítás vásárral lesz kapcsolatos és így a tárgyakat meg is lehet venni. A rendezőség mindent elkövet, hogy a kiállítás minőségét az átlagot meghaladja s oly élvezetet nyújtson a látogatóknak, amely nemcsak látványosság, de szórakozás számba is megy. A kiállítás a Burgundia uccai Iparostanonciskola torna, földszinti és emeleti helyiségeiben lesz. A termek kellemesen fűtve vannak.

colni akart. Karácsonyi ajándé-

— Kárbavesztett minden erőfeszitésem. Fogyni akart. Mert ez a divat.

— Egy év alatt nyolc kilót fogyott. Úgy nézett ki, mint egy tudóveszes.

— És még mindig nem állt meg. Szenvedélyévé vált a fogyas. Kijelentette, hogy az ideális női testsúly 42 kiló.

— Megborzadtam. Kértem, könyörögtem, fenyegetöztem. Mindhiába. Ujult erővel kezdett a kurához.

— A kura sikerült. Az idegei tönkrementek, a szive beteg lett a patikaszerektől, az alakja groteszk meszelőrud, a husa petyhüdt, a bőre ráncos, az arca agonizáló halálarc. Éjjel nem tud aludni, étvágya már nincs, az agya elfáradt és mint szerelmi tényező: utálatos. Egy csontváz! Brrr! Megette a fogyókúra.

— Szörnyű időszak volt. Azt hittem, megőrülök tehetetlen dühömben és fájdalmamban. Megpróbáltam mindent, hogy jobb utra térítsem: nem sikerült.

— Tíz nappal ezelőtt a vacsoránál (az ő vacsorája egy banán és egy alma volt) diadalmosan bement a nagy sláger:

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

— Apukám, 42 kiló vagyok!

Az ünnepélyes megnyitás vasárnap reggel 9 órakor lesz a meghívott és érdeklődő közönség jelenlétében.

Az Iparos Dalegyelet megnyitó éneke után Varjassy Imre ipartestületi elnök fogja vezolni a kiállítás célját, majd utána a kiállítást megnyitja és rendeltetésének adja. A közönség tehát a kiállítást 9 óra után már megtekintheti.

A kiállítás és vásár — az előre látható nagy érdeklődés miatt egészen január 1-ig bezárólag tart. A rendezőség a belépő jegyek árát minimális összegben állapította meg úgy hogy bárki minden megterhelés nélkül megtekintheti a kiállítást. A rendező bizottság kéri a nagyközönséget, hogy vegye partfogásába a segédek és tanoncok munkakiállítását, eszközöljenek a kiállított tárgyakból vásárlást, annál is inkább, mert a kiállított tárgyak nem drágák és amellett elsőrendű kikesztésük is.

Ma nekem van a legdivatosabb alakom Debreczenben! Kissné és Nagyné, Fehérné és Feketéné megpukkadhatnak...

— Keserűen ránéztem. Összeszáradt arcán mámoros mosoly fénylett. És ebben a pillanatban megéreztem, hogy ehez a nőhöz már semmi közöm nincs. Olyan határozottan, tisztán éreztem ezt, hogy csendesen, szó nélkül felvettem a kabátomat, idejöttem lakni a szállodába a kisfiammal és másnap reggel beadtam a válópert.

— Nincs az a kincs, amiért megváltoztatnám az elhatározásomat. Ez a válás szomorú, de elkerülhetetlen. Nem vagyok fellelős érte.

Nagyságos Asszonyom! Béla szavaihoz nincs semmi hozzátenni valóm. Ne haragudjon, én is férfi vagyok: megértem Bélát.

Kellő részvétellel csókolja a csonttáaszott kezeit

ORDAS.

Dr. Kuthy Sándor Ady-előadása Milánóban. Dr. Kuthy Sándor, aki ez év nvarán már több előadást tartott Adv költészetéről különböző francia városokban, a napokban Olaszországba járt, ahol Milánóban a Circolo Francese-ben ismertette a magyar irodalmat. Az előadásban nagyon megjelent a belga, finn és francia irodalom is. Ady verseit Kuthy, Térey Sándor fordításában Mme Italez, a francia alkonzul neje tolmácsolta. Az irodalmi estnek rendkívül nagy sikere volt s dr. Kuthit melegen ünnepelték.

A zsidógimnázium irodalmi délutánja. Ma rendezte decemberi irodalmi délutánját a zsidó reál-gimnázium. A műsort Kardos Albert igazgató megnyitó szavai vezették be, majd a templomi énekkarnak Tennenbaum főkéntor vezetésével előadott szép énekei után Grosz Ernő, a reál-gimnázium vallastanára adott nagy hatással és általános figyelem között a zsidóság és hellenizmus küzdelméről, Tennenbaum Erzsébet és Gelberger Péter szép sikerrel szavaltak a változatos műsort az énekkar rekesztette be a 113. és 115. zsoltár előadásával. Az irodalmi délután tiszta jövedelme az ifj. segítőtestület vagyonaát gyarapítja.

Házasság. Özv. Römer Lajosné sz. Rosenberg Gizella és Váradi Béla (Nyíregyháza) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

A Debreceni Iparosifjuság Önképző Köre, december hó 26-án, hétfőn délután 4 órai kezdettel kultur-délutánt rendez. Műsor: 1. Nyitány: előadja az ifjusági zenekar. 2. Bartha Sándor szavalata. 3. Cimbalmos magyar dalokat játszik Telki Ilonka. 4. Kubinyi Ferenc szavalata. 5. Magyar dalokat énekel Püspök Zoltán.

A Literatura karácsonyi száma (ára 1.20 pengő) 72 oldal és pedig csupa szöveg sok képpel (62 drb.) és semmi hirdetéssel. Az első cikk Kállay Miklóstól való, aki írt oly alapos, mint érdekes tanulmányt irt a háboruutáni külföldi regényirodalomról. Ebből a cikkből megtudjuk, hogy míg a német és skandináv regény hanyatlik, az angol és orosz valóságos forradalmon megy keresztül, az olasz és spanyol stagnál, addig Amerika teljes erővel tör az első hely felé. Igen érdekes interviwe-t talá-lunk Lengyel Menyhérttel és Farkas Imrével és Wolfner Józseffel, visszaemlékezést Szomaházy Istvánról.

Hamis egypengős Debreczenben. Krausz Jenő Vörösmarty ucca 16. szám alatti lakos a debreceni rendőrségnek beadott egy hamis egypengőst, amelyet vissza adtak neki egy 10 pengősből. Azt, hogy hol kapta a pénzt már nem tudta megmondani. A rendőrség a hamis egypengőst, melynek színe lenyegesen elüt a valódi pengős színétől, felküldte a fővárosba. A nyomozás megindult az ügyben.

A városi muzeum karácsony első napján zárva lesz. Második napján, hétfőn d. e. és d. u. 9-12 2-4 óra közt belépődíj nélkül megtekinthető.

Esküvő. Annus leányunknak dr. Fleischer Sándor ural f. hó 25-én déli 1 órakor laká-sunkon (Péterfia u. 18.) tartandó esküvőjükre rokonainkat, barátainkat és jó ismerőseinket tisztelettel meghívjuk. Kronovitz gnác és neje. (Minden külön értesítés helyett.)

**„K HASANA“
PARFÓM**

A nagyvilágis nő hódításának titka! A kifinomult és orrcíműk tápláléka!
Kis üveg ára: P 3.60 közepűveg ára: P 7.20 nagy üveg ára: P 11.60 Mintatűveg kipróbálásra: P 1.80 Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban.
Vezérképviselő: Mihály Ottó gyógyszeru nagykereskedő Budapest, VI., Podmaniczky ucca 43.

**Szilveszter éjszakáján
vidám táncal gybekötött
KACAGÓ ES
as Arany Bika disztermében
fővárosi és helybe i művészek felléptével
Szépségverseny! Tombo! Táncverseny!
Fegyek elővetelben a Méiusz könyvkereskedésében**

MOLNAR FOTOSZALON
SZENT ANNA UCCA 5. SZ. (VOLT MŰVÉSZIAZ)
karácsonyra 6 drb levelezőlap 8 P

KELLEMES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS BOLDOG ÚJÉVET

kívánunk

kedves vevőinknek és barátainknak

Puch Művek Rt.

budapesti főkötelepe.

Nagyanyánk fehérneműs szekrénye valamikor duslakodott minden földi jóval. Késmárk, Lőcse takácsai, hosszú telek házfőnökáinak munkája varázsolta kiapadhatatlanná azt a szekrényt, amely a magyar uriaszony kincsesháza volt, amelyet egyszer hordott össze az anya ifjú leányának, hogy ez a leány még késői unokáinak is ajándékozhasson belőle. Persze a háború ezt is, mint annyi gyönyörű tradíciót, szétrombolta. Ma a középosztály fehérneműs szekrénye foghíjas és tátongó és örülni kell, ha az új és külföldi selejtes gyári árúkból drága pénzen rendszerint részletre be lehet szerezni. Egy részt az idén karácsonykor be lehet tölteni. A „Tündérújjak” magyar kézimunka ujság minden egész éves előfizetőjének páratlan szépségű, magyar földön készült tiszta lenvászalon abroszt ajándékoz az elkészítéshez szükséges habfehér „Flossin” himzőfonál nagyrészevel, részben hogy méltányolja a hozzávaló és felbecsülhetetlen értékű ragaszkodást, részben, hogy segítsen a régi jó idők ily módon való visszaállításában is. Az ajándék értéke 20 pengő és mivel az előfizetés egy egész évre csak 14.40 pengőbe kerül, igazán érdemes mindenkinek előfizetni. (Kiadóhivatal: Budapest, IV., Szervita-tér 8.)

Biciklivel Afrikán keresztül. Az Eszepranto Hírszolgálat jelenti: A napokban szelte át Afrikát biciklivel a portugál Andra de Lima. Loandanál kezdte útját és folytatta a Belga Kongón keresztül, Szudánon, Egyiptomon át Kairóig. Eddig 10,000 kilométert biciklizett végig. Lima tovább akarja folytatni útját Szírián, Törökországon, a Balkánon és Középeurópán keresztül meggy vissza Lisszabonba.

Balesetek munkaközben. Tötös Ferenc Aapfíy ucca 28. számú házában dolgozó lakatos az esztergápadon dolgozott és egy csavar meglazulásának következtében a jobb lábán megsérült. — Dascher József gépkocsivezető a Hév. egyik autóbuszának a gumidefektjét javította, mikor csipőjén könnyebb sérülést szenvedett. — Gulyás Mária a Falk kefégyárban az egyik gépnél munkaközben megsérült a jobb kezén. — Sarkady József egy benzomotoros fűvágógépnél dolgozott és faaprítás közben a kezén sérült meg súlyosan. A rendőrség a balesetek ügyében megindította az eljárást annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség.

A Nyukosz közgyűlése. A Nyukosz debreceni főcsoportja január 8-án, vasárnap délután 4 órakor a városháza kis tanácstermében évi rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd és évi jelentés a főcsoport működéséről és vagyonáról. 2. A felügyelőbizottság jelentése. 3. A felmentvény megadása. 4. Tisztújítás: az elnökség, a felügyelőbizottság, a választmány és az országos választmányba kiküldendő tagok megválasztása. 5. Esetleges

indítványok, melyek az alapszabályok értelmében legalább 8 nappal a gyűlés előtt a főcsoporthoz beadandók. A mérleg a főcsoporti hivatalos helyiségében (Kossuth ucca 11. sz., félemelet, az udvarban) és hivatalos idő alatt (minden kedden délután 5 és 6 óra között) mindenki által betekinthező. Amidőn összes tagjainkat ezen közgyűlésre tisztelettel meghívjuk, egyben felkérjük, hogy azon a határozatképesség biztosítása érdekében minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. A Nyukosz debreceni főcsoport elnöksége.

Januárban lesz a gazdabál. A Debreceni Polgári és Gazdakör a jövő év január hó 21-én fogja megtartani bálját, mely iránt Debrecen polgársága mindég meleg érdeklődést mutatott. A meghívók a napokban szétküldetnek. A rendezőség mindent elkövet, hogy a mulatság az előző évihez méltó legyen.

Tolvaj házmester. Zsulaki János házmester Gaal Jenő dr. földbirtokos lakásáról ellopott több ruhát. A debreceni törvényszéken Májerszky Jenő dr. bíró vonta felelősségre a tolvaj házmestert és elítélte egy hónapi fogházra, lopás vétségéért.

Az olasz haditengerészek imája. Rómából jelentik: Az olasz haditengerészeti minisztérium elrendelte, hogy a haditengerészet minden hajóján és minden laktányájában esténként a tisztelet után a tisztikar és legénység közösen imádkozzék. A haditengerészek hivatalos imája, amelynek szerzője az olasz tengerészet egyik magasrangú tisztje, így hangzik: Örök mindenható Isten, az élet és az enyészlet ura, akinek parancsára engedelmesskednek a szelek és a hullámok, mi, az olasz hadiflotta tisztjei és katonái, a hazánkért felfegyverzett szent hajóiról Hozzád fohászkodunk! Támogasd és erősítsd hatalmas Isten a mi hazánkat, támogasd és erősítsd a mi királyunkat, vezesd igazságos diadalra és hatalomra lobogóinkat: parancsold a hullámnak és a viharnek, hogy nekünk kedvezzenek; tedd, hogy lobogóink félelmetes legyenek mindig az ellen előtt s tedd, hogy az mindig vértelve legyen a védelemben olyan páncéllal, amely sokkalta erősebb, mint a hajóé és vidd mindig azt győ-

zelemre. Aldd meg őh Atyánk a mi távoli hajlékunkat, mindazokat, akiket szeretünk; aldd meg, amikor az éj leszáll Olaszország népének éjjeli nyugalmát s aldd meg minket, akik felette és érte fegyverrel a kezünkben a tenger hullámain örököndünk! Amen!

A cukrászárús megszökött a portékával. Kristó Károly cukrász jelentette a rendőrségen, hogy László János nevű árusa eltűnt a városból és magával vitte nagyon sok süteményét, melyet eladás céljára adott át neki. A nyomozás megindult a kézrekerítésére.

Furfangos család a nyirábrányi határállomáson. Herskovics Sándorné román megszállt területi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy őt egy csunya vörös debreceni ember, kinek a nevét nem tudja, becsapta s összes pénzét elvette. Az asszony előadta a rendőrségen, hogy a nyirábrányi határállomáson a vörös ember, aki debreceninek mondta magát, elszedte 860 leuiját azzal, hogy magyar területen nem szabad hordani és elvitte beváltani, de nem jött vissza a pénzzel. A debreceni rendőrség megindította a nyomozást a ravasz család kézrekerítésére.

A városi muzeum művészeti gyarapodása. A városi muzeum utolsó napjait éli a régi házában, ahol egykor Csokonai Vitéz Mihály bölcsője ringott, amelyet épen e nevezetes hely iránt tartozó kegyelethből vásárolt meg Debrecen város közönsége. A jövő év elején a városi muzeum összes gyűjteményei átköltöznek a Déri-muzeum pompás új palotájába. Hogy a gyönyörű új keretet méltó anyaggal töltsesse meg a városi muzeum is: a fenntartó hatóság és vezetőség, a közönség meleg érdeklődéseitől támogatva új meg új szerzésekkel gyarapítja az intézet gyűjteményeit. Különösen a szépművészeti csoport mutathat fel örvendetes gyarapodást. Dr. Déri Miksa, b. e. Déri Frigyes Meránóban lakó testvére Nádler Rózert hatalmas vásznát, amely a budai régi királyi palotát ábrázolja, ajándékozta a muzeumnak. Az osztrák kormány dicséretére legyen mondvá, a bécsi Collegium-hungaricum igazgatójának közbejárására elengedte a festmény után járó pénz elengedte a restmény kivitel díját Kassai Nándor budapesti festőművész a debreceni Kossuth uccai ref. templomot ábrázoló vízfestménnyel, a debr. római kath. egyháztanács pedig a renoválás előtti templom rész-

Minden kereskedő és iparos januártól üzleti könyvek vezetésére van kötelezve: A

Könyvviteli Szakiroda

Telefon: 5-18 KANDIA UCCA 4/b Telefon: 5-18

könyvelését legolcsóbban elvégzi, irásmunkáit, levelezéseit elintézi és összes adó, forgalmiadó, betegsegélyző, fényüzésiadó és adófellebbezési ügyeiben díjmentesen eljár, restanciákat feldolgoz, könyveléseket felülvizsgál és társas elszámolásokat elkészít.

MOLNÁR LIPÓT

SZÖNYEG- ÉS LINOLEUMÜZLETE

DEBRECEN, PIAC UCCA 40

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

szőnyeg, függöny és linoleumokban

!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!

Figyelmes kiszolgálás!

Kedvező fizetési feltételek!

Lapunk minden hölgyolvasójának ajánljuk, hogy szerezzék be „A mi süteménykönyvünk”-et, ezt az igen hasznos új könyvet, mely 162 képpel magyarázza tanít meg mindenkit arra, hogy miképpen készíthetők el és diszizhetők otthon az összes cukrászsütemények és mignonok. E kitűnő könyv beszerezhető minden fűszerüzletben 20 fillérért, vagy 30 fillér postabélyeg beküldése ellenében bérmentve megküldik a kiadók: Vánca és Tsa, Budapest, Tavaszmező ucca 2.

Rosner Imre képiállítása. Rosner Imre, a fiatal, tehetséges debreceni festő most másodszor lépett a nyilvánosság elé és most újlag beigazolta, hogy a hozzáfűzött remények jogosak. A kereskedők és utazók klub-helyiségében állította ki Rosner Imre képeit, amelyek a tavalyi kiállításához képest meglepő és biztos arányú fejlődést mutatnak.

A borbély és fodrász szakszervezete ezúton hívja fel a közönség figyelmét, hogy üzleteiket vasárnap déltől kedd reggelig zárva tartják.

A Tiszántuli Ipar és Kereskedelem, a Tiszántul egyetlen közgazdasági hetilapja, rendkívül érdekes karácsonyi száma, a vezetőhelyén Sesztina Jenő kamarai elnök a felsőházban tartott nagykonceptiójú beszédét közli. Nyomatékosan felhívja a figyelmet az ipar és kereskedelem súlyos helyzetére és a bajos orvoslását sürgeti. Dr. Diczy Alajos igen tartalmas cikkben Debrecen gyáripárát ismerteti. Foglalkozik a lap Debrecen város zarszámadásával és Hajdusoboszló város költségvetésével, továbbá a helyi és tiszántuli ipar küzdelmével a fővárosi konkurrenciával szemben. Közli az összes tiszántuli versenytárgyalási hírdetményeket, munkahelykeresési lehetőségeket, husipari híreket, közgazdasági szemléket. Nélkülözhetetlen ez a lap minden debreceni iparosnak, kereskedőnek, vállalkozónak, üzletembernek, pénzintézetnek, stb. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Piac ucca 81. Olvasás az egész Tiszántul!

Igaz magyar hazafi a cseh karlsbadi víz helyett kizárólag „Mira” glaubersós gyógyvizet fogyaszt, mert hatása orvostanári megállapítás szerint azt felülmulja! Mindenütt kapható!

Dr. Sarkadi Sándor szabadságjáról visszaérkezett, rendelését már megkezdte. Miklós ucca 9. sz.

Szepessy Ferenc tánciskolájában 2-án új táncanfolyam veszi kezdetét d. u. 6-tól 8-ig és este 8-tól 10-ig. Gazdálkodó földbirtokosoknak külön kolon d. u. 5-től 7-ig. Zártkörű kolonok alakíthatók. Minden vasárnap d. u. 5-7-ig és este 8-12-ig összgyakorlat. Különórák egész nap. Degenfeld-tér 2.

Urológiai-, vese-, hólyag- és végbélbetegknél a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan csökkenti a székelési zavarokat. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a **Ferenc József** viz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— A Margit-fürdő ünnep első napján, vasárnap déli 1 óráig nyitva van. Ünnep másodnapján, hétfőn egész nap zárva van.

— A Városház étterem karácsonya és Szilvesztere. Alig egy pár hónapja, hogy megnyitott a Városház étterem és máris a legelső üzletek közé emelkedett. A Városház étterem tágas, levegős, hatalmas terme, amely a vidék lelegegységesebb helye, az előkelő közönség mindennapi megszokott szórakozóhelye lett. Az étterem konyhája kiváló, italai minőségéről és jószágáról az egész város beszél. A helyiség zenekara pedig nívó, muzsikalitás és szórakoztatás szempontjából a legművészebb együttes. A Városház étterem a karácsonyi ünnepeken és Szilveszterkor megkettőzött figyelemmel fog gondoskodni arról, hogy a közönség jólérezze magát.

— Ragyogó fehér fogor a szájadéka, a mosolygó arc legszebb ékessége. Örvendő tapasztalják ezt nap-nap után, akik a szájadéka célszerű ápolására EGLEO fogpépet használnak. Tudományos összetételével legjobban bevált a fogak tisztítására, antiszeptikus, jól ható, kellemes ízű fogkrém.

— Hó- és sárcipők javítását legjobban készítik Molnár Testvérek, Nagytemplomnál. Telefon: 727.

A Singer-varrófény a legpraktikusabb karácsonyi ajándék, minden ujkori varrógépre felszerelhető, hasznos, kiméli a szemet. Kérje gyakorlati bemutatását a Singer-varrógép részvénytársaságnál.

40 fillért varrok női fehérneműt endlízve. Benyás Péter ucca 11.

Szezonból visszamaradt seiyem és szövetruhák, karácsonyi ajándéknak nagyon alkalmasak, bámulatos olcsó árban lesznek árusítva. Közza Áruházban.

Ferzsaszonyegek szakszerű javítását megbízhatóan, jutányosan vállalom. Elsőrendű kivitelű szőnyegeket bármilyen méretben készítek. József kir. herceg ucca 40.

Legelőgásabb ruhákat készít szőlőárakért Szabó László férfiszabó, Széchenyi ucca 1.

Értékesebb ruhák, pénztárcák készítése. Feuerman-börzsökész, Bács 44.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok különböző kivitelű csiszoltotükrök Sipkovitsnál, Sziv u. 15. Telefon: 3-56.

Rádió műsor

VASÁRNAP.
Budapest (557.5). 8.30: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Ravasz László dr. püspök. 10: Zenémise a belvárosi plébániatemplomból. Szentbeszédet mond P. Bangha Béla S. J. — 12: Pontos időjelzés. Utána a m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. Vezényel Komor Vilmos karnagy. Közreműködik Szende Ferenc, a m. kir. Operaház művésze. 1. Wagner: Parsifal, előjáték. 2. a) Wagner: Wahn monológ a Nürnbergi mesterdalnokokból. b) Erkel: Gara áriája a Hunyadi Lászlóból (Szende). 3. Beethoven: VI. (Pastoral) szimfónia. — 3.30: Manchen Mariska gyermekdélutánja. — 4.15: Székely Mi-

hály, a m. kir. Operaház művésze magyar nótákat énekel nagyváradi Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. — 6: Slágerek régi operettekéből. Éneklők: Lakatos Ilonka és Teleky Sándor, kamarazene kísérettel. — 7.30: A Budapesti Ének- és Zenekar Egyesület előadása a Zene-művészeti Főiskola nagyterméből. Vezényel Lichtenberg Emil. Közreműködnek: Halász Gitta, Somló József és Manowarda József.

HÉTFŐ.

Budapest (557.5). 9: Ujsághírek. — 10: Zenémise a belvárosi plébániatemplomból. Szentbeszédet mond Saly László pápai kamarás, a Központi Papnevelő tanulmányi felügyelője. — 11.30: Evangélikus istentisztelet a bécsikaputéri templomból. Varsányi Mátyás dr. lelkesz prédikál. — 12.35: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. Utána a m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. Vezényel Komor Vilmos karnagy. Közreműködik Székelyhidyi Ferenc dr., a m. kir. Operaház művésze. 1. Weber: Oberon, megnyitók. 2. Bizet: Kis szvit. 3. Rimsky-Korsakov: A dongó. 4. Händel: Aria a Messiás című oratóriumból (Székelyhidyi dr.). 5. Mozart: B-dur (33. számú) szimfónia. — 3.30: Lányok iskolája (SzederkényiAnna előadása). 4.15: Előadás a Studióból. Zsuzsi kisasszony. Szövegét irták Martos Ferenc és Bródy Miksa. Zenéjét szerző Kálmán Imre. Bevezetőt mond és rendezi Gyarmathy Sándor, a Studio rendezője. Vezényel Polgár Tibor. Személyek: Falsetti, kamarazene-kes — Solymossy Sándor. Pribicsey, postamester — Kabók Győző, Zsuzsi, a gyámleánya — Verbóczy Ila. Lauffen-Lauffen, gyáros — Pesthy Kálmán. Szeraffin, a neje — Balla Mariska. Péterffy, szerkesztő — Teleky Sándor. Dinnye, riporter — Matány Antal. Polgármester — Hajnal György. Szinigazgató — Ádám Pál. Orvos — Surányi Andor. Tonelli titkár — Nagy Ede. Olga — Kállayné. Blanka — Németh Annus. Ilona — Gajda Ilona. Pintér, csizmadiamester — Balogh József. Johann, szolga — Kertész. Prebenyák, tüzoltő — Marosi Antal. Szobalány — Abay Gyuláné. — 7.15: Kalmár Tibor és zenekarának hangversenye. 1. Magyar nóták. 2. Operett-egyveleg. 3. Jazz-band. — 8.20: Mit üzen a rádió? — 9.20: Másfél óra könnyű zene. Zenekari hangverseny. 1. Fucik: Kinizsi-induló. 2. Ziehrer: Der Schatzmeister, megnyitók. 3. Ochs: Variációk egy német népdal felett. 4. Waldteufel: Ószi hangok, keringő. 5. Lincke: Operett-nyitány. 6. Komzák: Vidám induló, egyveleg. 7. Marchetti: Tarapella. 8. Strauss: Császár keringő. — 10.50: Pontos időjelzés. Utána cigányzene.

KEDD.

Budapest (557.5). 9.30: Hírek, közgazdaság. — 11: Ultraphon hangverseny. — 12: Pontos időjelzés, hírek, közgazdaság. — 1: Időjárás- és vízállásjelentés. 3: Hírek, közgazdaság.

élelmiszerárak. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. Mozik műsora. 5: Komlóssy Emma magyar nótákat énekel Veress Károly és cigányzenekarának kíséretével. — 6.15: Természettudományi előadás. Schrott István dr.: Van-e élet a Mars bolygón? — 7: Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Eduard dr.) — 8.30: Hangverseny. Közreműködnek: Pető Imréné operatőrnő. Pusztay Sándor, a m. kir. Operaház művésze, Pető Imre, a m. kir. Operaház karnagyja és Orbán Gábor dr. 1. Brahms: Dalok. a) Sapphische Ode. b) Mädchenlied. c) Der Schmied (Petőné). 2. Francois Coppée: A hajótörött (Orbán Gábor dr.). 3. Gretschaninov: a) Rabok. b) Éji hangok (Pusztay). 4. Donizetti: Duett a Ke-gyencnő című operából (Petőné—Pusztay). 7. Magyar dalok (Petőné). 8. a) Vargha Gyula: A vialomban. b) Székely (Nuszbeke). Sándor: Bibi!... c) Walliscs Tibor báró: Az élet minden átka. (Orbán dr.). 9. a) Aggházy: Románc. b) Tarnay: Aphrodite. c) Pető: Magyar ima (Pusztay). 10. Saint-Saens: Duett a Sámson és Delila című operából (Petőné—Pusztay). — 10.15: Pontos időjelzés, hírek, közlemények. — 10.45: Cigányzene.

SZÍNHÁZ

MŰSOR.
VASÁRNAP délután: **A legkisebbik Horváth-lány.** Operett. Este: **Borcsa Amerikában.** Zenés játék. Bérletszünet.
HÉTFŐ délután **Fecskefészkek.** Operett. Este: **Katonadolog.** Operett. Bérletszünet.
KEDD: **A zenélő óra.** Szinmű. C) bérlet.
SZERDA: **Mesék az irógépről.** Operett. Bérletszünet.

Ünnepi színházi előadások: Ma, vasárnap délután fél 4-kor mérsékelt árakkal: A legkisebbik Horváth lány. Timár Ila felléptével. Holnap, hétfőn délután fél 4-kor mérsékelt árakkal: Fecskefészkek. Timár-Ferenczy Marianne felléptével. Ünnepi esti előadások. Ma, vasárnap este bérletszünetben: Borcsa Amerikában. Elek Ica—Ferenczy felléptével. (Szigeti Jenő a III. felvonásban népszerű angol dalt éneklil) Holnap, hétfőn este bérletszünetben: Katonadolog. Timár Ila—Elek—Ferenczy—Halasné felléptével.

Kedden este C) bérletben: A zenélő óra. Sajtó és közönség egyöntetű megállapítása szerint a Zenélő óra, Harsányi Zsolt legújabb darabja nagyszerűen megírt, hatásos színjáték, úgy, hogy teljesen indokolt a közönség

élenk érdeklődése, mellyel a Zenélő óra keddi előadása elé néz. A Zenélő óra eddigi két előadását telt ház közönsége tapsolta végig. Ugy Halasi Mariska és Hermann Mancsi, valamint Kondrát Ilona, mint Rajz Ferenc, Forgács Sándor, Szirmai, Fülöp és a falusi zsidó mulatságos alakjában Szigeti Jenő zajos tapsokat aratnak a Zenélő óra előadásán. Jegyek ma már válthatók.

Mesék az irógépről. A budapesti Városi Színház legújabb slágere, mely a most elhunyt Szomaházy-regényből készült, a budapesti közönség véleménye szerint az utolsó tíz esztendő legsikerültebb magyar operettje. Mesék az irógépről c. darab nem szorul reklámra, mert annyira nagyszerű, hogy a közönség avatta Budapesten is slágerrel!

Mesék az irógépről — Honthy Hanna legújabb kreációja. A debreceni bemutatón Honthy Hanna szerepében a vidéki operettszínpad legnevesebb primadonnája, Timár Ila alakítja, aki úgy prózában, mint éneklileg méltó, egyenrangú pályatársa a fővárosi művésznőnek. Mesék az irógépről — bonviván-szerepe egyenesen Antók Ferenc testére szabott parádés szerep. A komikus triász: Szirmai—Rajz János—Szigeti. A táncosprimadonna: Ferenczy Marianne. Kivülük Szathmáry Margit egy színésznek kedves alakját eleveníti meg. Virágháty, Szigethy Andor, Mihályi Ernő pedig epizód szerepekben emelik a Mesék az irógépről hatalmas slágerét. Jegyek állandóan egész nap válthatók.

Mesék az irógépről — muzsikája nagyszerű. A zenekart ezuttal a népszerű Csanak Béla vezényli.

MOZGÓSZÍNHÁZAK:

Vasárnap — Hétfő — Kedd
VIGSZÍNHÁZ
Petrovich Szevitzlav a közkedvelt magyar filmművész legújabb alakítása:
A szírlén
(A tenger démona)
Romanikus történet 10 fejezetben
Megelőzik:
Holland népi népművelés, ismeret/erjesztő Ludas és Mulass herceg és A bika bohózatok

APOLLO
Vigst
ZORO és HURU legújabb vígjátéka:
A szerencsekerék
7 felvonásban
Megelőzik:
Egy nadrág fele, Buster a mosiban és Trottil és a szeszitalom bohózatok

URÁNIA
Vasárnap — Hétfő
A veszedelm k ura
(Diadalmas férfi)
Egy vakmerő lovag kalandjai 8 felvonásban. Főszereplők: John Gilbert, Roy Darcy és Eleanor Boardmann
Megelőzik:
Menyasszonyrablás. Egy tavaszi szerelem története 7 felvonásban. A főszerepekben: Jozeph és Rudolf Schildkraut

METEORBAN karácsony első napján, vasárnap: „Farsangi mámor”, 7 felvonásban, Harry Liedtkevel és „Stella Maris”, dráma 7 felvonásban, Mary Philbinnel. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor. — Karácsony másodnapján, hétfőn: „Az éjféli nap”, egy orosz táncosnő izgalmas regénye 9 felvonásban. Főszereplők: Laura la Plante és a kísérő műsor. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

CSAK

EGLEO
Fogpépet vegyen a
Fogak célszerű ápolására.

Hívja fel az
5-18-at,
könyvelője azonnal
rendelkezésére áll!

NÉVJEGYEK
ELEGÁNS, IZLÉSES KIVITELBEN
LEGOLCSÓBB ÁRBAN KÉSZÜLNEK

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
IRODELMÍ ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYV-, PAPIRKERESKEDÉSÉBEN
TELEFON 64

Debreceni karácsony 1927-ben

A nyomor egyre szenvedélyesebben nyújtja sötét karjait s zilálja szét a vergődő tömegek életlehetőségeit. Az egész évben bőséges alkalmak voltak a dus aratásra, de az igazi szezonja csak most következett el. A szibériai hideg szél ordítva süvölt az utcákon, kékre gémeríti a gyenge ruházatban sietők tagjait. A nyomorverte tömegben elülteti a szaggató fájdalmat, mely könnyet kényszerít azok szemébe, akiknek kamrájában nincs elég tüzelőfa és nincs jó meleg ruha a gyermekeknek s az asszonyoknak.

A farkasordító hidegben csillogó, ropogó hó hirdeti ilyenkor a szeretet ünnepének közelségét. A szeretet ünnepén is zsarnoki székeben marad a nyomor és meg kell borzongani attól a sok rémes látványtól, mely elő-előkerül a villanyfényes város uccáin. A dektívák, rendőrök rongyokba burkolt embereket hajszolnak a rendőrségi fogdá felé. Lopni akartak és loptak is a szegény páriák, talán azért, hogy nekik is legyen egy jó ebédjük a karácsony ünnepén. Az uccasarkokon apró gyermekek koldulnak, kékre fagyott arcukon a rémület a hideg és a szivtelenség miatt. Az urak ilyenkor nem nyulnak a zsebükbe, nagyon hideg a szél. Oda-fagyhat felőlük az éhező az ucca kövéhez.

A mentők dolga is ugyancsak megszorodik, egyre-másra szedik fel az ucca kövéről a nyomortól elszédült szerencsétleneket és eszméletre keltés után hazaviszik a lakására, ahol tovább szenvedhet és éhezhet. A rendőrségi ügyekre estenként félholt emberek támolyognak elő és rimánkodva kérik azt, amiről mások, a boldogok irtózza beszélnek: a lecsukást. Rettenetes lehet az a szenvedés, mely kívánatosá teszi a megbélyegző lecsukást. A nyomorkínzott páriák boldogok, ha csavargás címén lezárják őket, mert legalább nem fájnak és kapnak valami silány meleg levest is korgó gyomrukba.

Ilyen és még sötétebb képek kerülnek lépten-nyomon elő karácsony hetében, bizonyosságul annak, hogy valahol rettenetes hibának kell lenni, olyan hibának, melyet el kellene távolítani, melyet el kellene távolítani, melyet el kellene távolítani. Ez januárban történt. Buteanné lassan visszanyerte egészségét és ekkor a férj horribilis összegű kártérítési igényrel lépett fel a szanatóriummal szemben. Több millió lejt követelt dr. Dilltől, aki a követelést elutasította. Ebből kifolyólag nézeteltérés támadt a két orvos között, aminek következtében dr. Butean megvált a szanatórium kötelékéből. Néhány hónappal a kiválás után az ügyészség névtelen levelet kapott, amely súlyos vádakkal illette ügy Dill, mint Bauer orvost, többek között felemlítette Buteanné ismeretes operációját is.

Bünper keletkezett az operáló orvosok által a sebben felejtett géztampontól

Temesvár, december 24. Rendkívül érdekes bűntudomány tárgyalást tegnap és ma a büntetőtörvényszék Hermann-tanácsa. Két orvos állott vádlóként a bíróság előtt, a kiket az ügyészség gondatlanságból okozott súlyos testisértséssel vádolt. A tárgyalás tulajdonképpen inkább tudományos vitához hasonlított, mint büntető eljárásához és neves professzorok mondták el véleményüket arról a nagyfotószerű kérdésről, hogy

szabad-e egy operáló orvosnak tévedni.

Magánál a tárgyalásnál érdekesebb a per előzménye, illetve azok a motívumok, amik a vádlottak padjára ültettek két ismert temesvári orvost.

A Bánáti szanatórium Temesvár egyik legjobbhírű intézete, amelynek igazgató-főorvosa dr. Dill, jónevű temesvári sebész. A szanatórium tulajdonképpen részvénytársaság, amelynek igazgatóságában orvosok és tükepenzesek ülnek. A múlt év novemberében bevitték a szanatóriumba dr. Butean temesvári bőrgyógyász feleségét, aki súlyos fájdalmakról panaszkodott. Dr. Butean szintén igazgatósági tagja és működő orvosa volt az intézetnek és természetes dolognak tartotta, hogy feleségét nem viheti máshová, mint abba a szanatóriumba, ahol ő is érdekelt. Az orvosi vizsgálat vakbélgyulladás állapotát mutatott, mire dr. Dill sebész és Bauer nőgyógyász megoperálták a beteget. Az operáció után a beteg állapota nem javult olyan mértékben, amint azt ilyenkor várni lehetett volna, sőt később az operáció sebgyógyulása is kezdett. Több sebészorvos vizsgálta meg a beteg asszonyt, pontosan azonban nem tudták megállapítani a késői javulás, illetve a gennyedés okát és dr. Butean végül Kolozsvárról hozatta Jacobovici egyetemi tanárt, a nagynevű sebészprofesszort. Jacobovici alaposan megvizsgálta a beteget, majd

felnyitotta a sebet és onnan egy géztampont szedett ki, amit az operáló orvos annak idején a sebben felejtett.

A gézt eltávolította, majd a sebet összevarrta és ettől kezdve a beteg asszony állapota lassan javulni kezdett.

Ez januárban történt. Buteanné lassan visszanyerte egészségét és ekkor a férj horribilis összegű kártérítési igényrel lépett fel a szanatóriummal szemben. Több millió lejt követelt dr. Dilltől, aki a követelést elutasította. Ebből kifolyólag nézeteltérés támadt a két orvos között, aminek következtében dr. Butean megvált a szanatórium kötelékéből. Néhány hónappal a kiválás után az ügyészség névtelen levelet kapott, amely súlyos vádakkal illette ügy Dill, mint Bauer orvost, többek között felemlítette Buteanné ismeretes operációját is.

Az ügyészség megindította az eljárást és gondatlanságból eredő súlyos testisértséssel vádat emelt a két orvos ellen.

Tegnapra tüzték ki ebben az ügyben a főtárgyalást, amely óriási érdeklődés mellett két napig tartott. Rengeteg orvos és jogász jelent meg a tárgyalóteremben, mindenki kíváncsi volt, hogy a tör-

vényszék milyen álláspontra helyezkedik az érdekes és szokatlan bűntudomány tárgyalásában. A vád dr. Candea kórházi igazgató-főorvost kérte fel szakértőül, míg dr. Dill Grigoriu egyetemi tanárt nevezte meg szakértőnek, dr. Bauer részéről mint ellenőrző szakértő dr. Róth Marcell egyetemi magántanár, aradi sebészorvos jelent meg a tárgyaláson.

Általános figyelem középpontjába került az elnök Jacobovici tanár vallomását, aki nem foglalt az ügyben állást, csupán tárgyilagosan elmondotta a tényállást, hogy az általa eszközölt műtét alkalmával géztampont talált a sebben, amit eltávolított. Candea dr., a vád részéről behívott szakértő annak a nézetének adott kifejezést, hogy

olyan nagymérvű orvosi mulasztás történt, ami a felelősségrevonás következményeit vonja maga után

és ezért az orvosi tévedésért ügy Dill, mint Bauer orvosoknak fele-

lősek kell. Ezzel szemben Grigoriu és Róth tanárok hosszan bizonyították, hogy az orvosi irodalom felemlít hasonló eseteket.

Neves és európai hírű tanárokkal történt már meg, hogy operáció közben a sebben felejtettek műszert, vatta vagy kötszardarabot.

Azok a módszerek, amelyek az ilyen esetek elkerülését célozzák, nem mondhatók annyira tökéletesnek, hogy teljes biztonsággal alkalmazni lehetne azok közül akár egyet is. Az operálás lázas perceiben, amikor az orvos tudásától és gyorsaságától függ a beteg élete, ilyen vagy ehhez hasonló eset megtörténhet. Számítatlan példát hoztak fel állításuk igazolására és felolvasták az orvosi annalesekből konkrét eseteket.

A törvényszék, miután két ellentétes szakértői vélemény hangzott el, az ügyet elbírálás végett áttette a bukaresti törvényszék orvosi tanácsához és a tárgyalást elnapolta. Orvosi körökben most kíváncsian várják, hogy milyen álláspontra helyezkedik ebben az érdekes kérdésben a legfelsőbb román orvosi fórum.

Modern irodalmi közvéleményt Debrecenben!

Irodalmi közvélemény? Van-e ilyen? Lehet-e ilyen? Szabad-e ilyennek lenni? Hát az, hogy melyik irodalmi mű jó, nem izlés dolga-e csupán?

Ennyi és ennyiféle, vagy még több és még jogosabbnak látszó kérdés ostromát érzem ellenem fordulni, mikor a fenti címet írom. Jó lesz rájuk hamar felelni, mert mögöttük már egy még sulyosabb ellentétis közeleg. Igen is van, tehát fölösleges bizonyítani, hogy lehet irodalmi közvélemény. Mert ha mindenki a maga egyéni ízlése szerint becsüli is meg egy vers, egy regény, egy színmű értékét, vagy legalább aszerint kellene, hogy megbecsülje, mégis az a végeredmény, vagy legalább is annak kellene lennie, hogy a többség, a nagy többség ugyanazokat az alkotásokat találja szépnek és jónak, ugyanazokat artja értéktelennek, sikerületlennek. Mert bármily szükségesnek látjuk is egyfelől az egyéni ítéletkezés teljes szabadságát és függetlenségét, ép oly helyesnek kell találnunk azt is, hogy a vélemények sokasága ne legyen egyúttal a vélemények zürzavara is. Én hiszek abban és — azt gondolom — a művészet minden tisztelőjének hinnie kell abban, hogy a műalkotásnak megvan a maga értéke, szépsége, jósága, — függetlenül attól, hogy Kovács Istvánnak, vagy Kiss Máriának tetszik-e. Az irodalmi közvélemény irányítójának: bírójának, irodalmi társaságnak, sajtónak azon kell lennie, hogy az a közfelfogás, vagy — mondjuk — többségi nézet, mely, minthogy a gyakorlat mutatja, minthogy csak kialakul, ott lássa meg a szépet, ott találjon értéket, ahol az csakugyan van, ahol az megvolna akkor is, ha, mint — ajnos — szintén nem is ritkán negesik, a többség nem is látja meg, nem is ismerné el.

Fogadjuk el tehát, hogy igenis van irodalmi közvélemény és kell is ilyennek lennie. Több

ez, mint amit közizlésnek szoktak nevezni, az izlés csak érzés, amely helyesül vagy helytelenül, szeretet vagy nem szeretet valamit, de halmaz-állapota légnemű, sulya nincsen. Az irodalmi közvéleménynek pedig leglényesebb és legszükségesebb tulajdonsága éppen a sulya, amellyel felemel vagy lesújt, az ereje, amellyel megvéd vagy megsemmisít, a befogadó képessége, amellyel tudomásul vesz vagy visszautasít egy író, egy irányt, vagy egy művet.

S éppen mert ilyen sulya, ereje, befogadó képessége van az irodalmi közvéleménynek, azért kell modernnek lennie, modernnek még Debrecenben, a maradandóság városában is. És itt érzem, itt hallom is már a dörgedelmes ellenmondást: „Modern? Még az irodalmi közvélemény is modern legyen? Még Debrecenben is modern legyen? Hát már mi is megtagadjuk nemzeti költészetünk szentelt hagyományait? Félredobjuk Arany Jánost és hazafiatlan álköltők istentagadó verseiben gyönyörködünk?”

Nem, nem, édes nagy jó uraim, a világért sem! Nem, méltóságos tanácselnök ur, nem, nagytiszteletű uram, nem nagyságos ügyvéd ur, nem, kedves kartárs, ne értsük félre egymást! A modern közvélemény se nem ellensége, se nem ellentéte a konzervatív gondolkodásnak, hanem több is, különb is annál, mert azt magában foglalja. A modern irodalmi közvélemény azért modern, mert azonkívül, hogy konzervatív, még modern is. Ne méltóztassanak ezt se kérdésnek, se paradoxonkeresésnek tartani. Modernség ebben a felfogásban nem jelent mást, aminthogy az igazi modern művelt emberek s a modern irodalmi közvélemény nagy irányítói: egy Babits, egy Ignatus, egy Schöpflin felfogásában sem jelentett soha mást, mint elfogulatlan gondolatlanyságot. Elfogulatlan gon-

LENGYEL
FEST, MOS, TISZTÍT
Csepő-utca 28.

BANÁN-BENOZTAL

ERETT NYUGATINDIAIBANAN
A LEGJOBB TAPLALÉK

B.P. TELEFON: 982-85.

dolkodást, tárt szemet és nyitott fület minden irodalmi jelenség iránt. En, tisztelt uraim s ha hallgatnak rám, tisztelt hölgyeim is, soha modern embernek nem mondtam, nem mondanám azt, aki éretlen, nyugtalan, nyugtalan, újdonságon kapkodó elmével csak a modern irodalom és művészet termékeiért rajong vagy szenvedélyesen rajongást s hogy olvasatlanságát kényelmesen takarhassa, csak fitymálva emlegeti a leünt korok embereit. Nem, ez nem modernség, ez csak felületes gondolkodás, csak smokk-izlés (?).

Csak az az igazi modernség, csak annak a modernségnek van tartalma és értéke, amely a mult biztos és alapos ismeretéből sarjad, amely illő tisztelettel meghajolva az előtt, ami a mult irodalmában örök és igaz, őszinte szeretettel szívbe zárva mindazt, ami a mult költészetében szép és friss, még mindig szomjas lélekkel eped uj s uj szépségek iránt.

Ezt a modernséget, az ilyen modern lélektől áthatott irodalmi közvéleményt követeli cikkem élni az a szerénytelenség tetsző felkiáltójel. Közvéleményt, amelynek szinte határtalan a fogékonysága, közvéleményt, amelynek nincsenek előítéletei. Közvéleményt, amelynek számára nincsenek már pusztán nevével elriasztó írók, pusztán címekkel visszarejtentő folyóiratok.

Ennek a közvéleménynek bizony még szinte teljes hiányát érezzük Debrecenben. Még friss emlékekben van az a nagy megbotránkozás, amit nemrég halottam, mikor a Debreceni Független Újságban Kassák Lajost említet, sőt dicsérni mertem. Igenis, méltóságos és nagyságos hölgyeim és uraim, itt a hiba. Nem szabad olvasatlan senkire anatómiát mondani, nem szabad előre senki felé „apage Satanas”-t kiáltani. Méltóztassanak magyar írókról, kik egy életen át áldoznak a magyar poézis oltárán vért és velőt, legalább annyit feltételezni, hogy nem szánt szándékuk tönkretenni a magyar irodalmat. Méltóztassanak tudós emberekről, képzett tanárokról, világirodalmi műveltségű férfiakról legalább annyit elhinni, hogy tudnak annyit a nyelv-, fogalmazás-, szónoklat- és költészet szabályaiból, mint az önképzőkörben szereplő gimnázista. És ha lelküzdve lelkiismeretlen alkritikusok, rosszakaratu művelőnek megtevesztő irásán és szaván alapuló előítéletüket, kezükbe veszik, olvasni kezdik a modern írókat, ne méltóztassanak mindjárt örültségnek gondolni, ami önök előtt eleinte különös, szokatlan vagy épen érthetetlen. Méltóztassanak meggondolni, hogy ezek az új költők az új idők új arcát énekelik és ne méltóztassanak meglepődni, hogy ők a mai kort, amely — önök is tudják, ugye, — oly különös, oly szokatlan, a mai ember lelkét, — az önök lelke is ez, ugye, — amely oly értelmetlenül vergődik rettentő szenvedések és szorongató, nagy kérdések között, különös, szokatlan

vagy épen érthetetlen módon próbálják kifejezni.

Ne értsen senki félre, nemcsak Kassák Lajosról van itt szó. Szó van itt még Ady Endréről is, akinek nevére a minap — igaz — nagy ünnepet szenteltünk is, de akit még ma is sokan nemzetrontónak tartanak. Szó van itt Babits Mihályról is, akit — igaz — szédítő tapsorkán fogadott a minap a debreceni dobogón, de akinek jöttékor mégsem érezte át minden művelt debreceni magyar, hogy nemzeti ünnep van Debrecenben, ha a nemzet nagy költője a város falai közt tartózkodik. Szó van itt arról, hogy ugyan ki és hányadik ember tudja itt, hogy noha Adynak és társainak, az ugynevezett nyugatosoknak és honlaposoknak a költészetét sem vette még tudomásul a leghivatalosabb magyar irodalom, ma már ez nem a legmodernebb költészet, mert itt van már mögötte

egy új költő-nemzedék, amelyet Adyektól a háború és forradalmak véres-tüzes árka választ el, s akik megint új szemmel nézve a világot, megint új utakon törnek előre.

Modern irodalmi közvéleményt Debrecenben! Modern irodalmi közvéleményt, amely mindezt tudomásul veszi és értékeli, nem ebből a cikkből, amelynek a világért se higgyen, hanem az írók munkáiból, bízva a tulajdon szemében és fülében. Ezeket az új szépségeket mindenkinek szemébe lobogtatni ezeket az új igéket mindenkinek fülébe kiáltani, hogy senki művelt debreceni ember el ne zárkózhassék előlük, ez Debrecenben a hivatása egy modern irodalmi társaságnak, amilyenek én a debreceni Ady-társaságot bízó lélekkel hiszem. Bár csak mielőbb ereje s módja lenne hivatását betölteni!

Kardos Pál.

Debrecen zenei élete

A debreceni zenei élet központja a mult század hatvanas éve óta a „Zenede” volt, melyet a városi zeneegyesület alapított. Társadalmi adakozásból, mint a színház épülete, épült fel a zeneiskola szép, emeletes palotája, Mirkovszky szép freskóival díszített koncertterme. Az alapító családok csak azt kötötték ki, hogy leszármazóik kedvezményesen tanulhassanak az iskolában. Jónévű tanárok egész sora tette kedvelté a zenédét, melynek igazgatója egy debreceni művelt zenebarát földbirtokos: Simonffy Emil volt hosszú ideig.

A zenede körül mihamar kialakult egy műkedvelő zenetársaság, mely már 25 évvel ezelőtt rendszeresen adott hangversenyeket, majd Simonffy Emil elnöksége alatt dr. Szenes Zsigmond orvos (Kubelik háziorsosa) és dr. Sebestyén Lipót ügyvéd (mindhárman szenvedélyes muzsikusok) közreműködésével megalakult a „Debreceni Zenekedvelők Köre”, mely a zenede égisze alatt sorozatos bérleti hangversenyeket rendezett. A háború előtti években már 300—400 tagja volt a körnek. P. Nagy Zoltán vezette alatt alakult egy „Filharmoniai Társaság” s versengve rendezték hazai és külföldi művészekkel a szebbnél jobb hangversenyeket.

A tanári kar s a közönség régi óhaja volt, hogy a zenede városi intézménnyé váljék. A zenedei bizottság egyik tagja, Kuthy Zsigmond

volt az idea legbuzgóbb szószólója, a megvalósítása pedig Márk Endre érdeme, aki 1914-ben polgármesterré választatván s a város által átvette s egyesítette a két zeneiskolát, mely azóta, mint városi intézmény működik.

A háború alatt szünetelt a zenei élet. Csak 1921-ben vette kezébe néhány zenebarát kezdeményezésére Márk Endre a zenei élet ügyét, új életre hívták a régi Zenekedvelők Körét, 1922 óta ez a kör rendezte az azóta országos hírnévre szert tett debreceni hangversenyeket.

Márk Endre, a magyar dalnak fél-század óta rajongója, a debreceni városi dalegyet, a zeneiskolai bizottság évtizedeken át elnöke, szívvel-lélekkel zenebarát. A városi zeneiskola új vezetője, P. Nagy Zoltán, kiváló zeneszerző, dalköltő nagyszerűen fellendítette a zeneiskolát, melynek ma 25 tanára és 800—1000 növendéke van. A két intézmény szoros kapcsolatban működik ma is. A Zenekedvelők Köre (tagjainak száma 800) ügyvitelét dr. Kuthy Sándor debreceni ügyvéd kezébe van letéve, aki élénk összeköttetést tart fenn külföldi zenei empóriumokkal is. Már a háború előtt is szép sikerrel működő műkedvelő zenekar is új fejlődésnek indult egy másik zenebarát lelkes agitációja folytán. Balás Károly MAV. üzletigazgató és a körje seregülő lelkes vasutaság 50 tagú zenekart tart fenn,

melynek tagjai vasuti munkások, tisztviselők, orvosok, ügyvédek stb. Nemrég Rubinstein Erna, a város világhírű szülöttje, tanította 3 hónapig a zenekart, most pedig nem kisebb férfiut nyertek meg karnagyul, mint Abrányi Emilt.

A Zenekedvelők Köre, melynek vezetőségében dr. Hadházy Zsigmond főispán, dr. Magoss Györgyné polgármesterné mellett ott van dr. Csiky József egyetemi tanár (a Csiky-kvartett egyike a legjobbakkal) és a város egész szellemi elitje, a mult szezonban 8 nagy koncertet rendezett (Bartók Béla, Dohnányi Ernő, Vecsey Ferenc, Földessy Arnold, Polónyi Elemér, Molli Denyse, Helge Lindberg, Németh Mária, Kubelik János, Szentgyörgyi László) s csak az 1925. év folyamán 4 ízben látta vendégül a Budapesti Filharmoniai Zenekart. Az 1926/27. évad kiemelkedő eseménye a Beethoven-ünnep, melyen a Filharmoniai Társaság, Palestrina Kórus és Dohnányi Ernő közreműködésével vidéken először előadják a IX. szimfóniát; önálló koncertje lesz Hubay Jenő, Vecsey Ferencnek, szerepelnek még Joura Güller, Anday Piroška, Helge Lindberg, Vasa Prihoda, Teiko Kiwa, a Waldbauer—Kerpely-vonós-egyenes, Hegyi Emánuel és a berlini Musikalische Komoedie.

A kör ösztöndíjakat irt ki tehetséges akadémiai növendékek számára, segíti és pártolja a zenei kultúra minden megnyilvánulását, olcsó helyáru, népszerű hangversenyeket rendez Debrecenben és a vidéken. Koncertjeit 1000—1500 főnyi előkelő közönség látogatja, a rendezés európai nivóju s nemcsak itthon szolgálat mintaképe, hanem legelőkelőbb hazai s külföldi művészek is a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak róla.

A Szimfonikus Zenekar 4 nagy koncertet ad oly elsőrangú szólistákkal, mint Höchtl Margit és Ferrari Albertina, Abrányi Emil dirigálásával, — szintén bérleti alapon.

A városi zeneiskola tanárai s növendékei közül nem egy országos hírnévre tett szert. Itt tanított Ridley-Cohne, Fűredy József, Sándor és Samu (a két utóbbi Newyorkban tanár), Brück Gyula (zeneszerző, etűd-jeit Bosworth adta, több értékes elméleti mű szerzője), P. Nagy Zoltán, Dohnányi osztálytársa (több zongoradarab, vonós-egyenes, férfikarra irt egyházi és világi énekek, vegyeskari darabok, nagy zenekarra nyitány, valamint műdalok szerzője, a református énekeskönyv átdolgozója, egyházi átiratok vegyeskarrá és orgonára), — Laub István* (most a Zeneművészeti Főiskola tanára), Pavelko Jolán (Berlin), Höchtl Margit (zongoraművésznő), Hoór-Tempis Erzsébet (ének).

A tanítványok közül: Rubinstein Erna, a világhírű hegedűművésznő; Lányi Edith, Hirsch Jenny, Bognár Matild (ének); Fábrián Margit (férjzett Lavaulx grófné, Sefcik tanítvány (hegedű); Domanitzky Teréz (Berlin, cello); Haydu István celloművész; Rákos Alice, a Nemzeti Színház volt művésznője (szavalt); Kardoss István zeneszerző és operai karmester (Berlin); Térey Sándor, a „Muzsika” szerkesztője; a zongoristák közül ifj. Szotyori Nagy Károly, Scheisinger Ignác (akad. tanár, Bécs), Térey Emma és Vilma, Steinacker Viola az ismertebb nevek.

HAVAS harisnyaháza

BÁDOGOSUCCA 1. TISZA-PALOTA

karácsonyi vásárja.

6 cikket a sok közül:

1 pár meleg női harisnya malirt 0-78 1 drb női selyem mellény — 780
1 pár valódi selyemharisnya 4-50 1 drb női ref. nadrág — 160
1 pár végig bélelt tricókeztű 1-60 1 méter Schauting selyem la 240

Továbbá a ruhaselymek és női fehérneműek kiárusítása még tart 25, azaz 50 százalékkal a napi árnál olcsóbban.

Kérem a „HAVAS” névre ügyelni !!

Ujév reggelén a Debreceni Független Ujság új, megnövekedett, modern formában köszönt be olvasóinkhoz

A Debreceni Független Ujság előfizetői 1928 január 1-től neveltségesen olcsó áron használhatják lapunk 3000 kötetes kölcsönkönyvtárát, amely a legmodernebb kölcsönkönyvtára lesz Debrecennek

Örömmel tudatjuk olvasóink seregével, hogy 1928 január 1-e új fejezetet jelent a Debreceni Független Ujság történelmében. Kiadóvállalatunk közel egy milliárd koronás beruházással lehetővé teszi, hogy nemcsak Debrecen, hanem az egész Tiszántul egyetlen valóban liberális szellemű napilapja, a Debreceni Független Ujság, olyan új, modern külsővel és megnagyobbított tartalommal lásson ezután napvilágot, amely lapunknak valóságos rönkszanszát jelenti.

A Debreceni Független Ujság, amely a vidék egyik legrégebb napilapja, újév napjától megújul. De ez

a megújulás csak a lap külsőjére és terjedelmére vonatkozik, mert a lap lelke, politikai, társadalmi és erkölcsi irányán nem változtatunk.

Maradunk, akik eddig voltunk, megindulásunk első napjától kezdve: a debreceni dolgozó polgárság demokratikus, hazafias lapja, amely küzd az ország boldogulásáért, Debrecen szabad fejlődéséért és a dolgozó polgárságot megillető összes jogokért.

A mi utunk egyenes út: a magyar demokrácia útja. És erről az utról nem térünk le sem a bal-, sem a jobboldali szélsőségek kedvéért.

A Debreceni Független Ujság élete nyitott könyv minden olvasónk előtt: nincs titkolni valónk, nincs szégyenkezni valónk. Az a tudat, hogy jól akarunk és becsületes munkát végzünk: megerősít minket az anyagi megkísértések, vagy durva fenyegetések veszedelmeivel szemben.

Kiadóvállalatunk horribilis áldozatát csak az tudja igazán méltányolni, aki ismeri a háború vége óta folyó ujságkiadás és ujságírás kálváriáját. És e kálváriának minden stációját végigjárja, végigkínálja egy ellenzéki ujság, amely nem adja fel elveit és függetlenségét sem a kormány, sem egyes pártok vagy pénzcsoportok kedvéért.

Egy igazán független és ellenzéki vidéki magyar ujság nem szüreteli le a hatalmas ajándékait, kedvezéseit és nem fogadja el semmiféle csoport zsoldját. De az ilyen ujságnak a tolla tiszta és szabad, mert csak a tiszta és szabad tollal küzdhetünk elveinkért és közönségünkért. Minket csak a lelkiismeretünk és legjobb meggyőződésünk irányíthat és erre büszkék vagyunk, mint a katonára a mocsoktalan zászlájára.

Mit jelent olvasóink számára a lap formájának megváltozása? A régi árért új, díszesebb, modernebb formájú ujságot kapnak, amelynek megnagyobbodó keretein belül fokozott erővel és eredménnyel végezhetjük munkánkat.

A régi rovataink bővebbek, színesebbek, tartalmasabbak lesznek, de ezenfelül a közérdekű rovatoknak egész sorát indítjuk meg, amelyek kivétel nélkül olvasóink kíváncsiságának és tudásvágyának kielégítésére szolgálnak.

Hogy pedig a lapunk és közönségünk közötti kapcsolatot még jobban elmélyítsük:

január 1-én megnyitjuk új 8000 kötettel meginduló kölcsönkönyvtárunkat.

Ez a kölcsönkönyvtár, amelynek anyaga szinte napról-napra még gyarapodni fog, nélkülözhetetlen barátja lesz Debrecen minden kultúremberének.

A kölcsönkönyvtár anyagát ugyanis úgy válogattuk össze, hogy a klasszikus magyar és külföldi remekírók obligát műveitől a legújabbakig minden remekét is tartalmazza. Éppen ezért a mi könyvtárunk hézagpótló feladatot teljesít majd Debrecenben, ahol ezidőszent hasonló anyagu könyvtár nem létezik.

Gondot fordítottunk arra is, hogy a francia és német nyelven is olvasó előfizetőink szintén könyvhöz jussanak, mert a kölcsönkönyvtárunkat rövid idő alatt sok száz kötet francia és német nyelvű könyvvel is ki fogjuk egészíteni. Előfizetőink gyermekei részére külön ifjúsági

könyvtárat létesítettünk, ahol a meséskönyvektől kezdve a serdülő ifjúság kedvenc olvasmányáig minden könyv megtalálható.

Előfizetőink szinte neveltségesen olcsó áron juthatnak kölcsönkönyvtárunk kötetéhez.

Aki lapunkra egy hónapra fizet elő, az naponként három fillérért, aki egy negyedévre fizet elő, naponként két fillérért, aki egy fél-évre fizet elő, napi egy fillérért lesz tagja kölcsönkönyvtárunknak. Aki pedig egy teljes évre előfizet, az teljesen ingyen használhatja a 8000 kötetet.

Bizunk abban, hogy olvasóink tábora kitart mellettünk, mert mi minden áldozatunkért és munkánkért csak ezt kérjük cserébe. Ebben a biztos reményben kíván minden olvasójának boldog karácsonyi ünnepeket a

Debreceni Független Ujság szerkesztősége.

Meg kell sürgősen építeni a vásárcsarnokot

Tavasza el lehet kezdeni a munkálatokat

A debreceni vásárcsarnok létesítése Debrecen város közönségének általános kívánsága és így általános megdöbbenést keltett, hogy létesítésének ügye mindmáig elhúzódott. Most azután a városi tanács ismét elővette ezt az ügyet, amelyet egyébként a kiküldött vásárcsarnoképítő bizottság is letárgyalta, miután *székelyhidasi Sebestyén Lajos*, a tervező műépítész a terveken azoknak a megjegyzéseknek alapján, amelyeket a város vezetősége és a szakértők tettek, a módosításokat megtette. Ma már a tervek készítésén nem mulik a vásárcsarnok dolga, hanem annál inkább az építési költségek fedezetének kérdésén.

Ismeretes, hogy Debrecen város törvényhatósági bizottságának közgyűlése a fedezetről annak idején gondoskodott és pedig aként, hogy az egyik külföldi kölcsönből a vásárcsarnok építési költségét félretette oly célból, hogy abból a vásárcsarnok építését még 1927. évben teljesíti. Szomorúan kell azonban megállapítanunk, hogy az 1927. esztendő elmúlt anélkül, hogy a vásárcsarnok terveiből más, mint annak vázlatlatterve elkészült volna. Viszont örömmel kell megállapítanunk azt is, hogy a tervező építész a kiküldött szakértő bizottsággal karöltve olyan tervet készített, hogy a tervezett debreceni vásárcsarnok a jelenleg létező legmodernebb vásárcsarnok épületével vetekedni fog.

A város vezetőségét elismerés illeti meg abból a szempontból, hogy egy ilyen speciális, a helyi igények kielégítését követelő vásárcsarnok tervezését helybeli tervező építésze bizta, akinek módjában volt — figyelembe véve a kontinensen lévő összes vásárcsarnokokat és a helybeli szakértőkkel tanácskozás tárgyává téve a dolgot — teljesen modern és tökéletes vásárcsarnok tervét elkészíteni. Annál nagyobb baj, annál inkább kárhozzátunk kell, hogy annak végrehajtásában, a vásárcsarnok felépítésében nem tanusítottak annyi előrelátást, hogy annak felépítése minden körülmények között biztosítva legyen. Elkövette a városi tanács elsősorban azt a hibát, hogy a vásárcsarnok részére fenntartott pénzt más célokra költötte el abban a hitben, hogy a majdan felveendő újabb kölcsönből fogja a vásárcsarnok építési költségét fedezni. Ma tehát aggodnunk kell amiatt, vajjon az újabb 5 milliárdos külföldi kölcsön felvételét megengedi-e a pénzügyminiszter s megdöbbenő elgondolni, hogy a külföldi kölcsön kedvező elintézésétől függjön a vásárcsarnok felépítése. vásárcsarnok felépítését nem lett volna szabad ilyen eshetőségeknek kiténni, mert ennek megépítését Debrecen város egész közönsége követeli sok minden fontos szempontból. S már most, amidőn megállapítjuk azt, hogy a város vezetősége a vásárcsarnok felépítését attól teszi függővé, vajjon lesz-e külföldi kölcsön, vagy nem, meg kell állapítanunk azt is, hogy e pillanatban is teljesen téves nézőszempontból bírálja el a vásárcsarnok építését, mert szerény véleményünk szerint a vásárcsarnok építése nem függhet a külföldi kölcsön felvételétől, a vásárcsarnokot fel kell tudnia a városnak építeni az esetben is, ha külföldi kölcsönt a város nem kap.

Ha visszaemlékezünk arra az időre, amikor Magyarországon csak maga az állam kapott hosszú lejáratú külföldi kölcsönt, Debrecen városa akkor is foglalkozott a vásárcsarnok felépítésének gondolatával, még pedig olyformában, hogy az illető vállalkozó, aki a vásárcsarnokot felépítette volna, 30—35 esztendőre megkapta volna a vásárcsarnok koncesszióját olyan formában, hogy a nyílt piacokon történő vásárokat a városnak egyidejűleg be kellett volna szüntetnie. Ha tehát akkor megfelelő volt vásárcsarnok építésének a koncessziós alapon való megoldása, megfelelő kell, hogy legyen az ma is, bár igaz kényszerűségből. A város érdekeinek biztosítása szempontjából azzal a kikötéssel lehet ezt tenni, hogy a városnak arra az esetre, ha időközben mégis külföldi kölcsönhöz jutna, visszaváltási joga lenne. A vásárcsarnok építésének tehát nincs akadálya és az építésre szükséges telkek kisajátítása nem függhet attól, vajjon lesz-e külföldi kölcsön, vagy sem. A városnak ki kell eszközölni függetlenül a külföldi kölcsöntől a kisajátítási jogot s most már egységes, átgondolt terv alapján koncessziós ajánlatot kell kérni azoktól a vállalkozóktól, akik e koncesz-

zióra, illetőleg építésre vállalkozni akarnak. A vásárcsarnok építését kora tavasszal kell megkezdeni, hogy még az 1928. évben teljesen befejezhető legyen, ennek érdekében a város tanácsa részéről sürgős intézkedésekre van szükség.

Nem érdektelen, hogy a felépítendő vásárcsarnok milyen elgondolás szerint fog felépülni. A helye véglegesen el van fogadva és pedig fel fog épülni a vásárcsarnok a Degenfeld téren, a Csapó utcában és az újonnan nyitandó új utcában. Egészen a színház mögött végigvonuló Blaháné utcaig fog terjedni a vásárcsarnok, míg a Degenfeld téren a 4., 3., 2. számú házakat egyelőre nem bontják le, mert a vásárcsarnok teljes kiépítését a Degenfeld téren csak akkor hajtják végre, ha a tervezett nagysága a vásárcsarnoknak a fejlődés folyamán nem lenne elegendő. A tervező építész az egyik bizottsági ülésen bemutatta a vásárcsarnoknak kis modelljét, amiről a bizottság tagjai egyhangulag megállapították, hogy annak elgondolása olyan, hogy tökéletes egészét alkot a vásárcsarnok akkor is, ha a Degenfeld téren a vásárcsarnok később nem épülne ki, de tökéletes egészét fog akkor is alkotni, ha a vásárcsarnok a Degenfeld téren is teljesen kiépülne és mind a négy oldalán frontot kapna. A vásárcsarnok ilyen elhelyezése összefüggésben van a város szabályozási tervével is, mert a városi szabályozási terv szerint a Piac utcai házak keleti sora egészen a Kosuth Lajos utcaig körülbelül harminc méterrel lesznek majd a szabályozási terv szerint beépíthetők s a város terheinek megkönnyítése végett annyi területet kapnak majd a Piac utcai házak a Degenfeld térből, mint amennyit a kisajátítás folytán a Piac utcai részen e házakból elvesznek a Piac utcai háznak e kisajátítása folytán a Nagytemplom teljesen szabaddá válik. E szabályozás folytán vált szükségesé a Degenfeld tér szabályozása is. A Degenfeld tér a szabályozás folytán 30 méter széles lesz s a tervezet szerint a vásárcsarnok 16 méterrel mélyebben fog a jelenlegi uccavonalnál beljebb jutni.

A vásárcsarnok belsejét amaz elgondolás szerint tervezte a műépítész,

hogy a pincébe baromfi árusok, vidéki terményárusok s a nagyban árusító kereskedők kerüljenek. A pincében a raktárakon kívül körülbelül 750 elárúsító fér be. A földszintre kerülnek a hentesek, mészárosok, kiknek 114 lülke van tervezve, ide kerülnek négy halmedence, 20 vidéki halász és körülbelül 200 zöldség-, gyümölcs- és tejtermék árus. A karzatra kerülnek az iparosok, ahol részükre 300 elárúsító hely van tervezve. Úgy a Degeföld téren, mint a Csapó uccán a jövedelmezőség szempontjából szintén üzletek vannak tervezve és így mind-amaz üzletek részére, amelyek ezidőszereit e területen vannak, gondoskodás történt, hogy az újonnan épülő vásárcsarnokban szintén elhelyezést nyerjenek. A vásárcsarnok építési költsége 2.400.000 pengőbe kerül, a kiszállítási költségen kívül, ami circa 400 ezer pengőbe kerül. Jövedelme pedig az esetben, ha a díjakat a budapesti vásárcsarnokban érvényben levő díjak 69%-ában állapítanak meg csupán és azt tételeznék le, hogy a vásárcsarnok csupán háromnegyed részben lenne igénybe véve, 460.000 pengő lenne.

A vásárcsarnok használatosságának szempontjából igen fontosnak tartjuk, hogy a vásárcsarnok belső elrendezése abban a szellemben történjen, amint azt a most ismertetett formában leírtuk. Nagyon fontos részlet a karzatiok megközelítésének kérdése, aminek a legmodernebb eszközök igénybevételével és alkalmazásával kell történnie. A legutóbbi egyik bizottsági ülésen a tervező műépítész és a szakértők tanúsága szerint is ma már az összes párisi áruházakat a lifteken kívül oly mozgólépcsőkkel látták el, amelyek a közlekedés épp úgy történhetik, mint a rendes lépcsőkön. Ennek a lépcsőnek a megépítését a karzatiokon elhelyezett iparosság szempontjából és az ő érdekeikre tekintettel nemcsak nagyon is figyelemre méltónak tartjuk, hanem annak megépítése egyenesen nélkülözhetetlen. Vásárcsarnokról lévén szó, egyik legfontosabb kérdés a higiénia kérdése és ezért a bizottságokban elhangzott vélemények szerint is a vásárcsarnokot olyan szerkezetű burkolattal kell elütni, hogy ott patkányfészkek létesülése egyenesen lehetetlenné váljon.

Végül a közönség, a fogyasztók érdekében, a cikkek minél olcsóbbá tételére érdekében szükségesnek látjuk a következőknek megjegyzését. Ha azt látjuk, hogy a kiszállítási és építési érték mellett egy jól átgondolt terv alapján létesítendő vásárcsarnoknak ilyen nagy jövedelmezőséget lehet biztosítani még az esetben, ha a budapesti díjaknak körülbelül csak felét szedi Debrecen és ha a vásárcsarnokot csak háromnegyed részben veszik is igénybe, feltétlenül azt kell kívánunk, hogy a városi tanács fogadja el a vásárcsarnoképítési bizottságnak azt a javaslatát, hogy a városi tanács a vásárcsarnokot ne tekintse jövedelmező vállalkozásnak és a vásárcsarnoki díjakat szállítsa le annyira, hogy a vásárcsarnok jövedelme csupán a befeltesendő kiszállítási és építési tőkét és annak kamatait fedezze. Azt hisszük, ezt kívánja meg a közegészségügynek és a közérdeknek szolgálata.

Felmes nélkül

Színházi irkafirkák

A Csokonai-színház karácsonyi hete kemény munkában telt el. Két bemutató egy héten — ez maga is elég munka. Tessék ehhez hozzávenni a szezon nagy slágerének, a „Mesék az írógépről” Szomaházy-operettnek az előkészítését. A Chopin és A zenélő óra próbái alatt párhuzamosan folytak a nagy operett előkészületei. Hol ez a tag, hol az szökött ki a Chopin, vagy A zenélő óra próbáiról a zongoraszóba, ahol a színház két karmestere közül az egyik mindig ott volt s várta a Szomaházy-darab szereplőit. Szombaton délelőtt 12 órára készen kellett állni a „Mesék az írógépről”-nek, mert szombaton a délutáni előadás miatt csak 12-ig lehetett próbát tartani. Vasárnap és hétfő kiesik a számításból, karácsony két napján próbálni nem lehetséges a napi két előadás miatt. Kedden pedig már próba és este előadás. El lehet képzelni, hogy ez a megerőltető tempó igénybe vette a színtársulat tagjainak minden energiáját. Am mindenképpen szívesen áldoztat, hiszen jól tudja minden tag, hogy éppen a legutóbbi hetekben milyen anyagi válságban ment keresztül a társulat. December 16-án, amint a legutóbbi irkafirkában megírtuk, szomorú hír jelent meg a fekete táblán, az, hogy Kardoss Géza igazgató kénytelen bebiztosítani a gázfizetést, mert a városi tanács nem hajlandó kiutalni az utólag fizetendő szubvenció egy részét sem. Azóta már elintéződött ez a szomorú gáziügy. Pár nap múlva az igazgatónak sikerült pénzt szereznie s ezzel kifizette a 16-án esedékessé vált gázt. A vidéken oly gyakori veszedelem azonban ott függ a társulat feje fölött és kétszeres munkára ösztökél mindenkit. Egyelőre szánják a színházat a karácsonyi táblás házak s

a nagyszerű kasszasikernek ígérkező Mesék az írógépről.

Rettegve gondolnak azonban a színészek arra, hogy mi lesz a sláger után, mi történik tavasszal? Mindenesetre igaz, hogy valahára már meg kellene találni a színház egyszerszempontjára való szanálásának módját. Az, hogy a város házikézelésbe venni a színházat, nem megoldás, hiszen Szegeden annak a pénznek a negyedével meg lehetett volna menteni az igazgatót és vele a szegedi színtársulatot. Szeged városa jelenleg négyszer annyi pénzt ad ki, mint azelőtt s most csak igazán ráfizetéses a színház s most hiányoznak igazán műsoráról a klasszikus darabok. Az viszont bizonyos, hogy a debreceni színház nem viselheti azokat a terheket, amelyek még a vigalmi adós és fűtési szubvenció nélküli világból származnak. Ezekkel a terhekkal a vállán nem küzdhet meg ennek az évadnak most kibontakozó nehézségeivel.

Az alapos, nyugodt munka már csak a jövő hét szerdáján, a Mesék az írógépről előadása után kezdődhetik meg. Akkor majd nyugodtan elő lehet venni a Tanner John házasságát s még egy értékes, prózai darabot s elérkezik a Traviata betanulásának az ideje is. A legpesszimistikusabb tippelők is 18–20 előadásra teszik a Mesék az írógépről szériáját. Ez alatt az idő alatt délelőttönkénti próbákkal szép munkát lehet produkálni. Nemcsak a színház tagjai, hanem a külső emberek is észrevették ezek alatt az anyagi válságokkal terhes hetek alatt, hogy

a színház anyagi helyzetét pon-

tosan le lehet olvasni Kardoss

Géza igazgató arcáról.

A legutóbbi időkben zord és szigorú vonásokkal felszántott volt az igazgató arca. Legutóbb az egyik előkelő új fényképészeti szalonban, a Szent Anna uccai Molnár-szalonban fényképezette le magát Kardoss Géza. De sehogyan sem volt megelégedve az eredménnyel.

— Ez a kép nem jó, — mondta ide-oda forgatva a fényképet Kardoss igazgató, — nagyon szigorú rajta az arc.

Molnár mester lekötözött mosolygott és szerényen mondta:

— Állandó a panasz a színtársulat tagjai részéről is. Amióta rosszul megy a színház, nem tudok jó fotográfiát csinálni. Pedig az urak nem képesek barátságos arcot válni. Erről pedig én nem tehetek.

Reméljük, hogy egy hét múlva, a karácsonyi műsor és a Szomaházy-operett hatása alatt Molnár mester már nagyszerű, vidám, boldogan nevető fotográfiákkal tud szolgálni Kardoss Gézának és a színész uraknak is.

A primadonna lába.

Csolnakossy Gyula, a hajdusági városok szinidirektora beszélte el, hogy az egyik primadonnája feltűnő irtózást mutatott a rövid ruháktól. Még annál is hosszabbra csináltatta a ruháját, mint ahogy ma a hölgyek az uccán, estélyen viselik, arra meg éppen nem volt hajlandó, hogy akár egy centit is engedjen a színpadi szokásnak, a civileknél is még rövidebb ruháknak. Csolnakossy aztán egyszer ráförmedt:

— Megörültél te, hogy mindenáron sarkig érő ruhákban akarsz játszani. Csak mutogasd a lábaidat, úgy álltad majd lábra a társulatot is.

Ha késik a gázi...

A színészek december 16-iki fizetésével együtt késett a zenekar fizetése is a Csokonai-színháznál. Az egyik prózai darab előadásán Kardoss Géza észrevette, hogy a zenekar csupa szomorú, bánatos zenedarabot játszik. Másnap megszólította Nöth Antal karnagyot.

— Karmester ur, hogy lehet, hogy ön a zenekarral csupa szomorú számot játszat?

— Ugyan, direktor ur, — felelt a kitűnő Nöth karnagy, — gázi nélkül lehet-e másat?

Felmondás.

Ez abban az időben történt, amikor Kardoss Géza igazgató beadványban kérte a várost, hogy vegye házikézelésbe a színházat, ha nem akarja elengedni a szubvenció nélküli időkbeli származó tartozását.

Jelentették Kardoss Gézának, hogy az egyik fiatal színész rendkívül hanyag, nem jár rendszeren a próbákra, előadásokon lazál. Maga elé hívatta a renitens fiatal színészt és szigorúan megdorgálta, egyben pedig felhívta arra figyelmét, hogy ezentúl a saját érdekében is szorgalmasabb legyen. Pár nap múlva közölték az igazgatóval, hogy a fiu nem változott meg, nem veszi komolyan a mesterséget. Kardoss igazgató még egyszer maga elé rendelte a színészt és így szólott hozzá:

— Fiam, én igazán jóindulattal viseltem meg iránt, de mindennek van határa. Vége a türelmemnek, el kell válnunk...

A színész meglepetten fordul az igazgató felé:

— Mit mond az igazgató ur? Hát ilyen hamar itthagynak bennünket?...

Arányosan.

Bihari Sándor, a kitűnő baritonista, aki igen jól megtermett ember, nemrég orvoshoz ment. Ott ült az előszobában, amikor rányitott Rajz Feri és megkérdezte tőle:

— Te is itt vagy? Mióta vársz? Meddig maradsz?

— Hagyd el, — legyint Bihari. — Az orvos háromnegyed órája vizsgál már odabent egy kis pöttömnyi gyereket! Mennyi ideig fog tartani nálam?

Az agglégény karácsonya.

Karácsony előtt egy héttel az egyik debreceni festőművész találkozik egy jómódu kereskedő ismerősével.

A festő: Hát te mit csinálsz itt? A kereskedő: Én, barátom? Karácsonyi ajándékok vásárolok.

A festő: Megrögzött agglégény létedre az ékszerésznél vásárolsz karácsonyra? Gyanus, nagyon gyanus!

A kereskedő: Nem gyanus, kérek. Nézd, ezt az arany cigarettatárcát választottam ki. Bele is véstem a dedikációt: „Magamnak, 1927 karácsony...” Már meguntam, hogy minden barátomat és ismerősömet elhalmozzák karácsonyra a figyelem ezer jelével, ezért határoztam el, hogy én is örülni akarok az ajándéknak a szent estén...

A festő: Hiszen még csak egy hét múlva lesz karácsony!

A kereskedő: Nem baj. Most kifizetem a tárcát. Hazaviszem. Karácsony előtt egy nappal becsomagolom, ráírom a címet, feladom a postán és karácsonykor egész nap szivdobogva várom a kézbesítőt...

Az elvesztett hang

Bihari Sándor, a kiváló baritonista beszélte el:

— A Városi Színháznál egy vendég szereplő német opera-együttes tagjai között szerepelt a német operaszínpadoknak egy valamikor ünnepele csillaga is, aki — mint a közönség és a kritika egyértelműleg megállapította — egykori tüneményes hangjának, bizony, csak a romjait hozta el hozzánk. Az egyik előadáson, amelyen ez a levitézlett hangú énekes is közreműködött, én is ott voltam, még tanuja azoknak az időknek, amikor a legnagyobb külföldi operaházak versenyeztek ezért a hangért, amelynek fájdalmas megfoghatósága most őszinte részvételt töltött el. Megdöbbenve néztem a művész kétségbeesett erőlködését, amely mögött még felismerhető volt a nagyszerű ének-kultúra, azt azonban kissé túlzottan találtam, hogy a tiszteletreméltó hölgy a felvonás végével hívás nélkül többször megjelent a függöny előtt, hogy megköszönje a nagyon is gyér tapsokat. Felvonás után egy német kollegámmal beszélgettem a színpadon:

— Borzasztó érzés lehet, amikor egy nagy énekes tudja, hogy elvesztette a hangját.

— Távolról sem olyan borzasztó, — felelt a német kollega — mint amikor — nem tudja.

Csolnakossy igazgató esete a végrehajtóval

Csolnakossy Gyula, a Csokonai-színház egykori kedvelt színésze most Debrecen körül, a Hajduságban bolyong, róva a kis társulatok szinigazgatóinak keserves útját. Ez az ut bizony adósságok tengerén vezet a végrehajtók és a hitelezők Scyllái és Charybdisi között. Mit tagadjuk, Gyula, szegény, nem áll a legjobban anyagilag. Először is tulszervekedett, ami azt eredményezte, hogy amikor szokatlanul nagy társulattal megy a vidéki városokba, óriási sikere van, a bevételek azonban nem tartják el a társulatot.

A végrehajtáshoz az adósságok felszedése után most érkezett el Csolnakossy. Az egyik hajduvárosban történt, hogy türelmetlen hitelezői végrehajtást rendeltettek el ellene. Az adóvégrehajtó utasításához híven a délutáni pénztárnyitáskor bement a pénztárba és megkezdte saját maga a jegyek árusítását. Ez azonban nehezen ment. Ott ült este fél 8-ig s eladott mindössze 13 darab jegyet. Akkor aztán felállott, átadta a kasszát a pénztárnoknőnek a pénzzel együtt, mondván:

— Ezt a pár pengőt igazán nincs szívem lefoglalni.

Amint kilép a színházul szolgáló nagyvendéglő elé, belebotlik Csolnakossyba.

Az igazgató ur ott állott s körülrajzolta egy csomó ember. Csolnakossy odasugott valamit nekik, mire bementek a vendéglőbe.

Hát nem foganatosítottam a végrehajtást, pajtás, — mondta a végrehajtó. — Mit foglaljak le azon a pár pengőn!

Csolnakossy szomorú arcot vágott s így szólt a végrehajtóhoz:

Hát bizony nehéz a vidéki színi élet. De azért az előadásaink csak jók. Méltóztassál talán befáradni, ha már itt ültél két óra hosszat. Rezerváltam a számodra egy jó helyet.

A végrehajtó nevetett a viccen. Hogyne! Könnyű rezerválni egy helyet abban a színházban, ahová 13 jegyet váltottak. Hát amint belép a terembe, megdöbbenő látvány: színiültig telt a színház.

Hát ez hogy lehet? Ezeket ingyen engedted be?

Csolnakossy nem szólt semmit, csak mosolygott. Így a végrehajtó csak másnap tudta meg a különös rejtély titkát:

Csolnakossy, az élelmes színgazgató, amíg a végrehajtó a kasszában ült, kiállott a színház elé és sorra elfogta a jegyért indulókat. Teletömte a zsebeit egy másik napra szóló jegytömbbel s csak úgy zsebből osztogatta. A támlásszék a jobb külső zsebében volt, a másodrendű a bal belsőben és így tovább. Adta a jegyet, szedte a pénzt és telt házat csinált, amíg a végrehajtó hiába várta a kasszában a közönséget.

Debreceni ismerősei most már nem féltik Csolnakossyt. Megél ő a jég hátán is.

A három kívánság

Egy nagy operetthez a színháznak meg kellett erősítenie karszemélyzetét. A próbaéneklésre jelentkezők közt volt egy csinos fiatal leány, aki bátran odaállt az igazgatóból, rendezőből és karmestertől álló zsűri elé, aztán így szólt:

— Most maguktól függ a sorsom, hogy melyik fog teljesedni a három kívánság közül. A papa azt kívánja, hogy hivatalba járjak, azért járatott kereskedelmibe és tanítottat gyors- és gépirásra. A mamának az a kívánsága, hogy férjhez menjek. De

SALVATOR FORRÁS

KELEMESEZŐ, ÜDÍTŐ,
GYÓGY-, ÉS ASZTALI VIZ
VESE-, HÓLYAG-, RHEUMA-
BETEGEKNEK,
TERHES ES SZOPTATÓNÓK-
NEK NÉLKÜLÖZHETETLEN.
SAVALDÓ VASMENTES
KAPHATÓ MINDENÜTT!

nekem csak egy vágyam van: a színház. Én csak színháznál akarok lenni.

Átnyújtotta kottáit a karmesternek, aki bevágott a billentyűkbe és a kisasszony énekelni kezdett. Az ének után hosszú, kínos csend. Azután sorban megszólaltak:

A karmester: A papának van igaza.

A rendező: A mama azt akarja, hogy menjen férjhez. Miért nem hallgat a mamára?

Az igazgató: Én azt hiszem, teljesíthetjük a kisasszony kívánságát. A kisasszony a színháznál szeretne lenni. Én ezennel szerződöttem.

A leány (boldogan): Igazán? Az igazgató ur szerződött?

Az igazgató: Igen. Gépirónőnek.

Gondolatok a Piac ucca rendezése előtt

A legfőbb utvonal rendezését a legelőkétebben kell végrehajtani — A Piac uccái munkálatokkal egyidőben véglegesen meg kell nyitni a parallel uccákat. — Le kell terelni a teherforgalmat a főútról

Debrecen város burkolatozási munkaprogramja szerint 1928. évben sor kerül a Piac ucca rendezésére, illetve egy részének burkolatozására. Mindazokból, amik a legutóbbi burkolatozási munkák során történtek s városépítési szempontokból létesültek, egészen világosan kitetszik az a tendencia, hogy a város vezetősége még egyéb szempontok mellőzésének, elnyomásának árán is, mint a kertészek és külsőségi részek érdekei szolgálatának teljes félretétele árán, Debrecen „világváros”-sá tegye. Ennek az igyekezetnek nem is lehetne senki ellenzője, sőt mindenkinek a legteljesebb mértékben támogatnia kellene, ha — a városnak nem lenne egyéb és pedig — szerintünk — sürgősebb és előbbvaló elintézni valója. De úgy érezzük, hogy van. Debrecen város közegészségügye terén még mindig nagyon sok kívánni való áll fenn. Nagyon sok szociális intézkedésre is szükség van. Igen sok befektetést kívánnak még közgazdasági követelmények, amelyek Debrecen város vagyónának jobb kihasználását célozzák, amire nagy szüksége van a polgárságnak, amelynek vállairól a súlyos terheket úgy lehetne legalább részben levenni, ha a város jövedelmét az adózó polgárság terheinek növelése nélkül Debrecen város hatalmas vagyónának jobb jövedelmeztetéssel tennék nagyobbá.

Mindezek természetesen akadémikus viták addig, amíg a város vezetőségének irányzata olyan, hogy a várost felülről kezdi fejleszteni. Tehát bizonyos, hogy a Piac ucca rendezése és burkolása, aminek elgondolása, ha minden más városfejlesztési kötelezettség teljesítve lenne, igen szép és elismerésre méltó dolog lenne, — a jövő esztendőben bekövetkezik. A kérdéssel tehát foglalkozni kell. Abban a programban, amely szerint a burkolatozást végrehajtják, a Piac ucca burkolatozása és rendezése egyik legfontosabb rész nemcsak a költségeket tekintve, hanem azért is, mert a Piac ucca rendezése okszerűen követeli a régen tervezett parallel uccák megnyitását. A mai közlekedési rend és irány a Piac ucca rendezésével többé fenn nem tartható. A sétautak áthelyezése, az új ültetvények és uttestek részek más helyekre való áttétele a teherforgalom eddig volt lebonyolítását lehetetlenné teszi és így annak levezetése máshol kell, hogy történjen. Ez az egyik szempont, amelyre a költség szempontjából is figyelemmel kell lenni.

A másik szempont, amire figyelemmel kell lennie a város vezetőségének, az kell hogy legyen, hogy ha már óriási költséggel megcsinálják a Piac ucca rendezését, ennek akkor úgy kell történnie, hogy a rendezés szolgálja azt a célt, aminek érdekében a rendezést végrehajtják, el is érje. Ez a cél pedig tisztára városépítési szempontokból történik. Tehát valóban történjen is városépítés. A Piac ucca mai burkolási anyaga és burkolatának formája és állapota kétségbeejtő. A kocka fejköves rész hepehupás, a macskafejköves részen pedig nem jó járni, mert a lábficamodás veszedelme fenyegeti minden lépésnél az embereket. A napról-napra javuló burkolati anyagok és formák bő választékot nyújtanak arra, hogy a város azt az anyagot válassza ki, amely a teherközlekedés leszorítása és a szépzésmunkák figyelembe vétele mellett a legalkalmasabbnak látszik. Ha arra gondolunk, hogy milyen nagy összeget áldoz a tanács és a közgyűlés a város szépítésére, nem tudunk eléggé csodálkozni azon, hogy még nem jutott eszébe a vezetőségnek az, hogy a Piac ucca utvonalát fakocka burkolattal lássa el. Olyan utvonallra, amilyenné a Piac uccát akarják tenni, a fakockánál megfelelőbb burkolatot nem is képzelhetnénk. Természetes itt mindig arra kell gondolnunk, hogy a teherforgalom levezetése a Piac uccáról sikerül a város vezetőségének.

Azonban épen attól félünk, hogy ez nem igen fog sikerülni. Pedig enélkül a Piac uccának a kívánt formában való rendezése lehetetlen. Csodálkozunk kell azon, hogy a város szépítése és rendezése kérdésével kapcsolatban sohasem láttuk annak a tervnek megcsinálását, hogy az egyes városrészeket azok foglalkozásszerű rendeltetése szerint „elkülönítsék”. A Piac ucca és legközelebbi környéke a vasutállomás közelsége és a közvetlen kapcsolat révén a kereskedelmi intézmények, bankok és hasonló elhelyezésére látszik alkalmasnak annál is inkább, mert az évszázados gyakorlat is így formálta ki a Piac ucca rendeltetését. Ragyogó üzletek sora ékesíthetné két oldalt az uccát és az emeletek helyiségeiben hivatalok dolgozhatnak. A lakások külön lakó városrészen nyernének olyan elhelyezést, amely közegészségügyi szempontokból a legkedvezőbb lenne. Az ipar és ipartelek is más helyen nyerhetnének elhelyezést, úgy hogy sem zajukkal, sem termelési anyaguk és szerek esetleges egészségtelen volta az

emberi lakásokat nem érinthetné. Mindezeknek kialakítása nem lehetetlen. És érdemes az átcsoportosítás megkezdése, ha már áldozatokat hoznak ucca- és városrendezésre, mert az áldozatok nagysága megköveteli, hogy a rendezés tökéletes legyen és elősegítse a később jövőknél a tökéletesítést. Maga a burkolatozási anyag és forma megválasztása is ama körülményektől függ, hogy az ucca milyen célt szolgál. A lakó-uccának más burkolatozási anyag, más forma kell, mint a közlekedési uccáknak. — Számítani kell arra, hogy lassanként az állatvásárok felhajtása nem a Piac uccán történik, hogy az autó mindinkább kiszorítja a fogatos fuvarozást és ez más burkolást kíván, mint azelőtt volt. Igaz, hogy a burkolás élet-tartama alig éri el a husz esztendőt. De husz év alatt is sok minden történik és történhetik és erre is gondolni kell.

Az új magyar lira

(Egy korszakos könyv.)

A huszadik század magyar lírai költészete, ez a sokat csodált és sokat szidott virágokkert, most új és méltó magyarozót és kritikust kapott Komlós Aladár személyében. Az új magyar líra című, most megjelent könyvről kétségtelenül megállapítható, hogy irodalomtörténeti jelentősége van.

Ez a jelentősége kettős.

A modern magyar lírának összefoglaló, pontosabban szólva egyetlen szempontból, egységesen feldolgozott kritikáját mindeddig nélkülöztük. A Pintér-féle irodalomtörténet képtelenül elfogult, idevágó fejezete nemcsak antimodern és antiszemita, hanem tökéletesen értetlen is: Szép Ernőt például egy kalap alá fogja — Zerkovitzcal. A Schöpfung Nyugat-beli összefoglalása inkább a leszűrődött modern közvélemény sima megstilizálása — épen a modern líráról szóló részben — semmint alapos tanulmány. — Benedek Marcell kis népszerű könyve se nem teljes, se nem alapos, bár jó ötleteivel és olykor mélyre villantó észrevételeivel hasznos lehet.

Komlós könyve részletes, alapos és a tárgy iránti erős szeretete dacára, tárgyilagos munka. Bizonyos, hogy aki új líráról tüzetesen akar tájékozódni, nem nyulhat jobb forráshoz, mint ez a vaskos, szép kötet.

Másodízben az adja meg Komlós könyvének az irodalomtörténeti jelentőséget, hogy a szerző nem a tárgyalt költőnemek évrátáiból való, hanem a legújabb irodalomnak egyik vezető kritikusa, aki némiképpen már újabb, friss szemmel tekint a lezáródott nagy epochára. Könyve tehát, ha nem is kimondottan vagy hangsúlyozottan, nagyjából mégis a legújabb generáció kritikáját adja, vagy adhatja a század első két évtizedében domináló líráról.

E kettős jelentőség természetessé teszi, hogy Komlós, pompás kötetet megtalálja az utat mindazokhoz, akik egyfelől megbízható, mindent tudó vezetőre vágnak az új irodalom merész és sok kanyarulatos útjain, másfelől kíváncsiak arra, hogy a mai író nemzedék mint vélekedik az előtte jártakról.

Komlós könyvét a modern magyar irodalom minden barátjának nyomtatékosan ajánljuk figyelmébe. K. L.

Fekete napok

Olyan idő ez, mikor az ember aludni szeretne, pihenni csendben: nem bántva, nem üzve ezernyi ádáz sokmázsás maró gond verő nyűgétől. Lenyom a dus ködnek ónos párája. Mellemen úgy ül, mint fekete lompos macska, ha kuszik lopódzva alvó kényes urnője fehér mellére. Kár volt a máért! Világra hozni örömeik nélkül mért kell a korcsot? Mért kell túlélni napnak a hajnalt, méhe ha meddő lett melegre,

fényre?!

Napsugár nélkül nem kell a létnek estig elnyuló mákonyos álma.

Sugaras új napot kérek a máért!
Ködben a szívem is mintha csak állna.

FÉNYES JENŐ.

Hortobágyi legendák

Írta: Móricz Pál.

Mindig különös szeretettel lájuk, ha megjelenik Móricz Pálnak egy-egy kötete. És ha könyve Budapest, vagy Tahitótfaluban jelenik is meg, minden könyve olyan, mintha a hajdúföldön született volna meg. Mert ma már talán egyetlen igaz, őszinte lírikusa és krónikása a hajdúföldnek és a hajdúnépnek Móricz Pál, maga is nemcsak hajdu ur, aki hiába távozott el a hajduk közül, a hajduk földjéről, a világvárosias Budapesten, vagy a falusi Rákosszentmihályon is mindig hajdu maradt lelkeben tele szerelmmel a szülőföldön, ez otthon népe iránt. E szerelmegnyilatkozása minden sora, szerelmes lelkének édes szava zeng vissza minden könyvében a hajdu nép felé. Egy-egy vallomás minden írása, amelyből színes, meleg képekben az ő lelkén keresztül szűrődött érzésekkel tele a hajduság, a Hortobágy. Mint nagy szerelmeink, a Hortobágyak délibábjai, ringanak az olvasó elé történetei, leírásai az alföldi magyarokról, a nagy pusztaságokon, a fenségesen nagy végtelenhez szokott, szükszevu, zárkózott, de melegszerű magyarról, különösen a hajdúról.

Nem mélyeséges problémák foglalkoztatják Móricz Pált. Az ő magyarjaihoz, a síkságot lakó hajduhoz nem is érkeztek még el a problémák, még a délibáb képeiben sem vetődtek eléje. Az az ég és az a föld, amely egyellen látványra a pusztá magyarájának, az ő szemében még a régi föld és régi ég. A világ tülekedésébe még nem sodródott bele a pusztai ember s a technikának újdonságai éppolyan messze állanak legnagyobb részben tőle, mint azok a bonyolult lelki folyamatok, amelyek egyszerű gondolkodásának teljesen érthetetlenek.

Ezeknek az egyszerű embereknek alakjait, életét, gondolkodását, történeteit hozza elénk könyveiben Móricz Pál azon az otthon való nyelven, amit még a hajduk között gügyögő gyermek korától kezdve tanult meg. És írása csak így őszinte, így szép, így zamatos, más semmiféle nyelven szólva idegen lenne nekünk és idegen lenne, nem illő ízt adna kedves, melegérzésű történeteinek.

Most megjelent könyve, a „Hortobágyi legendák” is ilyen írási könyv. Ez a könyv is, amely művei sorában immár a tizenkilencedik kötet, szintén a régi, a hajdu Móricz Pál lelkén át ad sok kedves, szép hortobágyi történe-

tet. Egyik-másik elbeszélése szinte nem is elbeszélés, csak egy jóízű régi adoma, amely minden ízében magyar, sőt egycsenen hortobágyi, vagy hajdu. De az ő izes hajdu szavaival, amellyel elmondja nekünk ez adomát, kedves elbeszéléssé lesz az, amely gyönyörködtet, esendes örömeiket nyújtva. — Nem ad megrázó, szívet dermesztő tragédiákat, nem fakaszt homéri kacajt, de annál edesebb, csön-

det kívánó elbeszélést, amely el-mélázó emlékezésbe ringatja az olvasót, vagy jóleső mosolyra deríti.

A „Hortobágyi legendák”, mely a karácsonyi könyvpiac egyik igen érdekes és különösen itt, nálunk s nekünk érdekes és kedves kötet, most jelent meg s minden könyvárus boltban kapható. Érdemes arra, hogy minden olvasó debreceni és hajdu ember megszerzeze.

Férfidivat: 1928.

A divat lelke röpké és mulékony. Alighogy meghatároztuk lényegét, máris újból átcsoportosulnak és új formákat alakítanak azok az erkölcsi momentumok, melyekből létesült.

A legutóbb divatos vonal, melyet teljesen a bő nadrág inspirált, ismét módosult és a „pantalon du roi”, amelyet nem lehetett eléggé bőre szabni, újabb megint keskenyebb lett. Meggondoltabb szabók elhagyják már a hasrácokat is melyek az övtől kezdve a térdig jelentékeny öblösséget teremtettek. És a nadrág hossza is mérséklődött: a felhajtott városi nadrág éppen hogy a bokavédő hajlásáig esik, de még az estélyi öltönyök, vagy a fekete zakkó-összeállítás sima nadrágjai is alig érintik a cipőt.

Zakkóink rövidek maradtak, enyhén karcusítva hátul, kissé az anatómiai derékvonal alatt, de tulajdonság nélkül, egyszerű és nem vonalvezetéssel.

Széles és erősen ívelt hajtóka díszíti a modernül öltözködő férfi mellét. A két gombos kabáthoz, melynek felső gombja a derékvonalban van, jól illik karcus alakoknak a kétsoros mellény is és pedig a csinos revers alatt 3—3 gombbal.

Az egyenes, háromgombos zakkó merev komolyságát kellemesen enyhíti a könnyedén gördülő fazon, csak nagyon fontos ennél, hogy gallér és váll legteljesebb szabatsággal készüljön.

A nyitottabb mellények feltétlen testesebb nyakkendőket követelnek és a mélyebb mellénykivágásban szrecessebben érvényesül a nyakkendő majdnem kizárólagos joggal keresztcsikos mintája. Az alacsony, lehajtott gallérnak egyik legdivatosabb változata a „New Castle” forma: keskeny íve elől komoruan vasalt szögletbe hegyesedik és fesszesen szorítja össze a selyemnyakkendő bogát.

A férfiruhatarban minden más öltönydarabnál több helyet szorít magának ebben a lőtő-futó világban az utiruha. A térdnadrág hívei állandóan szaporodnak és egyre sürűbben készülnek a kétnadrágos öltönyök, mert a knicker-bocker tényleg praktikus, sokcélu és hasznos ruhadarab. A rövid nadrág, melynek az utóbbi időben annyi propagandát csináltak, itt jut leg-erősebben szerephez, hiszen nincsen visszatartóbb, mint egy vasuti kocsiiban eltöltött éjszaka után a gyűrött és kitérdelt pantalló.

A szegény, becsületes pantalló egyeduralmát ugyancsak megtepedték a divatkreátorok! Pedig, ha beszélni tudna, elmondhatná ez a derék holmi: „Kedves jó uraim, hány esztendeje hordanak már engem, hosszan, röviden, szűken, bőven, beretválesre vasalva, sőt lomposan, diszkrét foltokkal éktelenül is. Nem lehet az, hogy egy évszázad férfinépe, amely állotta és val-

lotta az én szükségességemet, nélkülözhetlenségemet, kellemetességemet, eleganciámat, az mind tévedett volna, izléstelen lett volna, ostoba és ferde nézetű. Ne higgyék, uraim, hogy a térdnadrággal köszönt be a klasszikus elegancia új-jászületése!”

Tisztelt uraim, teljesen igaza van a nadrágnak. Neki van igaza. A divatban nincsen forradalom, lassu és alig észrevehető fejlődés szabja meg a divat sorsát és még nem érkezett el annak az órája, hogy a szolid pocaku üzletember csinos térdnadrágban kacérkodjék irodájába, vagy pultja mögött. A mindennapi viselő öltönyök közé ugyan befurakodott a vidámabb mintázatu sportszövetek kedvelése, de a térdnadrág csak annyiban terjedt szélesebb körűvé, hogy nemcsak a sportemberek hordanak knickerbockert, hanem azok is,

akik reszkirozni merik, hogy helylyel-közze jelentékenyebb haskójuk alatt még kétes gyönyörűségű vádlikat is mutogassanak.

Ez a kérdés egyébként továbbra is erősen komplikált marad, hiszen a térdnadrág általánosításának lanszirozói nem voltak elgondolásukban elég körültekintők.

Lehetetlen azt hinnünk, hogy elég az új divatúdvösséghez lelődni az elavult pantallót és kackiás térdnadrágot huzni helyette. Angolos pántokkal vagy franciás szalagocskákkal. A nadrág öltözködésünknek stílusban nem legénytelegenebb és főként nem független alkotó része. Öltözékünk egész vonalát át kell elebb alakítanunk. A gallért, a nyakkendőt és főleg a kalapot.

Képzelnék el kérem egy elegáns férfit térdnadrágban és angol keménykalapban! Avagy cilindereben, a legújabb fazon szerint. Kiváncsi volnék arra a divathéroszra, aki azt a perdöntő maskarát a nagy nyilvánosság előtt legelőször magára huzza.

A valóban elegáns férfi elsősorban arra vigyáz, hogy eleganciája észrevétlen maradjon. Jaj annak az eleganciának, amely után vihogó csöcselék fut, vagy amelyet uton-utfélen gúnyos mosolygás kísér.

A térdnadrágos és keménykalapos dandy megjelenése pedig, gondolom, még a metropolisok utcáin is közrendészeti kihágást képezne.

Békés István.

A pénzügyigazgatóság közegei fogják ellenőrizni az iparosok könyvvezetését

Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter a kisiparosokat is kötelezi az üzleti könyvek vezetésére. Igaz, hogy ez a rendelkezés nagy terhet ró a kisiparosokra, de ezzel szemben azt az előnyt nyújtja, hogy az adókiivetés igazságos lesz, mert a könyvek tényein fog alapulni és nem fordulhat elő az, ami most megtörténik, hogy egy kisiparos, aki két segéddel dolgozik, majdnem annyi adót fizet, mint egy nagyiparos, vagy nagy üzem. A kötelező könyvvezetés és leltárkészítés elrendelésére a pénzügyminisztert az adószabályok felhatalmazták.

Az iparosokat e felhatalmazás alapján kiadott utasítás a következő könyvek vezetésére kötelezte:

Önálló kisiparos megrendelési könyvet, pénztárkönyvet és anyagbeszerzési könyvet.

A gyáros, továbbá a nagyiparos pénztárkönyvet, naplót, főkönyvet, folyószámlakönyvet köteles vezetni és minden év végén záró-leltárt készíteni.

A bányavállalkozó pedig termelési könyvet, pénztárkönyvet, naplót, főkönyvet, folyószámlakönyvet és évről-évre leltárt.

Az említett könyvek vezetésére nézve a pénzügyminiszter a következő követelményeket támasztotta:

A megrendelési könyvbe be kell vezetni a megrendelő nevét és lakcímét, a megrendelt munkát, annak kialakított díját, továbbá a munka leszállításának s a díj kézhezvételének időpontját.

A pénztárkönyv az összes üzleti bevételeket és kiadásokat tartalmazza. A befizető, illetve

pénzfelvevő megjelölése mellett.

Az anyagbeszerzési könyv a vásárolt anyagokat tünteti fel, a szállítás napjának, a szállító nevének és számlaösszegének feltüntetésével. Év végén le kell zárni s az anyagkészletet letározni. A beszerzési áron értékelt készletet a következő évre kell átvinni.

A nagyiparos, gyáros és bányavállalkozó üzleti könyvei a rendes könyvviteli szabályok szerint vezetendők, a raktárkönyvre mégis külön előírja az utasítás, hogy annak raktárba vett s onnan kiadott anyagokat s árukat időrendben s árunemenként elkülönítve kell tartalmaznia s év végén lezárva a valóságos készletet kell kimutatnia.

A kereseti adó céljára vezetett könyveket, ha még hitelesítve nincsenek, használatba vételük előtt a községi előljáróság (városi hatóság) díjmentesen hitelesíti.

A könyvvezetésre előírja még az utasítás, hogy aki nem tud magyarul, az a könyveket anyanyelvén is vezetheti. A beírások tintával eszközözendők, csak a megrendelési könyv vezethető tintairóval is.

Ha valakinek több külön folytatott üzlete vagy vállalata van, mindegyikről külön kell könyveket vezetnie, kivéve, ha az üzletek központi vezetés alatt állnak s vagy ugyanabban a községben fekszenek, vagy a fióküzlet a főüzlettel olyan szoros kapcsolatban áll, hogy külön könyvvezetés lehetetlenné válik.

Értesülésünk szerint Debrecenben a pénzügyigazgatóság hivatalos közegei fogják az ellenőrzést gyakorolni.

Egy évi börtönre ítélték a tiszapolgári csendőr- őrmestert, aki halálra verte vitéz Aszódy János tiszapolgári gazda 20 éves fiát

Tiszapolgár községben ez év szeptember 22-én kihallgatásra vitték a nánási csendőrök vitéz Aszódy János gazdálkodó 20 éves fiát egy kis korcsmai verekedés ügyében. A kihallgatásról a legény nem tért vissza szülei tanyájára. Az ép, egészséges legényt az apja csak haldokolva látta viszont annak a háznak az istálló-szalmáján, amelyben a kihallgatását eszközölték. Az eset nagy megdöbbenést keltett nemcsak Tiszapolgáron, hanem az egész országban, erélyesen követelték a legszigorúbb vizsgálatot és a brutális gyilkosok büntetését. A katonai ügyészség lefolytatta a vizsgálatot és mivel úgy találta, hogy

alapos gyanu terheli a fiatal legény kihallgatását eszközölő két csendőrt, Gráfel István törzsőr-mestert és Joó János csendőrt letartóztatta őket szeptember hó 26-án.

Megnehezítette a nyomozás munkáját, hogy a legény súlyos sérüléseibe

A korcsmáros Piroska leányának az ujjá miatt

A vád szerint Gráfel István és Joó János csendőrök ez év szeptember 22-én kihallgatás közben úgy megverték Aszódy Jánost, hogy az sérülésébe belehalt. Azért verték, hogy beismert vallomást csikarjanak ki belőle. Joó János csendőr ellen még könnyű testisértés címén s eljárás indult, mert Polonkay Gábor gazdalegényt arculverte és belerugott a kihallgatás után.

Elnök Gráfel Istvánhoz: Bűnösnek érzi magát?

— Nem, mert én csak a pofont adtam és az nem okozta halálát senki nem.

— Mondja el, hogyan történt Aszódy kihallgatása?

— Alázattal jelentem az alezredek urnak, az úgy volt, hogy parancsot kaptam a szeptember 18-án történt verekedés ügyének kinyomozására. A Hajdu Ferenc korcsmájában ugyanis a legények összevesztek és

verekezés közben a korcsmáros Piroska nevű leányának az ujját megütötték.

A korcsmáros feljelentésére indult meg a vizsgálat. A korcsmába 22-én délután mentünk, úgy 5 óra tájban. Ott mondták, hogy a korcsmai verekezésben Aszódy János és a Polonkay fiúk is résztvettek. Elmentünk vitéz Aszódy tanyájára és elvittük magunkkal a fiatal Aszódyt a korcsma felé; utközben Polonkay Albertet is elhivtuk az apja házából.

A két gyerek kihallgatását a Hajdu-korcsma egyik külön szobájában tartottuk meg. A lámpát, mivel már este hét óra volt, a korcsmáros gyújtotta meg, bizalmi volt Dobák Mihály gépész. Az ivóban, melyet egy üveges ajtó választott el a különszobától, ült Polonkay Albert és várta, mikor kerül rá a sor. Aszódyt kihallgattam a verekedésre vonatkozólag. Elmondta, hogy a korcsmában összevesztek, verekedtek, megverték, de azt, hogy ki bántotta, nem tudta megmondani.

Azt is tagadta, hogy ő ütötte volna meg a Piroska ujját.

A korcsmában négyen: Aszódy, Polonkay Albert és Gábor, Lovász József társaságában négy félliter rumot ittak meg és részegek lettek. Aszódy

belehalt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna s vallomása így nem maradt azokról, akik halálát okozták. A borzalmas sérülések, amelyeket dr. Orsós Ferenc egyetemi tanár észlelt a boncolás során, maradtak megdöbbenetesen bizonyítékai a durva erőszaknak, amely a fiatal legény halálát idézte elő.

A debreceni honvédtörvényszék most tartotta meg a két nánási csendőr bűnügyében a főtárgyalást. A tárgyalást dr. Mánya Márton alezredek, hadbíró vezette, a vádat dr. Vieland Aladár őrnagy, katonai ügyész képviselte, a védelmet dr. Leveles Imre ügyvéd látta el. Délelőtt kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást az elnök és ismertette a vádiratot, mely szerint

az ügyészség szolgálati hatalommal való visszaéléssel és emberölés büntetével védeljé a két csendőrt.

úgy mondta, azért nem emlékszik semmire, mert részeg volt. Vallomását jegyzőkönyvbe vettem és kiküldtem a szobából.

— Csak így ment a kihallgatás vége? Történt ott más is, hiszen

Joó a vizsgálat során beismerte azt, hogy többször arcul verte Aszódyt.

— Én nem tudok arról, én nem láttam!

— Ez a vallomása hihetetlen, azt magának is látni kellett, hiszen egy szobában voltak. Maguknál nem olyan mindennapi az ilyen eset, hogy né tünt volna fel.

— Kérem, én nem hallottam és nem láttam semmit.

— Mi történt azután?

— Aszódy után Polonkay Albertet hallgattam ki. Elmondta, hogy őt nem ütötték meg a korcsmában, részeg volt és nem emlékszik, mi történt. A Polonkay kihallgatása közben

hallottam az ivóból valami koppanást és zuhanást, utána erős hörgést.

Bejött Hajdu Ferenc és a fejével inlett, hogy menjek utána. Kint a korcsmában arccal a kőpadlóra zuhanva feküdt Aszódy. Rákiáltottam: — Mi van veled, te? — Nem felelt, hiába ráztam, csak a szája habzott. Hajduval kicipeltek a tornácra és ott lefektették. Azt gondoltam, vagy szivbajos, vagy nagyon megijedt. Mondtam is, hogy vigyenek a fejére egy köcsög vizet, hátha magához tér. Később, mikor nem tért magához, elmentünk a szülei tanyájára és mondtuk, hogy a fiu szivbajos, vigyék haza, mert eszméletlen. Az orvoshoz is elvitték a gyereket a szülei, az orvos azt mondta, hogy idegsokkot kapott és beoltotta.

— Mi lehetett az oka annak, hogy az életerős Aszódy csak úgy leszédült a lócáról? Valaminek csak kellett vele történni?

— Én nem tudom, azt állítom, hogy a kezemet nem tettem rá!

— Korcsmai verekezésben kapott ütés nem okozhatta a szédülést, hiszen azután még napokig nehéz munkát végzett, szántott, tengerit hordott. A Joó csendőr pofonjai sem voltak

rá nagy hatással, mert mikor kijött a kihallgatáskor, azt mondta Polonkaynak: — Na, menj be te, én már megkaptam a vacsorámat! Ugy látszik, az ivóban történt valami Aszódyval.

Az iratokban az van, hogy a maga bántalmazásaitól halt meg Aszódy.

Tanuk mondják, hogy hallották a veres zaját. Idősb Polonkay Gábor azt mondta, hogy látta, mikor Hajdu intésére a szobából kiment az ivóba és a lócán ülő Aszódyra ráordított: — Na, te vagy az a nagy legény, az anyád... és

úgy pofonvágta, hogy lezuhant a

A pofon, amelytől a falhoz vágódik a kihallgatott feje

Joó János csendőr a kihallgatása során úgy mondja el az előzményeket, mint Gráfel, csupán azt teszi hozzá, hogy az öreg Polonkay utánuk lopózkodott. A pofon kérem úgy történt — mondta —, hogy az Aszódy fején rajta volt a sapka és én levertem a fejéről, hogy tisztességre tartsam. Aszódy elmondta azután, hogy a korcsmában megverték és mutatta is a fején, hol kapta az ütést. — Aszódy után Polonkay Albertet hallgattuk ki és akkor hallottuk az ivóból a hörgést és zuhanást. Kimentünk és láttuk Aszódyt a földön. Dobák mondta: Szimulál, nehogy kikapjon! A Polonkay Gábor fejéről is levertem a kalapot, mert úgy jöttek be a szobába.

Távozásakor utána rugtam, de a rugás nem érte.

Aztán lámpával megvizsgáltuk Aszódyt és eszméletre akartuk hozni, de nem tért magához, hiába csináltunk vele mindent. Elmentünk a szüleihez és azt mondtuk, hogy szivbajos a gyerek. Az anyja mondta:

Nem igaz, az én fiam sohase volt beteg!

Az orvoshoz másnap elmentünk érdeklődni és akkor mondta, hogy beküldte Debrecenbe a klinikára, olyan súlyos volt az állapota.

Magá többször pofonverte Aszódyt!

— Igen. Először azért, mert nem vette le a sapkáját és úgy jött be, mint az ökörcsorda, másodszor pedig azért ütöttem meg, hogy ne igyék annyi rumot, ha nem bírja.

— Azt mondják, hogy

az Aszódy feje az erős pofon után a falhoz vágódott.

— Nem volt az ütés olyan erős, mert akkor nem nyilvános helyen csináltam volna.

Talált-e a fegyver agya?

Polonkay Gábor kőműves és ácsmester elmondja, hogy a fia Lovászval és Aszódyval a 18-án történt korcsmai verekezésből este késő mentek haza. Lovászynak az arca csupa vér volt, Aszódynak csak a füle mellett volt véres seb. Aszódy nem panaszkodott a fejsébe, csak a vállát fájlalta. A legények dalolva jöttek a korcsmából és dalolva is mentek vissza, mert az Aszódy kalapja ott maradt a korcsmában. Mikor Hajdu Piroska hozzánk eljött, ebédnél ültünk

lócáról. A földön heverőt a puszkája agyával ütötte és azt kiáltotta: — Kelj fel, anyád..., mert agyonszurlak!

Azt állítja Polonkay, hogy a hörgés és csattogás csak akkor hangzott, mikor maga kiment az ivóba.

— Nem úgy történt. Mikor én kimentem, már a földön volt és hörgött. Én nem tudom, hogy mi volt, csak azt, hogy az eszméletlen Aszódy fejére Joó vizet és ecetet adott, de nem eszmélt.

Ügyész: Tapasztalt kihallgatás előtt rosszulletet Aszódyt?

— Nem.

Polonkay Albert tanuvallomásában elmondja, hogy a korcsmai verekezésben ő is résztvett, de nem bántották. Azt nem tudja, hogy ki ütötte meg Hajdu Piroskának az ujját. A verekezés után együtt mentek hazafelé Aszódyval, akinek a fején daganat volt és a jobb füle mellett folyt a vere, de jókedvű volt és dalolt. — Hajdu Piroska — mondta a tanu — a verekezés után eljött a házukhoz és ott azt mondta:

— Az apámnak van egy jó cimborája a csendőrök közt. Elment panaszt tenni, majd agyonvereti Aszódyt, titeket pedig felpofoztat.

Elnök: Tud valamit Aszódy megveréséről?

— Én kint voltam az ivóban és hallottam három csattanást abból a szobából, ahol Aszódyt kihallgatták. Mikor Aszódy kijött, azt mondta:

— Na, eriggy be te is komám, én már megkaptam a vacsorámat!

— Arról tud valamit, mi történt Aszódyval az ivóban?

— Azt tudom, hogy Hajdu kihívta az öregebbik csendőrt.

A csendőr távozása után nagy csattanást hallottam, utána zuhanást és hörgést. A csendőr kiabálta: Kelsz föl, az anyád...

— Az volt a maga véleménye, hogy a csattanás pofon volt és attól zuhant le Aszódy a lócáról?

— Igen, én azt gondoltam. Később apámtól tudtam meg, hogy Aszódyt agyonverték.

Az elnök szembesíti a legényt a csendőrökkel, akiknek a szemükbe mondja, hogy a csattogás és hörgés csak akkor hallatszott, mikor az öregebbik csendőr, Gráfel István, Hajdu korcsmárossal kiment Aszódyhoz. A csendőrök azt állítják, hogy a hörgésre lettek figyelmesek és úgy mentek ki.

Leült az Albert fiam mellé és enyelegni kezdett vele. A fiam azt mondta neki:

— Ugy látszik, nem fáj az ütés, hogy kedved van enyelegni! Piroska erre felpattant és azt mondta:

— Megállj, Albert, most megsértetél! Tudd meg, hogy van az apámnak egy csendőr cimborája; azzal beszélt, az azt mondta, hogy csütörtökön szolgálatban lesz.

Aszódyt elverik, hogy nem lesz

kedve tovább verekedni, tégedd pedig lepofoznak!

— En azt gondoltam — mondta Polonkay —, hogy csak tréfa és rászóltam a leányra: — Ne beszélj, Piros, hiszen nem a boros pohárban van a csendörök reglamája, tudják azok, kit szabad elverni!

— Beszéljen arról, hogy mi történt 22-én?

— Hát az úgy volt, hogy este, mikor a mezőről hazamentem, a feleségem nagy siránkozással fogadott.

— Mi bajod, asszony? — kérdeztem. Elmondta, hogy valóra válik a Piroska szava, mert a csendörök elvitték az Albert fiamat Aszódy Jánossal együtt. Rimánkodott az asszony, hogy

menjek a fiuk után, mert tönkrevérik a csendörök őket.

En csillapítottam a jajveszékelt asszonyt; megnyugtattam, hogy nem csinálhatnak azok embertelenséget, megosztán a reglama sem engedi meg. Kévs idő múltán azonban arra gondoltam, hogy mégis baj lehet, mert ime, a Piroska szava szerint csütörtökön eljöttek a csendörök a fiukért. A Hajdu-korcsmához mentem és leselkedtem. Láttam, hogy a szobában Hajdu nagyon magyaráz valamit a csendöröknek. Bementem, mert megsejtettem, hogy

Hajdu arra akarja rábeszélni a csendöröket, hogy verjék meg a fiukat.

Hajdu a küszöbön utamat állta és nem akart beengedni, én azonban erővel bementem és a csendör-tiszthelytesnek azt mondtam: — Tudomásom van arról már kedd óta, hogy a fiukat csütörtökön meg akarják verni. Figyelmeztetem, hogy ha megütik a fiamat, hát feljelentem. A csendör azt mondta, nem bántanak senkit, csak a verekedés ügyét akarják tisztázni és kiküldött azzal, hogy a Gábor fiamat is hívjam elő. Én nem mentem el, hanem leselkedtem a korcsma előtt és figyeltem, hogy mi történik odabent. Egyszer csak láttam, hogy kijön a szobából

az öregebbik csendör, odamegy a lócán ülő Aszódyhoz és rákiált: — Te vagy az a nagy legény, az anyád... és úgy pofonvágtá, hogy az lezuhant a lócáról. A földön heverőre felemelte a puskáját és az agyával levágott. Azt, hogy a fegyver agya talált-e, nem tudom, csak a hörgeést hallottam utána:

— Na, mondok, ennek már vége, ha hörög! Hallottam még, hogy a csendör kiabált Aszódyra:

— Kelsz fel, az anyád... mert agyonszurkál! De az bizony nem tudott felkelni.

Aszódyt Hajdu, aki ott volt, fogta meg és mint a kutyát kicipelte a tornáca.

Ezután én bementem. El voltam határozva, hogy ha kell, vér árán is megakadályozom, hogy a fiamat is verjék. A szobájában találkoztam az öreg csendörrel, aki, mikor megláttott, bántódás nélkül elengedte a fiamat. Albert fiam beszélni akart arról, hogy mit csináltak Aszódyval, de rászóltam, hogy tudok mindent. Elmentem az öreg Aszódyhoz és azt mondtam:

— Még a rossz kutyával is kár olyat csinálni, mint amit a te fiaddal csináltak. Menj utána a korcsmába!

Aszódyéktól visszafelé jövet találkoztam a Gábor fiammal, aki sirva jött a csendöröktől:

— Jaj, apám, — mondta a gyerek — se nem hallok, se nem látok, úgy pofonvert egy nagy csendör!

A gyereket a feleségem vizes ruhával borogatta, két napig beteg volt. A két fiut aludni küldték és bezárkóztunk, a világosságot is eloltottuk. Feltűnt, hogy eljönnek a házhoz is a csendörök. Az uccai ablakot később megverte valaki:

— Komám, agyonverték a fiamat. Ott fekszik a Hajduék istállójában, menj oda és vigyázz rá, míg én szekerért megyek.

Aszódy komám szavára kimentem és nekiindultam a korcsmának. Az istállóban ott volt a gyerek mellett Hajdu. Megkérdeztem tőle: — Mit csináltak ti átkozottak ezzel a gyerekekkel? — Én nem tudom — mondta —, a csendörök csináltak vele azt, amit csináltak. — Az idősebbik csendör is bejött az istállóba, elébe álltam és kijelentettem, hogy én jelentem fel, ha magát fel nem jeleníti. Míg beszéltem vele, észrevettem, hogy

Kihallgatás pofonokkal

A honvédtörvényszék ezután Dobák Mihály gépészt hallgatta ki, aki bizalmi volt a csendőri kihallgatásnál. Elmondja, hogy Aszódy azért kapott Joó csendörtől egy pofont, mert a sapkáját nem vette le, mikor belépett a szobába. A kérdéseskor nem tudta megmondani, ki ütötte meg Piroskát, ezért megint kapott egy pofont. A harmadik pofont akkor kapta, mikor azt mondta, hogy azért nem emlékszik, mert részeg volt. — Aszódy a pofonok után nyugodtan kiment az ivóba, nem volt rosszul. Polonkay kihallgatása közben erős hörgecs hallatszott be, mire Gráfel őrmester, akit Hajdu hívott, kiment. Később visszajöttek és folyt tovább a vallatás. Polonkay Albert bántódás nélkül ment el. Az öccse, Gábor már kapott egy pofont, mert a kalap a fején volt.

Ezeket a kis vitézeket elpusztítom

— Mondja el, hogy történt az eset a maga korcsmájában?

— Bejött két csendör a két gyerekekkel és szobát kért, ahol a kihallgatást megtartsák. Aszódy a kihallgatás után kijött a szobából és leült az ivóban a feleségem mellé. Később, mikor már a feleségem nem volt ott, felállt és lezuhant a keramit kockákra. Hogy miért szédült el, nem tudhatom. Aszódy lezuhanása után körülmentem az udvaron és úgy mentem be a csendörökhöz hirt adni.

Elnök:

Miért nem egyenesen az ivóból ment a szobába, miért került az udvarra?

a fegyvergombja véres. Merően néztem a véres gombot, észrevettem és előttem törülte meg a kabátjához.

A vádiottak padján ülő két csendör ennél a mondatnál nevetni kezdett, úgy, hogy a tárgyalásvezető elnök kénytelen volt rendre figyelmeztetni őket.

Elmondta még Polonkay, hogy a csendörök az orvoshoz is elmentek és kérték a latteletet Aszódy sérüléseiről. Az orvos azonban nem adta oda nekik.

Elnök: Tud arról, hogy Hajdu azt a kijelentést tette, hogy elpusztította a kis vitézt?

— Nem.

Ügyész Polonkayhoz: Mikor a földön fekvő Aszódyt a puskával ütötte a csendör, így mondta: „Te vagy az a nagy legény, az anyád... Vállalod azt, amit mondtál?”

— Igen, így mondta, most eszembe jutott.

Az ügyész kérdésére Dobák elmondja még, hogy az őrmester egyszer egyedül is kiment az ivóba és csak később Hajduval.

Lovász József gazdalegény elmondja, hogy a korcsmai verekedésnél Aszódyt a sarokba szorították és verték. Később együtt mentek el a korcsmából. Aszódy nem fájlalta a fejét, csak a vállát.

Hajdu Ferenc korcsmáros vallomásaiban kijelenti, hogy ő nem Aszódyt jelentette fel a csendőrségnél és a jelentését nem is Gráfelnek tette. A leánya miatt nem ment panaszt tenni, hanem csupán azért, mert verekedést rendeztek a fiatal legények.

Elnök: Mondta maga azt, hogy „a kis vitézt el fogom pusztítani?”

— Nem mondtam így, azt mondtam:

— Azért kerültem az udvarra, nehogy azt mondják, én csináltam vele valamit.

Dr. Ujhelyi Miklós tiszapolgári orvos előadja, hogy késő éjszaka szeptember 23-án székérrel hozták hozzá egy erősen hörögő, eszméletlen beteget, Aszódy Jánost. Olyan súlyos volt az állapota, hogy részletesen nem is tudtam megvizsgálni. Akik behozták, elmondták, hogy a nánási csendörök járőre vitte el kihallgatásra a Hajdu korcsmájába. Semmi baja még akkor nem volt. A kihallgatás után eszméletlen állapotban találták meg a korcsma istállójának szalmáján. Én megkísértem eszméltre téríteni, de

nem sikerült. Az állapota másnap is súlyos volt és azt tanácsoltam, hogy vigyék be a debreceni egyetemi klinikára, hátha ott tudnak segíteni rajta. Ahogy megvizsgáltam, agyrázkódásra gondoltam, a homlokán és száján voltak külső véres sérülések. A feje is véres volt.

Elnök: Mondták, hogy a csendörök verték a legényt?

— Igen, azt mondták: a csendörök verték össze.

Polonkay Gáborné a korcsmai verekedésről annyit tud, hogy a fia Lovászival és Aszódyval öhozzá mentek be lemosakodni a vértől. — Megkérdezte Aszódytól, hogy mit csináltak. Egy kicsit verekedtünk — mondta nevetve Aszódy, aztán lemosta magát és a többivel dalolva mentek el. A sérülése nem volt nagy és fel sem vette, mert még utána napokig nehéz munkát végzett, szántott, tengerit hordott szekerrel fűtyörészve a házuk előtt. Mikor a szörnyűség megtörtént — mondta a szapora beszédű asszony — utánuk mentem a Hajdu istállójába megnézni, mit csináltak az Aszódy-fiúval. Nagyon megremültem, mikor megláttam a szalmán a hörögő, összevert gyereket. Az asszony vallomása további részében megerősíti a férjének vallomását.

Polonkay Gábor 16 éves fiú elmondja, hogy

olyan pofont kapott a csendörtől a kihallgatáskor, hogy még most is fáj a füle.

Az első pofont — mondta — azért kaptam, mert a sipka a fejemre volt, mikor beléptem. A második pofont jobbról és balról azért, mert nem tudtam megmondani, ki ütötte meg Piroskát.

Távozáskor pedig belémrugott a csendör hátulról, úgy, hogy az ajtóknak estem.

Pál Zsuzsanna és Pál Margit arról tesznek vallomást, hogy látták, mikor Aszódyt pofozták.

Dr. Orsós Ferenc egyetemi tanár a boncolás alapján előterjesztette szakértői véleményét. Leszögezte, hogy a fejen, az arcon és a végtagokon találtak sérüléseket. Halálos sérülés a fejen volt:

a koponyacsont összeropedt és egy repedés a koponyaalapig terjedt.

Egy betört csont az agyvelőbe hatolt és elvágta az egyik eret, ez okozta a friss vérömlést az agyon.

**FÁJÓS, ÉRZÉKENY, FÁRADT
ÉS FAGYOS LÁBAIT
EGYSZER MEGÁZTATJA**

ÉS ÚJ LÁBA LESZ

Jó meleg lábfürdőt, ha megerőltetettek és strapák folytan a lábak fáradtak, ha a tyukszemek és dagasztatok kegyetlenül ki-
noznak, ha a cipő szorításai és feldörzölés-
sel égnek, ha a bokák a járás következtében
megduzzadnak, ha trugalmas és könnyű já-
rást akarunk és általános kellemes közérzést
kívánunk.

A SZENT RÓKUS LÁBSÓ

minden gyógyszerárban kapható.

Egy csomag ára 1 pengő 28 fillér.

Főraktár:

Szent Rókus gyógyszertár

Budapest, VII., Rákóczi ut 70. szám.

**Felmondás miatt
megszűnik
HERCZEGANNA
női felöltők áruháza**
Piac ucca 41. szám.

◆

Feltűnő olcsó árban vásárolhat!!
Saját érdekében győződjön meg!

Karácsonykor hus és csemege Horváth Gábor hentes és csemegeáru üzemét Debrecen, Kossuth u. 13. Telefon 6-78.

A korcsmai verekedéskor ezeket a sérüléseket semmi körülmények közt nem szenvedhette,

mivel a korcsmai sérüléssel még napokig nehéz munkát végzett vidáman, a boncolásnál talált súlyos sebek pedig kizárják a nehéz munka végzését és eszméletvesztéssel is járnak. Az elnök kérdésére az orvosszakértő határozottan kijelenti: Elképzelhetetlen, hogy ilyen súlyos sérülésekkel valaki napokig dolgozni tudjon, a súlyos sérüléseket nem a verekedéskor kapta és azok a sérülések a halált okozó sérülésekkel semmiféle összefüggésben nincsenek. Hangsúlyozom, hogy semmit sem tudunk az előzményekről, mikor a boncolást megtartottuk és csupán az észleltekből adtuk véleményt.

A halált okozó sérüléseket közvetlenül az eszméletlenséget megelőzően kellett szenvedni, tehát akkor, mikor a kihallgatást a csendőrök a korcsmaiban fogantatták. Valószínű, hogy az ivóban kapta a halálos sebet, a lócáról való lezuhanás és a fegyver agyával való verés teljesen megfelelőek a sérülések előidézésére.

A koponyán több sérülés van, ez azt bizonyítja, hogy a lócáról való lezuhanásra valaki hatással volt.

Medgyessy József tanu előadja, hogy neki Hajdu egyszer azt mondta: Majd megtanítatom a kis vitézt! A kis vitéz alatt vitéz Aszódy fiát értette.

Megölték a fiamat!

Vitéz Aszódy Jánosné, gyászruhás asszony siró hangon beszéli el, hogy a fia gyönyörű szép legény volt, soha beteg nem volt és orvos kezében még nem volt. Csak annyit tud, hogy a fia jókedvű és egészséges volt, mikor a csendőrök elvitték kihallgatásra és haldokolva, tajtékhobos szájjal látta viszont az istálló szalmáján.

A korcsmáros Piroska leánya.

Hajdu Piroska tanu elmondja, hogy őt a korcsmai verekedéskor Aszódy ültette meg, de ő azért nem akarta megveretni a csendőrökkel és nem is mondott ilyet Polonkayéknak. Aszódy fiut akkor látta, mikor a csendőrök a tornácon gyufa világánál vizsgálták az arcát és próbálták eszméltre téríteni.

Lényegtelen tanuvallomások után az elnök ismerteteti a két vádlott csendőr szolgálati minőségét. Mind a kettő kitűnő csendőr volt, fegyelmi vétségük sem volt és leleményes nyomozóknak bizonyultak.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Vieland Aladár őrnagy, katonai ügyész tartotta meg vádbeszédét. A vádat beigazoltnak látom — mondta —, kérem a büntetést. Az orvosok véleménye szerint kizárt dolog, hogy a halált okozó sérüléseket Aszódy a korcsmai verekedéskor szenvedte volna.

a sérüléseket akkor szenvedte, mikor a csendőrök elvitték magukkal kihallgatásra.

Ezt igazolja a Polonkayak vallomása is és így kétségtelen, hogy a halált a csendőrtől szenvedett bántalmazás

Vitéz Aszódy János, az agyonvert legény apja vallomásában elmondta, hogy a fiával történekről Polonkay Gábortól értesült, aki a házához ment és azt mondta: — Komám, menj el a Hajdu-korcsmához, mert a fiadat annyira összekozták, hogy holtán van. En — folytatta vitéz Aszódy — elmentem. A korcsma istállójánál találtam Hajdut. Megkérdeztem: — Édes komám, mit csináltak a gyermekemmel? — En nem tudom, mit csináltak vele, ott fekszik az istállóban a szalmán — mondta Hajdu. A fiam ott vergődött nagy hörgéssel eszméletlenül az istálló szalmáján, mellette vizes teknő, amiben lemosták az arcát és fejét. A csendőröknek, akik az istálló ajtajában álltak, azt mondtam: — Csendőr urak, mit csináltak a fiammal? Egészséges volt, mikor elvitték a házamtól!

— Csak három pontot kapott — felelték —, abba pedig még nem halt bele senki.

— Tekintetes bíróság — mondta Aszódy —, nemcsak pofonról volt ott szó! En a háboruban hatszor sebesültem meg és mégsem haltam meg, nem olyan könnyű egy embert elpusztítani. A csendőrök még abba is bele szóltak, hogy hová vigyem orvoshoz a fiamat. Nem akarták, hogy Polgárra vigyem, azt akarták, hogy Nánsra vigyem. Mikor vitatkoztam velük, rámszólt az egyik:

— Így ne beszéljen egy vitéz, mert befogom a száját! — Az én számat ugyan nem fogjátok be, gyilkosok! — mondtam nekik. —

okozta. Az ellentmondó tanuvallomásokkal szemben a vádat bizonyítja az orvosszakértők véleménye és kérem ezt olyan bizonyítéknak elfogadni, melynek alapján marasztaló ítélet hozható.

Dr. Leveles Imre védőbeszédében a csendőrök ártatlanságát hangoztatja és azt hangsúlyozza, hogy csak pár pofont adtak a csendőrök és a ha-

lál azoknak a sérüléseknek a következménye, melyeket a korcsmai verekedéskor szenvedett Aszódy János. Kéri védenecinek a felmentését.

Az ítélet

A bíróság egy órai tanácskozás után hirdette ki az ítéletét, melynek alapján

bűnösnek mondta ki Gráfel István csendőrtörzsörmezt emberölés büntetésében és ezért egy évi súlyosított súlyos börtönrre ítélte.

Megállapította a bíróság, hogy Aszódy halálát Gráfel csendőr okozta azzal, hogy az ivóban úgy pofonvágtá, hogy

78.467,600 koronát költött Debrecen város tavaly vendéglátásra

Az 1928. évi költségvetés tárgyalásakor különösen a jog- és pénzügyi bizottságban igen ellentétes felfogás nyilatkozott meg az általános közigazgatási szükségletek közt vendéglátás címén felvett 8000 pengő beállításáról. Egyik felfogás az volt, hogy a vendégeskedéseket meg kell szüntetni s épen ezért az erre a célra felvett összeget erősen redukálni kell. A másik felfogás, amelyet a kereskedelmi érdekeltség tett magáévá s Radó Rezső dr., a kereskedelmi és iparkamara főtitkára fejezett ki egy nagyon szép beszédben, az volt, hogy ezek a vendéglátási költségek propaganda célokat is szolgálnak és a kereskedelemnek és iparnak hasznos befektetései s így a felvett 8000 pengőt nem redukálni, hanem még felemelni kell. A közgyűlés a két felfogás közt a középútat választotta és érintetlenül meghagyta a 8000 pengőt, vagyis 100 millió koronát.

A napokban jelent meg Debrecen város és Szeged város zárszámadása is. Hogy udvariassak legyünk, előbb Szeged város zárszámadásának azt a tételét ismertetjük, amely vendéglá-

z lezuhant a lócáról és a keramitkockákon bezúta a koponyáját. Kijelentette a bíróság, hogy Gráfel István csendőrt el kell bocsájtani a csendőrség kötelekeiből és kitüntetéseit is elveszti.

Joó János csendőrt

csupán szolgálati hatalommal való visszaélésben és könnyű testi sértésben mondták ki bűnösnek és ezért a csendőrségtől való elbocsájtásra és három hónapi súlyosított súlyos börtönrre ítélték.

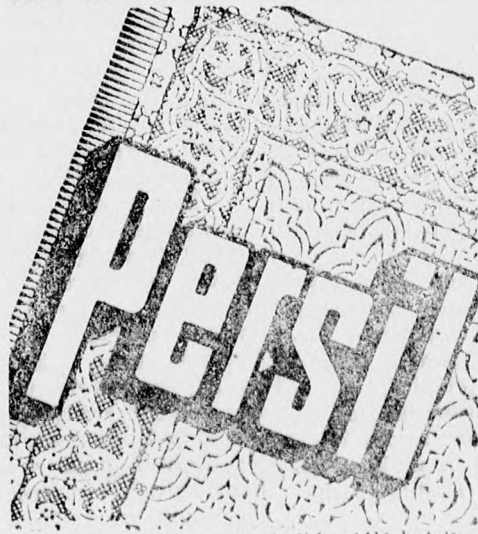
A két csendőr büntetéséből a vizsgálati fogsággal egy-egy hónapot kitöltöttek vettek.

Bencze Mihály.

tásokról szól. A szegedi zárszámadás szerint Szeged városa 1926-ban, mint vendéglátó házigazda vendéglátásra 500 millió koronát meghaladó összeget költött. Igaz, hogy e költségek között egyedül a dalosverseny költsége 30,730 pengőt, tehát közel négyszáz millió koronát jelent. A költségek között legszerepebb összeggel szerepelnek az idegen újságírók, kiknek ellátása mindössze 28 pengőbe került. Legdrágább vendégeskedés történt a tanyai vasut megnyitásakor, amikor 3400 pengőt költöttek el. Sokba kerültek a finn vendégek, akiknek ellátási költsége 1934 pengő volt. Maguk a fogatok költsége a városi fogatokon és autókön kívül 935 pengőt tett ki.

Ezzel szemben Debrecen város tanácsa, mint házigazda, az 1926. évben vendégeskedésre az előirányzott 50 millióval, vagyis 4000 pengővel szemben 78.461,600 koronát, 6500 pengőt költött el, tehát 28.467,600 koronával többet, mint amennyit a közgyűlés költségvetésileg előírt. A költségek ilyen emelkedésének oka az a csodálatos nagy hírnév, amire Debrecen hirtelenül egyszerre fölvergődött. Mindenki, belföldön és külföldön egyszerre csak érdeklődni kezdett Debrecen iránt és ezzel együtt természetesen a Hortobágyot is mindenki látni akarta. Ha külföldi vendégek jöttek, a belügyminiszter, a külügyminiszter, vagy a földművelésügyi miniszter levele előre felkérte már Debrecen városát, hogy lássa szívesen vendégül a külföldieket. Erre mit tehetett egyebet a város, uri módon megvendégelte a külföldieket. Ha belföldiek jöttek, ezek tanulmányutón voltak, ezekkel szemben sem lehetett a város szűkkel, ezeket is vendégül kellett látni. A közgyűlés most 100 millió koronát, 8000 pengőt szavazott meg vendégeskedésre. Azonban előreláthatóan ez az összeg sem lesz elég. Debrecen látogatása emelkedő tendenciát mutat s így emelkedő tendenciája lesz a költségeknek is. Néhány kongresszus, néhány külföldi vendég bizonyára akad még 1928-ban is és így a bankettek és a hortobágyi ebédeknek költsége is szerepelni fog az 1928-as zárszámadásban.

Minden mozáshoz!

Valódi szőnyegeket tisztításánál is utólerhetetlen a Persil odatattal alaposan keféjük s jól öblítsük le, és a szőnyeg újra színpompájában ragyog.

A használati utasítás betartása fokozza az eredményt.

Csendes törvényszéki tragédia

Egy magas szöke embert állítanak a bíróság elé. Az elnök felolvassa a vádiratot, mely szerint az ügyészesség betöréses lopás miatt emelt vádat ellene. Berettyóújfaluban a kántortanító lakásába behatolt és onnan néhány száz pengő értékű holmit ellopott és eladta a városkában.

— Nos, Vattay Bálint — kérdezi az elnök, — megértette a vádat? Azzal vádolja az ügyész ur, hogy maga lopta el a kántortanító ruháit.

— Megérteni megértem én, nagyságos uram, — feleli színtelen, halk hangon a vádlott, — de bűnös azért nem vagyok, mert nem gonosz szándékból tettem.

— Aki a másét elveszi, az gonosz dolgot cselekszik. Mondja el, hogyan történt!

— Kérem, én nem vagyok rossz ember, csak szerencsétlen. A dolog úgy történt, hogy én a község közelében voltam a nagybátyámnál, aki ott gyógyszerész. Nem szívesen láttak, mivel hogy rongyos volt a nadrágom. Eljöttem és mikor Berettyóújfaluban jártam, olyan éhes voltam, hogy szédelegtem az uccán. Nem akartam a sárban elterülni, bementem a házakba koldulni, úgy jutottam a kántortanító házához. Nem volt odahaza senki, összeszedtem, amit láttam és eladtam később két jó embernek. A szerzett pénzen azonnal élelmiszert vásároltam.

— Maga művelt ember, miért nem dolgozik? Felsőiparisiskolát végzett, amint az iratokból látom.

— Dolgoznék én szívesen, de nem alkalmaznak sehol, mert vérbajos vagyok. Ehen halni meg nem akarok és így rá vagyok kényszerülve a máséra. A nagyságos bíró ur nem is tudja, mennyit szenvedtem én már — mondja — és a könnyek végig gördülnek arcán. Az egész teste megrázkódik a hirtelen sirástól. A fogházör, aki szuronyos fegyverével mellette áll, önkéntelenül megsimogatja és megfedkezve a tilalomról: érző emberré válik és vigasztalni próbálja.

A vádlott kihallgatását nem folytatják tovább. Behívják a két berettyóújfalui kereskedőt, akik vásároltak a lopott holmikból. Élénk gesztusokkal tiltakoznak a gyanu ellen.

ERCO

Ön elegánsan öltözködik

Ergő **ERCO GALLÉRT** visel

Ügyeljen a fogaskerék védjegyre Magyarországi képviselet.

Farkas Miklós Budapest, Gresham-palota

— Mi nem tudunk semmit a holmik eredetéről. Nagyon tisztességes embernek látszott és még a névjegyét is átadta biztosítékul.

Elnök: Itt van a névjegy?

A kereskedők leteszik a bíróság asztalára a névjegyet, melyen a következő sorok vannak:

VATTAY BÁLINT
FASZOBRA SZ.

Elnök Vattayhoz:

— Hát maga névjegyet hagy hátra az orgazdánál? Ez megle-

hetősen szokatlan módja a lopott holmik eladásának.

— Kérem én nem akartam, hogy később miattam baj érje őket, azért adtam a névjegyet, hogy tudják igazolni az áruk eredetét.

A bíróság a vádlott szavai után visszavonult és pár percnyi tanácskozás után elhatározta, hogy nem bünteti meg Vattayt, hanem orvosi vizsgálatra utasítja, mert úgy látja, hogy a vérbaj az agyat is megtámadta.

A klakk

A klakk többé-kevésbé probléma minden színháznál, hiszen a felbérelt tapsolók — a klakknak nem okvetlenül szükséges mindjárt fizetettnek lenni — minden színháznál többé-kevésbé zavart, kellemetlenséget és bajt okoznak. Egészen bizonyos is, hogy a klakk szerepe a legkevésbé sem rokonszenves, mert a sikeresinálás erőszakos és erőszakolt módjában mindig van valami kellemetlen iz, ami még akkor is megkeseríti a művészi élményt, ha a klakkal bíró színész, vagy színész azt egyébként ki tudta váltani. Klakk pedig van és van a Csokonai-színházban is, sőt egy idő óta ugyancsak hangosan jelentkezik, annyira feltűnően, hogy nagyon is számolni kell vele.

Sőt nemcsak számolni, hanem egyenesen leszámolni. Mert a klakk mindenképpen káros intézmény és okvetlenül kiirtandó, még mielőtt teljesen elfajulna a működése. Ez a működés, az erőszakolt sikeresinálás, már eredetében is elítélendő és ellenszenves. Mert a művészetet tapsokkal, az ünneplés nagyságával sohasem lehet egyenértékűen felmérni s itt a negatív példák talán még erősebben bizonyítanak: Wagner először megbukott Párisban s Caruso kudarcra olyan csufos volt Budapesten, hogy soha többé a lábát be nem tette a magyar fővárosba. Pedig Wagner nem épen rossz zeneszerző és Caruso sem volt utolsó a tenoristák között. Megfordítva a dolgot: a kapott taps, az ünneplés nem mindig értéket fémjelez, sőt, ahol klakk működik, szervezett tapsolók igyekeznek a siker hőfokát mennél magasabba hevíteni, ott mindig jogosult a gyanu annak a művészi értékessége iránt, akinek az érdekében a klakk közbelép. Mert igazi művészek, akit a kifejezésre belső kényszer hajt, aki tiszteli önmaga egyéniségét és a művészetet, a külső siker sohasem lehet lényeges, sőt még jelentős sem, hanem egyedül csak a belső megelégedettség.

Otto Brahm neve korszakot jelent a német színpad történetében és a színpad egyetemes történetében, Otto Brahm volt a Freie Bühne megalapítója és a naturalista játéktípus megteremtője, Otto Brahm reformátora volt a színháznak, fanatikusa és apostola. És Otto Brahm színházában a színésznek nem volt szabad megjeleneni a függöny előtt. Mert Otto Brahm a színpadi művészetnek sikerét nem volt hajlandó alárendelni a színész nagyon is problematikus egyéni sikerének. És alighanem Otto

Brahm-nak van igaza, nem pedig azoknak, akik a művészetet sokszor összetévesztik a színész személyével és nem azoknak a színésznőknek és színészeknek, akik a művészetet sokszor és szívesen összetévesztik önmagukkal.

A klakk a tulhajtott színész-kultusz kinövése s ez a színész-kultusz egy idő óta talán a világ egyetlen más helyén sem jelentkezik olyan ellenszenves arányban és ellenszenves módon, mint éppen Magyarországon. Minden más jelentkezési formáját ennek a kultusznak most figyelmen kívül hagyva, ellenszenves arányú és ellenszenves formájú a színész szemben nyilvánított tetszés is. Elképzelhetetlen bármely európai színpadon, hogy a színésznőt, vagy a színészt a színpadra lépésekor percekig üdvözölje a taps, mielőtt még a száját ki tudná nyitni s elképzelhetetlen, hogy a színész sikerének nagyságát ennek a tapsnak a tartamával mérjék, sőt, hogy akadjanak lapok, amelyek referádájukban percre és másodpercre stoppolják ezt az ugynevezett fogadó tapsot, mint a futók, vagy a versenylóvak teljesítményét. Hogy tovább ne menjünk, nyugateurópai színházban teljesen ismeretlen a nálunk dühöngő és dühítő nyiltszíni taps, amely percekre megakasztja a cselekményt a színpadon s amelyet a színész négedes bókolással és a színész öntelt mosollyal szokott megköszönni, nagyobb dícsőségére minden elméletnek, amely azt tanítja, hogy a színjátás az illuziókeltés művészete. Bizonyos engedményeket mégis tesznek ennek az illúzióknak, ha már azon nem lehet változtatni, hogy ez a lényeg: a Nemzeti Színházban vaserejű tradíció, hogy aki meghal a darabban, az nem mehet utána a függöny elé hajlongani. De joggal feltehető a kérdés: mennyivel kevésbé stílusalant, ha felvonás végén megjelenik a rivalda előtt Bolívia hercegnője, merevre fagyott mosollyal és virágkosarakkal mállázva, hajlongani a publikum előtt és arra figyelni, hogy a toledői apacs-lány nevét hányal kevesebb torok löki ki magából és annak virágterhe grammokban miként aránylik az övéhez, nemkülönben összererezenni, ha a jekaterinburgi nagyherceget néhány kültelki hisztérika visongva követeli a karzatról?

Alighanem Otto Brahm-nak van igazsága. Még akkor is, ha a legjobb eset jön számításba és a színésznőnek, vagy színésznek ez a nálunk ünneplésnek csufolt megszegyenítése a közönség

kremje előtt önkéntes, nem felbérelt tapsolókkal rendezett, csak éretlenségéből és nevetlenségéből ered. Hát még akkor, ha a taps meg van szervezve és meg van rendelve, ha klakk működik. Sőt, ha klakkok és ellenklakkok garázdálkodnak, egymást ellensúlyozni igyekezve, mint ahogy az a Csokonai-színházban pár éve, de az utóbbi időben mind erősebben, kiméletlenebbül és izléstelenebbül szokás. Mert a Csokonai-színházban aztán van egy olyan szokás is, ami másutt nincs meg a magyar színházakban sem. Ebben külön stílust jelentünk, hiszen a színész-kultusz egyéb kinövése közös. (Kivéve a m. kir. Operaházat, ahol újabb szigorú rendszabály tiltja virágnak a függöny elé hurcolását.) Sehol a világon nem szokás a színészt a nevén szólítva, ordítva hívni a függöny elé. Sehol a világon, legalább is rendszeresen nem, csak a Csokonai-színházban. Ezért elviselhetlenebb a klakkok mérközése itt, mint akárhol, hiszen felvonások végén csak a szemét kell behunyni az embernek, hogy visszaáldozza magát tiz esztendővel: a rummal nekihősített ellenséges rohamulámok pokoli üvöltésével lehet csak összemérni azt a hatást, amit a klakkok felbérelt lelkesedése tesz az idegekre. Nem érzik ezt azok, akik szervezik a klakkot, vagy legalább is eltűrik, hogy működjék? Nem veszik észre, hogy mennyit árt nekik a klakk, hogy a páhoysorok és a földszint néma hallgatással szokta kifejezni ellenkezését az erőszakos sikeresinálással szemben? Hiszen a klakk rutinos felhasználása külön tudomány, a klakkvezérség taktikai ismereteket igényel, a Csokonai-színházbeli klakkok ellenben brutálisak az eszközökben, kontárjai a saját alantas mesterségüknek annyira, hogy azonnal felfedik magukat. Mert a szervezethez olyan nyilvánvalóvá tétel, mint az öltözők ablakai alatti, estéről estére ismétlődő ütemes tapsolások például, egyenesen naivítás s ennek a spontánitását ugyan a legjohiszeműbb színházlátogató részéről sem lehet feltételeztetni.

Tehát: a klakk ártalmas. Árt a színésznek, aki felhasználja, vagy engedi, hogy latba vessék az érdekében, mert a közönség előtt hitelét veszti a még olyan igazi és őszinte sikere is. És kellemetlen a közönségnek is, amelyet zavar, nem engedi teljessé válni az illuzióját, sőt egyenesen elnyom. S mert ártalmas és kellemetlen, meg kell fékezni, sőt legjobb egyenesen kiirtani. Ha másként nem, hát hatóságilag. Mert ha egyébként hibás gyakorlattal büntetik azt, aki a nézőtérre kifejezi a nemtetszését, joggal büntetendő az is, aki felbérelhető tetszését a közönség zömének nemtetszésére fejezi ki.

FRANÇOIS
PEZSGŐ

Crémant Rosé
Transylvania sec

BÉLYEGGYÜJTÉS

A DEBRECENI BÉLYEGGYÜJTŐK EGYESÜLETÉNEK
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Rovatvezető: Békés István.

Bélyegbetyárok

Uj szó, de ha az ember a bélyeg-cserénél — sajnos — oly gyakori visszaélésekről, kisebb-nagyobb gazdaságokról akar megemlékezni, ennél kitünőbb, találhatóbb jelzöt keresve sem találhat. Mert hát igazán betyártempó az, ami ezen a téren oly gyakran megtörténik: az igen tisztelt bélyegbetyár urak olyan agyafurt, vakmerő szemtelenséggel, olyan körmondfont ravaszsággal dolgoznak, hogy eláll az ember esze. Hosszu gyűjtői pályám alatt a legkülönbözőbb foglalkozású bélyegbetyárokkal volt dolgom, akadt közöttük ügyvéd, katonatiszt, kereskedő, gyáros, tanár, gyógyszerész, postatiszt, sőt — horribile dictu — még pap is! Ahány ember, annyi foglalkozás, de egy tekintetben mind egyenlő: betyár valamennyi. Lássuk tehát, milyen görbe utakat, milyen ürügyeket, kifogásokat és kibuvókat használnak ezek a mi drágalatos bestiáink.

A legegyszerűbb módszerük az, hogy a küldeményre egyáltalában nem reagálnak. Irhatsz nekik udvariasan vagy erőlyesen, kérő hangon vagy fenyegetőzve, az ípsék még csak a fiúlk botjukat sem mozdítják meg. Nincs az az ékesen író toll, nincs az az ékesen szóló száj, amely ezeket a haramiákat megszólalásra bírja. Ezek közönséges utonállók, akik a jóhiszemű, gyanútlan pasast egyszerűen kirabolják és azután — kód előttem, kód utánam — egyszerűen eltűnnek. Ez a típus a bélyegbetyárok legközönségesebb válfaja.

Változatosabb figurákat találunk a kifogásokat kereső, de alapjában az előbb említett csirkefogókkal teljesen egyenértékű gentlemánok között. — Ezek bámulatos leleményességet fejtenek ki abban, hogy milyen agyafurt, ravasz huncutságokat eszeljenek ki, hogy a megkaparintott küldeményeket ellenszolgáltatás nélkül megtarthassák maguknak.

Harminc éves gyűjtői pályám néhány érdekesebb ilyen gaszágát tanulmány céljából itt közlöm:

1. A. M. bécsi kereskedőnek beküldött választékom nem tetszett, azt ő visszaküldte, de a feladóvevényt — auf Ehrenwort — elvesztette.

2. R. C. portugáliai ügyvéd egy kb. 260 frank értékű küldeményemért egy minden tekintetben kifogástalan, 1854. évi, használatlan, Prachtstück 50 reises ... hamisítvánnyal kívánt boldogítani.

3. A. L. palermói tanár 1920-ban egy 46.200 márka értékű küldeményemét egyszerűen „Schund”-nak jelezte és azt egy nagylelkűségi rohamában egy ottani kórháznak ajándékozta. A nemes kebel!

4. K. N. buski lelkész (de csak pópa) szerint 3.200 márka értékű küldeményemet 1921-ben a vámnál elkobozták. A reklamációmra megejtett vizsgálat szerint ez az állítás valótlannak bizonyult és a rendeltetési hely postahivatala igazolta, hogy a pópa a küldeményt rendben átvette, mire Istennek ez az igazán érdemtelen szolgálja „tévedés”-re hivatkozva küldeményemet kb. maximum 20 márka összértékű, a legközönségesebb lengyel szeméttel viszonzta.

5. A. C. szalonikui állítólagos gimnáziumi tanár közvetlenül a románok kivonulása után egy 14.000 márkás küldeményem ellenében egy, a megfelelő mezőkben mesés pontossággal katalogizált, de egyébként teljesen üres cserefüzetet küldött be. Pardon, tévedtem! A bélyegmezők közepén a teljesen sértelen klebefalze mindenütt ott diszlett.

6. W. F. hamburgi ügynök szerint egy nagyobb értékű küldeményemet egyik alkalmazottja ellopta és arra kért, hogy legyek szives és várjak az ügy törvényszéki letárgyalásáig. Azóta körülbelül 6 éve telt el, de én még ma is várok.

7. K. B. kopenhágai postatiszt állítólagos visszküldeményét nem adta fel ajánlvá, hanem csak közönségesen, de bizonyisten feladta.

8. A. J. georgentháli tanító küldeményemet rendelkezésemre bocsátotta és amikor a kívánt visszpórtót beküldtem, feleletül egy női irással címzett gyászjelentést kaptam, melyben az eredeti címzett halálát közölték. A gyengébb szívűek megnyugtására szolgáljon, hogy a szegény halott azóta már feltámadt, mert már több helyen olvastam hirdetésit.

9. S. P. danzigi szappangyáros 1921-ben egy 16.400 márka értékű küldeményemet több havi fenyegetőzés és ügyvédi intervenció után 3 darab szappannal óhajította kiegyenlíteni. Hogy ette volna meg, amit gyártott.

10. J. van der J. paramaribói alak egy 1919-ből származó, 27.560 márka értékű válaszküldeményemet 1923 nyarán két darab használatlan 10 centes amerikai bélyeggel akarta kiegyenlíteni, mert hiszen 27.560 márka akkor körülbelül 20 centet ért. Megjegyzendő, hogy ezt a szédületesen mesés eredményt is csak a konzulátus közbebelépésével érhettem el.

11. U. von M. berlini egyetemi hallgató a márka elértéktelenedése idejében egy 1.170 valuta márka értékű küldeményemet 1. mondd egy darab 1.000 márka (de papírmárka!) névértékű, magyar pénzben 0.000001 fillért érő bélyeggel akarta kiegyenlíteni.

Ezek és ilyenek a bélyegbetyárok fogásai. De a közönséges esetlen, átlátszó huncutságok között itt-ott sok, jobb sorsra érdemes ötletességet, el-mességet találni, sőt elvétve igazán szellemes, bosszankodásban is mosolyra készítő stílikre is akadhatunk. Ezekből is bemutatok egy párat:

1. A címzett a küldeményért bianco váltót küld, de annyira biancot, hogy még becses nevét is elfelejti ráírni.

2. Bélyeg helyett néhány trágár fényképet küld azzal, hogy reméli, hogy a képek okozta kellemes izgalom csillapítani fogja a bélyegyek elveszte felett érzett felháborodásomat.

3. Egy francia gavalér a legválasztékosabb kifejezésekkel óva int attól, hogy olyan svindlereknek, amilyen ő, felüljek.

4. Egy bécsi spéci szellemes hangu „Diplom”-mal ismeri el a nemes adakozó nagylelkű ajándékát.

5. Egy nápolyi talián a legridegebb hangon kijelenti, hogy volt ellenséges ország alattvalójától kapott küldeményt hazafias okoknál fogva nem intéz el.

De a legcifrabb esetem a következő volt: Ezelőtt kb. 20 évvel egy német szaklapban hirdetés jelent meg, melyben egy U. G. nevű olasz bélyegkereskedő azt hirdette, hogy ő százan-kint kötegelte tömegáruért régi klasz-szikus olasz bélyegkeket ad cserébe. Nekiültem, két-három ezer darab magyar, osztrák és román bélyeglet mostam, becsomagoltam és beküldtem az ípsének, mire válaszul néhány abszolút ritka, régi olasz bélyegkeket kaptam. De éppen ez az abszolút ritkaság lett nekem gyanús és ezért a bélyegkeket megvizsgáltattam és persze, hogy valamennyi hamisnak bizonyult.

nyult. Irok a bácsinak, mire egy egészen idegen valakitől az a válasz érkezik, hogy ő megvette U. G. üzletét, de vállal minden felelősséget és ha én visszaküldöm neki a hamisaknak deklarált bélyegeket, ő az én küldeményemet szintén azonnal visszaküldi. Én bedőltem és erre a következő vicces dolog sült ki:

A kapott válaszból az irni-olvasni nem tudó címzett megbizásából a közönséges lelkész a legnagyobb megdöbbenéssel közölte velem, hogy a címzett az egész dologból semmit sem ért, az soha semmiféle üzletet nem vett meg, bélyeggyűjtéssel, vagy bélyegkereskedéssel soha sem foglalkozott, de nem is foglalkozhatnék, lévén ő a község érdemes ... bábája! Csak hosszas utánjárás után sült ki, hogy két, időközben onnan megugrott fivér volt a tettes, kik a községi bába nevére postafiókot bérlettek és rövid ott tartózkodás után a szerencsétlen madamera a bajok és perék egész özönét zudították.

Mindezekből csak egy tanulság vonható le és pedig: „Bélyeggyűjtők, vigyázzatok!”

Mar-cy.

Könyvesház.

Az e rovatban felsorolt könyvek kaphatók: *Hegedüs és Sándor* irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecen, Piac u. 34.

A Nyugat karácsonyi száma megjelent. A kettős terjedelmű ünnepi szám ára is csak a rendes szám árának megfelelő 2.— pengő. A folyóirat élén Babits Mihály két versét találjuk. Lengyel Menyhért „Postáskisasszony”-ából, Kosztolányi Dezso és Laczkó Géza elbeszéléseit, Lesznai Anna és Török Sophie verseit, Szini Gyula Jókai-regényének és Tersánszky J. Jenő önéletrajzának egy-egy új fejezetét, Ignóty politikai tanulmányát kell meg a szám tartalmából kiemelni. Gazdag irodalmi, színházi, képzőművészeti és film-rovatok teszik teljessé a Nyugat karácsonyi számát, amelyhez ingyen juthat minden új előfizető, aki január 1-től előfizet a Nyugatra. Negyedévi előfizetés 10.— pengő. A Nyugat minden régi és új előfizetője ajándékképpen kapja Beck Ö. Fülöp most készülő remek Ady-plakettjét, amelynek bolti ára 30.— pengő lesz.

Paul Bourget: A parket-táncos. Paul Bourget, a francia analitikus regény legnagyobb mestere, pompás ismerője az emberi léleknek, jóllehet az emberi lélek számára csak a társadalom legmagasabb köreiből kezdődik. A felső tízezer fénylő, csillogó légköre veszi körül új regényének alakjait is, akiknek küzdő fiatalosága, háborgó lelkiélete, bűnök és erények közt hintázó sorsa mégis keresztültörte ezt a levegőt és eleven izgalommal telíti meg. Nemcsak néhány fiatal lélek, hanem általában a mai fiatalok nagy problémái, a világban való elhelyezkedésének kérdései forognak szobán az izgalmas meneti s izig-vegig modern regényben, mely ragyogó példája annak, hogy a nagy és igazi tehetség hogyan tud egészen konzervatív eszközökkel egészen mai és modern regényt alkotni. A kötet az Athenaeum kiadása, bolti ára 3.80 pengő.

Korcsmáros Nándor: A végtelen út. Korcsmáros Nándor új regénye a legkülönösebb és legeredetibb munka, ami az utóbbi években a magyar regényirodalomban megjelent. A mesze óskorban játszódik, de mégis mai történet, alakjai medvehörbe öltözködnek, de ugyanígy lehetne szmokingban is képzelnünk őket. A fantasztikus, préhisztorikus milióval az író csupán érzékeltetni akarja az időtlen emberi szenvedélyek és ösztönök örök voltát, változatlan nyers settenkedé-

süket a változó kultúrformák alatt. S a modern élet külső korlátainak, gátolásainak túllépésével olyan mélyre tud leásni az emberi szivben, olyan leplezetlenül tudja feltárni az emberi együttélés, társadalom, család, szerelem, gyűlölet nagy problémáit, ahogyan talán csak egyedül ezzel a költői elgondolással eszközölhető lehetőségek. A lüktető meneti, tömören izzó stílus szép regény a Kultura kiadása. Bolti ára 4 pengő.

Révész Béla új könyvei. Két új Révész-kötet jelent meg az író jubileuma alkalmából az Athenaeumnál: az „Ujra és mindig” és a „Proletárok”. A két kötet sürítve tartalmazza mindazon értékeket, melyeket Révész Béla régebbi kötetek megunt szeretői a magyar közönség. Kivételes stílusművészet, hatalmas érzékeltető erő manifesztálja a kivételes emberi jószágot, hatalmas életszeretettel, amely a betűk mögött alig-alig megérve nyugtalankodik és háborog. Széles öléssel vonja magához s magába Révész Béla a kicsiny emberi élet minden jelenségét: születést és halált, munkát és küzdelmet, apró örömeiket és nagy érzéseket. A kicsiny emberi életet kutatója Révész Béla, de e porszem-életek közül igen magasra tud emelkedni, egészen odáig, ahol minden földi salaktól megtisztulva már csak a tiszta líra, a sugaras szeretet napfénye lebeg. A két kötetet bizonyára mindenki örömmel fogja olvasni, mert mindkettőben egy magában álló, tiszta írói egyéniség szólal meg a maga egyéni, meleg hangján. Az „Ujra és mindig” ára 5 pengő 60 fillér, a „Proletárok”-é 5 pengő.

Ady Endre Istenes Versei. A magyar irodalom-politikában sok vita hangzott már el és sok vita fog még elhangzani Ady Endre vallásossága körül. A halott költőnek még ma is vannak ellenfelei, akik cinikus atheizmussal vádolják s vannak rajongói, köztük nem kisebb egyéniség, mint Makkai Sándor, az erdélyiek kiváló püspöke, akik szerint Ady az egyetlen magyar vallásos költő. Az a gyűjtemény, amelyet Szabó Lőrinc avatott keze a „Sion-hegy alatt” címen Ady Endre istenkereső, Istennel viaskodó s általában a végső dolgokkal foglalkozó verseiből állított össze, inkább az Ady-hívők mellett tesz tanuságot. Ha nem is a mindennapos értelemben vett vallásosság Ady Endréé, de annál inkább a kivételes lelkeké, akikért Isten és Lucifer egyformán viaskodnak, de akik egy fejjel mindig közelebb vannak Istenhez a közönséges halandóknál. Az anthológia nemcsak a szorosan vett istenes versekre terjeszkedik ki, hanem belső rendbe illeszti mindazokat a költeményeket, amelyek elszárválva a reális világtól egy magasabb világ, egy magasabb rend kapuit döngetik. Ady Endre miszticizmusa a legizgatottabb költői jelenség, amelyet a magyar irodalom ismer, éppen, mert a legracionálisabb, legjózanabb évtizedekben érette meg előre, hogy a racionalizmus szelleme halványulóban van s előbb-utóbb kiegyezésre jut a valóság fellettség szellemével. A nagyértékű költői anthológia Ady Endre születésének 50. évfordulójára a költő összes műveinek kiadójánál, az Athenaeumnál jelent meg s ára füve 4.80 pengő, egészvászonkötésben 7.60 pengő.

Móricz Zsigmond: Arany szoknyák. A magyar jelen legélesebb szemű kutatója, a magyar jövő legizzóbb lelki harcosa, Móricz Zsigmond, a magyar multnak is bensőséges szerelme, mágiusi életre támasztója. Új kötetében gazdag veretű, szép magyarsággal, drámai erővel festi meg a magyar századok egy sor megkapó jelenetét, avval a különös látással, amely kezesztülte az idők fátyolán, az eleven emberi husig ér, a vér élően zugó pirosságáig nyul. Rég meghalt emberek támadnak föl e gyönyörű könyv lapjain, de a halál ízéből, a

Kelet-Magyarország legnagyobb és legdusabban felszerelt

férfi-, fiuruha áruháza

MAGYAR RUHAIPAR

Debrecen, közvetlen a Bika-szálló épületében

föltámadt Lázárok kísérteties sápadtságából nincs bennük semmi: csupa erő és szín valamennyi, csupa felidézett élet s elmúlt magyarságukban buzogva rejlik a mai magyar sors, a mai magyar lélek. Az új Móricz-könyv a nagy író termékeny zsenijének újabb ajándéka az egyetemes magyarság számára. A kötet Falus Elek művészi címlapjával jelent meg az Athenaeumnál, ára füzve 8 pengő 40 fillér, kötve 11 pengő 40 fillér.

Világjárók. A valóság regényeinek lehetne nevezni azt a könyvsorozatot, amely a Világjárók címen most indult meg. Csak a valóság tud teremteni ilyen izgalmas helyzeteket, csak az tudja taszítani az embert ilyen veszélyes kalandokba, az író fantáziáját tulszárnyaja a valóság, regényénél érdekesebb történeteket teremt. A Világjárók kötetét ezért számíthatnak a legszélesebb érdeklődésre, ezért lesznek azok a könyvek, amelyeket mindenki izgalommal olvas. Ma, amikor a kalandregényeknek divatja van, ezek a valóságos kalandok még inkább lenyűgözik az olvasót, ugyanakkor feltárják előtte a föld felfedezésének nagy s még eddig sokak előtt ismeretlen eseményeit. A magyar olvasó szempontjából ez adja meg ennek a kitűnő új sorozatnak elsősorban a jelentőségét: lenyűgöző történetek keretén belül a földrajzi műveltség elengedhetetlen vívmányaival ismertet

meg. A vállalat első négy kötete, amely most került forgalomba, teljesen bemutatja azt a programot, amelyet a kiadó Franklin Társulat e sorozat megjelentetésével maga elé tűzött. A négy kötet — mindegyike jelentős dátum a föld ismeretlen területeinek felderítésében — más más világtájrát visz az olvasót. Nachtigal Szahara és Szudán című világhírű műve Kongó ősi vadonjait ismerteti meg. Nachtigal a porosz király ajándékait vitte egy néger fejedelemnek, utja öt esztendőig tartott s mire felbukkant a fekete világrész mélyéből, egész tömegét hozta magával az érdekes emlékeknek és nevezetesen felfedezéseknek, melyek örökre feledhetetlenek maradnak Afriká felkutatásának történetében. Az amerikai híres riporter, W. H. Gilder, a Jeanette pusztulása című könyvében azokról a kalandjairól számol be, amelyek az északi sark felfedezésére indult s utközben elveszett Jeanette-expedíció tagjainak felkutatásában érték. Szibérián át, a sző szoros értelmében tüzön-vízen keresztül vezetett utja, a halálveszedelemből maga is csak valósággal csodák árán került ki. Nagy érdeklődésre tarthat számot az a kötet, amelyben A. Phillip, a híres angol tengernagy annak a fegyverszállítmánynak a sorsáról számol be, amely az ismeretlen Ausztrália földjére száműzve, a bennszülöttekkel folyta-

tott harcok után, virágzó gyarmatot alapított. Ausztrália honalapítói e kötet címe s az emberi kultúra történetének kevés érdekesebb epizódja van annál, amit magyar nyelven e könyv először ismert. A nemrég elhunyt híres német Afrika-kutató, Schweinfurth Afrika szívében című könyve összefoglalását adja mindazoknak az érdekes kalandoknak, különös tapasztalatoknak, amelyek Afrika erdeiben, primitív néger törzsek körében hosszú évtizedeken át érték s eleven képet rajzol az ismeretlen Afrika életeről. Az utazási irodalom e remekműveit az ismert földrajzi író, Halász Gyula pompás magyarsággal fordította. Érdekesebbnél érdekesebb képek illusztrálják a könyveket, amelyek elegáns kiállításban kerültek forgalomba s bizonyára a magyar olvasóközönség legszélesebb rétegeinek örömeire fognak szolgálni.

Jack London: Mélység. Hatalmas London városának egy részét, az East-Silide-t nevezi így el az izgalmas kalandok, fantasztikus életek íróját. És az a döbbenetes kép, amelyet ebben a könyvében rajzol, valóban az élet legmélyebb mélységeit tárja elé. Nem a rideg statisztikus szemével és távlatából néz, hanem, letvétén uri ruháit, egy lerongyolódott munkás gunyját ölti magára és hónapokon keresztül él együtt azokkal, akiknek borzalmas életét élénk akarja vetíteni. Talán még soha senkisémet adta ily megrázóan közvetlen leírását annak a sok szörnyűségnek, nyomornak, bűnnek, amely a ragyogó, dúslakodó Londonnak ebben a szomorú negyedében tombol. S talán még sohasem láttuk ily riasztó közelségben magunk előtt az önhibájukon kívül elcseszteteket, az éhezőket, az elsatnyult gyermekeket, az egész nyomortól eltompult tömeget. Jack Londont a legmelegebb emberszeretet vezérli, amikor súlyos, véres kritikát mond az angol közigazgatásról és gazdasági rendszerről. Mindenkéiben kell, hogy mély nyomot hagyjon ez a ragyogó tollal megírt könyv, amely az Athenaeum kiadásában, Simon György János művészi címlapjával jelent meg. Ára 3.80 pengő.

Pályi Ede új könyve. Pályi Ede ismét új könyvet írt. Kettős címe: „Közgazdaságtan mindenki számára. A szolidaritás közgazdaságtana.” A cím jelzi, hogy nemcsak szakemberek számára készült ez a könyv, hanem Pályi közismert, könnyed, jóhumorú előadásában az olvasó a közgazdasági életet úgy ismeri meg, mintha egy társadalmi regényt olvasna. A könyv tartalma teljesen egyéni, mint Pályi minden írása. Szenzációsan érdekes és szokatlanul új mindaz, amit közgazdasági tévedéseinkről ír. Akik játsza akarnak belehatolni a közgazdasági élet bonyolult rejtelmeibe, azoknak el kell olvasniuk Pályi Ede legújabb szenzációs könyvét, mely az Athenaeumnál jelent meg. Ára: 4.40 pengő.

Hutchinson: Az asszony, aki pénzt keres. A modern élet egyik legégetőbb problémáival foglalkozik Hutchinson, az új angol irodalom egyik legkiválóbb egyénisége, nagy koncepciójú regényében, amely most jelent meg magyar nyelven az Athenaeum kiadásában. A könyv a huszadik század új típusáról, a pénzkereső asszonyról, a háboru utáni nőről szól, aki orvos, ügyvéd, bankigazgató vagy gépirókisasszony, mindenhez ért, versenyre kel a férfivel, s csak arról feledkezik meg, hogy férjének élettársa, gyermekeinek anyja legyen. Egy ilyen pénzkereső asszony izgalmas és tragikus történetét írja meg Hutchinson új regényében, akinek közgazdasági karrierje csúcspontján, de családi élete romjain gyermekei szemébe vágják, hogy elmulasztotta az anyaság kötelességeit. A hősnő belátja, hogy mégis tartalmasabb volt anyjának „tartalmatlan” élete és felcseréli a Piccadilly-i irodahelyiségét kis unokájának gyermekszobájával. Tökéletes lélek-analízis és kitűnő előadókészség jellemzi e munkát, amelynek hősnője minden ízében modern, élő kitűnő alak. A pompás fordítás Mikes Lajos munkája. A diszes kiállítású, vaskos kötet az Athenaeum kiadásában jelent meg, ára füzve 6.80 pengő, kötve 9.40 pengő.

100%. Az aktivisták érdekes folyóiratának negyedik száma ismét figyelemreméltó s értékes dokumentumokat ad a legmodernebb és legkorszerűbb világszemléletű művészek csoportjának törekvéseiről. A Tamás Aladár által kitűnően szerkesztett irodalmi és művészeti kulturszemle

vezető cikkét Fáy Árpád írta, friss szempontokkal, elmélyedően és lendületes erővel mutatva ki a klasszicizmusba merevült Nyugat csődjét. Németh Lajos Hegedűs Kossuthjáról és Herczegnek A hid-járól írt bátor, szép tanulmányt, Tamás Aladár pedig az utolsó évek legsikeresebb orosz regényét, Fjodor Gladkov Oment című művét ismerteti elevenen, átfogó szemponttal. Barta Sándor erőteljes novellája, Schönberger Mór dr. és Kardos Dezső dr. tanulmányai, S. Jessenin, Ember Ervin, E. Toller, Vajda Sándor és Herz György versei egészítik ki az érdekes tartalmat. A szemlében E. Tiscator, a forradalmi ujjító német rendező cikke mellett számos figyelemreméltó könyvismeret és hozzászólás van.

A Sátán. Alfred Neumann, az Oroszország című szindarab szerzője nagy regényt írt az emberi formában megjelenő Sátánról, a minden gonoszságok értelmi szerzőjéről. A flandriai Gent városából származott ez a mestetesülése a bűnnek, a l'art pour l'art gonosz ember. Foglalkozására nézve borbély, udvari borbély lesz XI. Lajos francia királynak. Minden összetalálkozik: a sádistája hajlamu, fanatikus hatalomra szomjazó király, a középkori hűbérálamból nagy vajadások közt megszületni akaró ujkori abszolút monarchia s a kor vad kegyetlenségéhez illő gonosz ember. XI. Lajos Franciaországa, a 15. század közepe ez. A hűbér urak csellel, fegyverrel lázadva küzdenek a középkori államforma, a kis hűbértartományokra bomlott, ingadozó központi hatalmu Franciaország és saját előjogaik fentartása mellett. A király minden eszközzel, fegyverrel, hóhérral, orgyilkossággal, esküszegéssel, minden erkölcsi skrupulust félretaszító szadizmussal tör célja felé, nem akar ismerni hatalmát saját királyi hatalmán kívül az országban, és nem riad vissza semmi büntől, becstelenségtől, a mely céljához közelebb hozza. A történelem a rettenetes királyok közt emlegeti, de nem mulasztja el róla feljegyezni, hogy ő teremtette meg az egymással és királyukkal viszálykodó pártos-hűbérurak részekre szakadozott, tehetetlen Franciaországából az egységes, hatalmas Franciaországot s ő vezette át a középkori államformából az ujkor első századainak tipikus államformájába, az abszolút királyságba. S e mellé a zord király mellé állítja Alfred Neumann tanácsadóul, bünszerzőül a Sántát, az udvari borbély, Necker Olivér személyében, aki a történet folyamán méreteken túlemelkedik a királyon, tul az emberi méreteken, főalakjává lesz a regénynek. Általa kerül a regény fantasztikus dimenziókba, Necker Olivér szimbólikus alakjává lesz az emberben megtestesülő gonoszsnágnak, aki rászuggérálja a királyra a büntetéseket s alacsony helyzetében sorsa, végzete lesz Franciaországnak: egy kegyetlen, viharos kor megtestesült gonosz szelleme. — Neumann ezt az alakot egészen rendkívüli írói tapintattal formálta meg: egy pillanatra sem válik irreálisá, túlméretezettségében is megmarad a valóságosságát határán belül, a sántái cselekvés mellett mindig ott látni az emberi profil reális vonásait. A korrajz még fokozza reliefjét, itt már az író invenciója is fényes sikert arat, szerencsés találatlalt kereste ki azt a kort, mely az ember-sántának legalkalmasabb, szinte természetes miliője. Ebben járul az elbeszélés nagy-szerű tempója, mely nem enged az érdeklődésnek egy kis pihenőt sem, folyton fokozza a dolgokat, a romantikus elbeszélésnek azzal a modern módszerével, mely birtokba vette a realizmus összes eszközeit és tanulságait. A fantasztikus és reális, romantikus és naturalista elemeknek ez a művészi keveréke adja meg a könyv különös hatását. Nem csodáljuk, hogy Neumann könyve a legújabb német regényírás legnagyobb sikere s nem fogjuk csodálni, ha a magyar közönség is hasonló érdeklődéssel fogja olvasni. A Franklin-Társulat máris általánosan népszerűvé vált vállalat, a Mindnyájunk Könyvtára adta ki a grandiózus regényt, két szép kötetben, Kiss Dezső kitűnő fordításában.

Fürdőszoba tükrök,
nickelozott polcok gyáril' árban' kaphatók
Sipkovits tükörgyára
Telefon 356.

A KRÓH VILMOS cég

kizárólag Dégenfeld téri füzletében

1927. évi karácsonyi vásár

keretében ajándékokra kiválóan alkalmas 6 kiválóan finom cikket bocsájt

meglepő olcsó áron

a t. vásárló közönség rendelkezésére!

1 drb jómínőségű női ing
vagy nadrág

egységár

P 1'80

2000 mtr. mellirozott angol Kasha kelme, tiszta gyapju, 10 színben

métere

P 5'80

4000 mtr. sport flanel válogatott szép mintákban

métere

96

fillér.

1 drb selyemelejű férfi
ing vagy hosszú raye cő
per alsónadrág

egységár

P 5'90

5000 mtr kelengyevászon vagy schifon 80 cm-es szélességben

métere

P 1'20

Többezer méter francia eredeti Gros-Roman gyártmányu kitűnő mosó karton vagy batiszt

egységár

métere

98

fillér.

SPORT

A Bocskay FC sportbizottságának elnöke és a csapat tréneré nyilatkoznak a klub multjáról és jövőjéről

A Diószegi uti pályát vastag hóréteg borítja, a kapuk bezárultak, a Bocskay „idegen” játékosai pedig övéik körében élvezik a téli pihenőt. Szóval mindenki élvezi a gondatlan vakáció örömeit, csak a vezetőség maradt permanenciában, hogy a tavaszi szezon előkészítse és a csapat elsőosztályú mivoltát minden áldozat árán is biztosítsa. A feladat egyrésztől nehéznek látszik, mert a riválisok sem töltik tétlenül az időt, másrésztől azonban nem reménytelen, mert az ötödik helyezett Nemzetit és a tizenkettedik Bocskayt mindössze négy pont választja el egymástól.

A Bocskaynál az utóbbi hetekben nagy csend uralkodik, de ez nem télenléte jelenti, hanem inkább azt az örömdetes tény, hogy mióta az új vezetőség intézi az ügyeket, kevesebb lármá, de annál több és eredményesebb a munka.

Ma talán a legnagyobb rend a Bocskaynál uralkodik a profiklubok között, de csak kevesen tudják, hogy ez a kellemes változás dr. Nagy Géza nevéhez fűződik. Október 16-án alakult át a Bocskay klubba és az új alakulat új embereket állított a klub élére. A munkát a bizottságok között osztották szét és a legnehezebb szerepre hivatott sportbizottság élére dr. Nagy Géza került. A választás várokozásán felül fényesen sikerült, mert dr. Nagy Géza bebizonyította, hogy nemcsak a sakkfigurákat, hanem az eleven bábukat is jól tudja irányítani. Bár még sohasem foglalkozott sportpolitikával, nagyszerű érzéssel meglátta a hibákat és sikerült elérni, hogy ha ideiglenesen is, de mégis megoldotta a nehezebb problémákat. Munkájának hatása már erősen érezhető a klub belső életében és tekintve, hogy a közönség még nincs informálva programjáról, szükségesnek tartottuk dr. Nagy Géza, a nyilvánosság számára megszólaltatni.

Dr. Nagy Géza az aktuális kérdésekre vonatkozólag a következőket volt szíves mondani:

— Az őszi szezon tapasztalatai alapján próbáljuk előkészíteni a tavaszi fordulót és egyelőre annyit sikerült elérni, hogy ezt a nehéz telet anyagi zavarok nélkül usszuk meg.

Minden törekvésünket a csapat megerősítésének érdekében koncentrálnuk, de a csapatot már összetételében sem tartom gyengének. A vezetésben eddig sok olyan hiba volt, amit máról holnapra nem lehet teljesen kiküszöbölni. Sok fölösleges összeütközés volt a vezetőség és a sajtó, valamint a játékosok között. Nem tudták megérteni, hogy a klub tulajdonképpen a játékosok kedvéért alakult és úgy tekintették a játékosokat, mint szerződött munkásokat. A fegyelem és rend biztosítása fontos, de ez nem zárja ki azt, hogy a játékosokkal udvarias és baráti modorban érintkezzünk. Elvégre is

Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, hogy a legjobb anya, testvér, nagymama és rokon

özv. Steinfeld Ferenecné szül. **Kenyeres Cecília** áldásos életének 73-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

A megboldogultunkat f. hó 23-án kísértük utolsó útjára. Gál Jenőné szül. Steinfeld Irén, Szántó Ákos, dr. Szántó Dezso gyermekei, özv. Kartz Jakabné szül. Kenyeres Szerén testvére, Gál Jemő veje, Gál Annus és Gál Gyuri unokái, özv. Kenyeres Mártonné sógorónje.

a futballjátékhoz nemcsak tudás, hanem hangulat is kell,

már pedig hangulatot csak szép szóval lehet teremteni. Az új vezetőség kreatívánál hiba volt egyes urakat megválasztani anélkül, hogy működési hajlandóságukról informálódtak volna. Ennek következtében a vezetőségnek csak egy csekély része dolgozik. A tavaszi szezonról nagyobb anyagi és erkölcsi sikereket remélek.

A csapatot több poszton akarjuk megerősíteni. Szükség van egy tartalék kapusra és szó van egy bécsi kapus szerződéséről.

Ha Baik felgyógyul, három jó hátvédünk lesz és a halför is Varga, Fejér, Keviczky összeállításban megfelelő, de azért még egy centerhalfot keresünk. Erre nézve Kvasz a Hungáriából és Lutz III. az Ujpestből jöhetnek számításba. A csatársorban még mindig reméljük Vincze visszatérését, de várjuk azt a sokat emlegetett centert is. Mind attól függ, hogy az első két mérkőzésen, a Nemzeti és az Attila ellen képes lesz-e a csapat győzni, mert a két győzelem anyagilag is sokat jelentene.

Eddig tartott a diskurzus és dr. Nagy Géza szavai megnyugtattak, hogy a Bocskay most már végre jó kezekbe került.

A zöld asztal vezérének nyilatkozata után felkerestük a salakpályát.

Frontz Dömét, a Bocskay trénerét, de itt már nehezebben ment a dolog. Döme „bácsi” ugyanis nem szereti az újságírókat, nyilatkozatot pedig nem szokott adni senkinek. Öt hónapja van már Debrecenben, de ez alatt az idő alatt még a sportlapokban sem nyilatkozott. Frontz Döme nem ismeretlen Debrecenben, mert még a boldog háborúelőtti években a Nagyvárad AC csapatában játszott és tagja volt a híres Strasser—Kürschner—Döme belső triónak, Frontz a második magyar professzionista tréner (Gillemot volt az első) és most ünnepli trénerségének tíz éves jubileumát.

Mi volt az őszi balsiker oka? — kérdezzük tőle.

Tizennégy játékos. Egy elsőosztályú csapatnak legalább 17 játékosra van szüksége. Két kapus, három hátvéd, öt half és hét csatár a normális létszám. De még ezzel a csapattal is összeszedtem volna tíz pontot, ha nem viszik el tőlem Vinczét, akit a legnagyobb tehetségnek tartok és nem játszatnak a csapattal nyolc nap alatt három mérkőzést. Ha a csapatot megfelelő játékosokkal kiegészítik, akkor a tavaszi szezonról sikert fog hozni.

Csak olyan játékosokat vegyetek be a csapatba, aki Debrecenben lakik.

Ha tehát Varga, vagy Dettrich Pesten maradnak, az összeállításnál nem veszem őket figyelembe. Sokat várok Semmlertől, de ugyanígy Markostól és Mertintől is. Fejér igen használható játékos, Keviczky szintén és Baik is azok közé tartozik, akikkel érdemes foglalkozni. Van fegyelmetlen játékos is a Bocskayban, de aki nem fog rendes életmódot folytatni, azt nem szerepeltetem.

A vezetőségről csak annyit, hogy dr. Nagy Gézával öröm dolgozni és a játékosok is annyira megszerették a régi vezetőség részéről nem tapasztalt finom modorért, hogy érte még a lehetetlennek látszót is meg fogják csinálni.

Frontz Dömén meglátszik, hogy

Ócska ólmot minden mennyiségben veszünk **Hegedűs és Sándor rt.** **Plac ucca 49.**

bosszantja az önhibáján kívüli balsiker, mert a Vasas, VAC és a Kinizsi csapataival olyan eredményeket ért el, amilyenekkel egy magyar tréner sem dicsekedhet. Tavasszal azonban, ha módot nyújt rá a vezetőség, Frontz Döme be fogja bizonyítani, hogy nem rajta multt össze a siker elmaradása.

KÖZGAZDASÁG

Fab uárban lesz a hortobágyi bikavásár

A Debrecen—hortobágyi magyar tenyészbikatelep legeltetési társulat a szokásos évi bikavásárát 1926 február közepén rendezte. A társulat bikatelepeinek ezen immár harmadik vásárán hatvanöt darab hároméves fajtisza magyar ridegen, hortobágyi jellegű szikes legelőn nevelt, de köteles tenyészbika kerül eladásra. A bikák valamennyije a Hortobágy magyar tehénállományának színe-javát magában foglaló u. n. „cifragulyai” tehéneknek a debreceni törzsgulyai bikákkal való párosításából származik.

A bikatelep megalakulásának célja: a magyar tenyészirányú vidékek közséi és birtokosságainak tisztavérű, vérszilárd s a külterjes viszonyok között is sokáig tenyészképes ivarérett bikákkal való ellátása s épen ezen közérdekű célra való tekintettel a földművelésügyi kormány is támogatja a debreceni gazdáknak ezen — a magyar marha megmentése érdekében folytatott — törekvését. A bikatelep alig háromévi működése alatt állami nagy oklevelet, OMGE oklevelet s gazdasági egyesületi nagy oklevelet nyert. Vásárait nemcsak a közeli és távoli magyar marhatenyésztő községek megbizottai szökták felkeresni, hanem számos uradalom is innen szerzi be magyar bikáit, sőt az eddig tartott vásárokon a megszállott felvidék közséinek megbizottai is megjelentek s ki is szállítottak néhány kiváló egyedet.

A februári vásár után máris élénk az érdeklődés. Felvilágosítást nyújt a társulat irodája (Debreceni Gazdasági Egyesület titkári hivatala, Debrecen, Piac ucca 61.)

NYILTTÉR*

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy festő és tisztító műintézetemet a Péterfia 30. sz. alól a Széchenyi ucca 42. sz. alá helyeztem át.

Ez alkalommal nagybecsű rendelőimnek és a jó ismerősöknek kívánok kellemes karácsonyt és boldog újévet.

Biró festő és tisztító műintézet **Bika udvar és Széchenyi ucca 42. sz.**

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Bécsi házakat vegyetek!

A legbiztosabb tőkebefektetés. Szép üzletházak már 30 000 schillingtől kezdve, vagy nagy ingatlanokat igen kedvező feltételekkel elad: Esriel Richard építész és építészeti szakértő Bécs, VII., Westbahnstrasse 33. Telefon 33-006.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Elárverezek 1927 december hó 28-án délutáni 5 órakor Debrecenben, Hajnal ucca 5. szám alatt 1617.— pengőre becsült ingókat, vendéglői berendezést, borokat, boroshordókat, stb.

Rápolthy János bir. végrehajtó.

Szőnyegek legolcsóbb beszerzési forrása. Kedvező fizetési feltételek. LŐRINCZ SZŐNYEGÜZEM Szoboszlai-ut 11/B.

Egyedárusító főképviselet

keresünk megyeszékhelyeken és törvényhatósági jogú városokban a legújabb tökéletes, olcsó amerikai találmány árusítására. Kötő cikk, könnyű eladás, nagy kereset. Üzleti árusítás ki van kapcsolva, tehát konkurrenca nincs. 700.— pengő árubefektetés felek látogatásával és a környék megszerzésével kintinó egzisztenciát biztosít.

Ajánlatokat: „Néklülőzhetetlen, finom tömegcikk” jelígre

Blockner hirdetőiroda Budapest, IV., Semmelweis utca 4. címre kerünk.

Szenzáció **AJÁNDÉKTÁRGYAK** ALBUMOKBAN és FÉNYKÉPEZŐGÉPEKEN **BERZEKY** fotobörze Ferenc József ut 98. (az udvarban)

Debreceni Kölcsönös Segélyező Egylet

m'nt szövetkezet

Alakult 1884. évben.

Kihelyezett tőke közzel 2,000 000 pengő

A törzsbetét

4 éven át hetenként befizetésre kötelez, legkisebb befizetési összeg heti 1, pengő.

Egy üzletrész

10 pengő, mely 20 havi egyenlő részletben is fizethető.

Takarékbetétek

Heti betétek

Folyószámlabetétek

Perselybetétek

előnyösen kamatoztatnak.

Kiskorúak részére

a könyvecskék kedvezményesen, beiratasi díj fizetése nélkül adatnak ki.

Neveljük takarékosag a gyermekeinket!

SINGER varrógép

motorral és varrófényvel a leghasznosabb karácsonyi ajándék.

Singer varrógép részvtára.

Debrecen, Piac ucca 79.

**A debreceniek
tárlóhelye**
Budapesti rendű, mo-
dern családi szállója az
**István Király
szálloda**
VI. Podmaniczky-utca 8.
Mérsekelt árak, figyelmes
kiszolgálás, modern be-
rendezés, központi fűtés,
melegvízellátás, lift.
A Nyugati pályaudvar közelében.

MINDEN CITROEN

alkatrész összes típusokhoz
raktáron :: autófelszerelések
NAGY JÓZSEF, BUDAPEST,
Andrássy ut 34. Telefon: 221-97,
225-03.

Amerikai háztartás minden géppel!

Kiállítás: VII., Vörösmarty u. 5.
Konyha, fürdőszoba, fűző- és fűtő-
szűlőgépek üzemben, továbbá nagy oszillár
és rádiókiállítás. Nyitva: naponta d. e.
től 9-1-ig és d. u. 3-8-ig. Belépődíj nincs!

PATKÁNY, egér, poloska és svábbogár irtószert

törvényesen védve, nagyon
olcsón kapható
Stern festékküzetében
Piac-u. 10., a Blikvai szemben.

Cserépkályhák

ugy saját, mint külföldi gyárt-
mányu beszerezhetők
TÓTH LAJOS
kályhagyártási telepén
Károly Ferenc József ut 8. szám.
(Margit-tér) közelében.

"OCCULTA"

francia görcsér és lábformáló
teljesen gummielőkül harisnya
legkönnyebb selyemharisnya
alatt sem látható.

Elpusztíthatatlan!
Kapható minden szaküzletben,
gyógytárban valamint a magyar-
országi vezérképviseletnél.

Glória kőszergyár Rt.
Budapest, VI., Hajós ucca 15.
Kérjen ismertetőt!

I^o külföldi poroszszén

elismert jóminőségű hazai szenek,
valamint
apritott és hasábos tölgy és bükkfa
azonnali szállításra a legolcsóbb
napjárban beszerezhető

BARTHA
tűzifa- és széntelepén
Ispotály u. 3/b. Telefon 7-85

Elsőrendű minőségű butorokat

bálók, ebédlők, konyhaberende-
zések, uriszobák, bőrgarnitúrák,
mindenféle kárpitos alkek
nagy választékban olcsó napi
árak mellett, továbbá részletezésre is
Fenyves butoráruháza
Hétföldi utcánál.

Debreceni Üvegkereskedelmi R.-T.

Rózsa ucca 2.

Üveg, porcellán, lámpa, diszmuáruk
és háztartási cikkek nagy raktára

Karácsonyi ajándéktárgyak

Altwein, Rosenthal, meissenai étkezőkészletek,
berndorfi alpakka evőeszközök,
chinaezüst disztárgyak,
kristályüveg,
nipppek,
vázák

óriási választékban!!

MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK

DEBRECENI FIÓKJA
PIAC-UTCA 26-28. VÁROSI BÉRPALOTA
Alakult 1829-ben.

Saját tőke 21.000.000 pengő.

BANKOSZTÁLYA:

elfogad betéteket könyvecskére, folyó- és csekkszámlára
a legelőnyösebb kamatozás mellett. Átutalásokat eszközöl az
összes külföldi piacokra. Devizákat és valutákat vesz és elad
a legelőnyösebb napi áron. Elfogad tőzsdei megbízásokat
értékpapírok vételére és eladására.

ÁRUOSZTÁLYA:

foglalkozik mindennemű mezőgazdasági termények nagybani
vételével a legmagasabb napi áron.

Bankosztályi telefonszámok: 35, 9-41. és 8-29
Áruosztályi telefonszámok: 11-66., 11-67., 11-68. sz.

Munkások !!! Polgárok

Vonuljatok fel a drágaság ellen a

Mechanikai Fehérneműgyár üzletébe Csapó ucca 11

Ahol

Női himzett ing 1 P 30 f.

Női himzett nadrág 1 P 30 f.

Finom cérnazefir ing 2 gallérral 5 P 20 f.

Selyemelejű ing 2 gallérral . 5 P 50 f.

Csak a

Mechanikai Fehérneműgyár üzletében Csapó ucca 11

!!! C I M R E V I G Y Á Z N I !!!

ELSŐ DEBRECENI

PARKETTGYÁR

készítés legolcsóbban
szállít minden méretű
tölgy és bükkfa

PARKETTET

Lerakás! Gyalulás!

Gyár: Széchenyi u ca 48
Iroda: Piac ucca 9. sz.

Rendelés felvétel telefon: 7-33

MAKAI GYULA

uri divatszabó
készít férfiruhákat a legszebb ki-
vitelben. Rendkívül olcsó árak.

Csapó ucca 44

OLCSÓ ÁRAK!

Ne vegyen kalapot addig,
amíg meg nem nézte

M. Nagy Mihály

férfi és női kalap nagy raktárát
Csapó u.17. Színházláttjáró
Általános gyorsan és pontos-
san készítettek.

PONTOS KISZÁMOLÁS

Figyelem !! Figyelem

Aszódi és Róth

csődtömegét

megvettem, az árusítást ezen
fióküzletemben megkezdtem.

Piac ucca 12

Takarék és Hitelintézet épületben

1 mtr kalapbársony — — 2-90 P
1 mtr krepp de schin — — 5-40 P
1 mtr kalapfilz — — — 6— P
1 mtr Taffselyem — — — 4-80 P
1 mtr 120 cm grenadin 1-80 P
1 mtr gyapjudelén — — — 2-80 P
1 mtr ing ponphire — — — 1-40 P
1 mtr Däftin — — — — 5— P

Gombok óriási választékban

Vaszon, karton, zeffir, gépselyem
7 fillér, velensien eszike 8 f. —
Tresszemorok, cérnák, pamutok.

Mindennemű maradék!

Szalagok. Gyöngyök. Diszek.

Fehérneműek,

esernyők és mindennemű divat-
és rövidárúk

igen olcsón!

Varrónőknak, masamódoknak,
és szabóknak

külön árengedmény!

Kiváló tisztelettel:

ifj. Molnár Lukács
fióküzlete.

Nagy Karácsonyi Maradék Vásár

BAGI LAJOS

rufós és rövidáruüzletében
BATHYÁNY UCCA 6.

!! Felülnő olcsó árak !!

Lukács Vilmos és Testvére

műkő- és cementárugyára Debrecen

Iroda: Hatvan u. 15. Gyártelep: Károly Ferenc József ut 3/b.

Telefon: 308.

Műkölépcsők, cementlapok,
betoncsövek és mindennemű
építkezési anyagok legol-
csóbb beszerzési forrása.

Magyar Assfalt R. T. képviselete.

Valódi PERZSAK

és másféle szobaszőnyegek, ágy-
elők és összekötők, különféle
futók, hencserátvetők, ágy és
asztalterítők, függönyök, pap-
lanok, takarók, butorszövedek,
kókuszfutók és lábtörölők, linoleum,
lópokróc, halinák, angorabőrök

óriási választékban megérkeztek!

„Takarékosság” könyvecskével lehet részletre vásárolni.

Horn és Erdélyi Debrecen, Kossuth u. 19

Csokonai színházzal szemben

!! Szabott árak !! !! Szabott árak !!

ÁLTALÁNOS FORGALMI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

DEBRECZEN

FERENCZ JÓZSEF-UT

32

Érdeklődéssgben a Magyar Általános Hitelbankkal.

BANK- ÉS VÁLTÓÜZLET.

ÁRUOSZTÁLY.

FINANCIROZÁSOK.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR

DEBRECENBEN

FERENC JÓZSEF UT 16 - ALAPITVA 1872-BEN

Telefon:
2-32.
9-70

Aruraktár
telefon:
1-30

Elfogad betéket takarékkönyvecskére, folyó (csekk) számlára Hiteket nyújt árukra, jelzálogi és egyéb biztosítékok mellett. Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Kapcsolási vázlatokat, díjtalan szakfelvilágosítást ad a budapesti Barta és Társa rádiós cég

helyi képviselete

Simon Jenő rádió-, villany-, gramofonszaküzlete

József kir. herceg ucca 3. szám. — Telefon 13-22.

Eredeti amerikai

WOODSTOCK IRÓGÉPEK

Kizárólag

HEGEDÜS LAJOS

okl. mérnök írógép - szakvállalatánál kaphatók
DEBRECEN, PIAC UCCA 58. Vármegyebáz mellett

Téli keztyük!

Szövött bélelt keztyük P 2.- -től feljebb
Antilop keztyük kötött teveszőr P 7.- -től feljebb
béléssel
Kutyabőr (nappa) kötött teveszőr- P 11.- -től feljebb
béléssel
Kutyabőr (nappa) szőrmebéléssel P 16.- -től feljebb

Manikűrészűkészletek,
diszfűszűk és hajcsatok

óriási választékban

Schön Sándor

keztyű, kötészű és or-
vosi műszertárban Debrecen, Piac ucca 14 szám
C. apó ucca sarok.

Soffőr

vizsgára szakszerűen műhelygyakorlattal csak **KISS** gépműhelye és soffőriskolája készít elő díjtalan állásba helyezéssel Erzsébet ucca 20

AUTO PNEUMATIK
ujjalakítása és javítása
«FIP» rendszerrel!

Bálint Ernő
okleveles mérnök

Budapest, V., Arany János ucca 15.
Telefon: T. 149-64.

Új gummik eladása.

Helyi képviselőket keresek.

**Ingyen
szénét kap**

kap bárki egy próbafűtéshez, hogy meggyőződjön a berentei szén jószágáról, mely teljesen szagtalan és salakmentes. Ára hámoz szállítva 3 P 40 fillér

Telefon 13-47.

HAZAI SZÉN
és
TÜZIFATELEP
Híd ucca 16. szám
Kőraktár udvar.

Csak fővárosi üzletekben látható

Legújabb béli különlegességek

u. m.

színes fémbrokátok, georgette velourok, velour chifonok

nagy választékban raktárra érkeztek

BOSZNAY J. ÉS TÁRSA

DIVATÁRUHÁZA KOSSUTH U. 5

Cépe de chinek míg soha nem látott választékban!

Feltűnően olcsó árak!

Olcsó kölcsönöket

földbitokokra és házakra, hosszú lejáratú tőke kamat törlesztéses kölcsönökkel is gyorsan folyósítanak. Felvilágosítás díjmentes

Groszmann Ignác

Debrecen, Piac ucca 63 szám. Telefon 9-48.

Rosenberg Albert özvegye és fia

utódai **Hechtmann és Társa**
debreceni szállító cég

elvállal mindenemű szállításokat, átköltözéseket, elvámolást, beraktározást jutányos áron pontos és szakavatott kiszolgálás mellett.

Telefon 63. Iroda Piac ucca 81.

Nyilatkozat.

Több oldalról hozzánk érkezett kérdésre kijelentjük, hogy ajándékabroszunk elkészítése nem okvetlenül vesz hosszabb időt igénybe. Bár a legtöbb hölgyelőfizetők igaz örömmel ült neki a dus magyar minta kihimzésének, amely lenvászonon, a kiváló „Flossin” himzefonállal kitűnően érvényesül, mégis azok számára, akik mielőbb teríteni akarnak abroszunkkal, karácsonyi számunkban, költséget és fáradságot nem kímélve, elhelyeztünk néhány azsuros mintát, amelynek felhasználásával az abrosz hamarabb elkészül. Ugyanekkor figyelmeztetünk minden magyar urihölgyet, hogy rendkívüli kedvezményünk csak január 31-ig érvényes. Ezen időpontig ingyen kap mindenki, aki P 14.40-ért egy évre előfizet, egy gyönyörű, magyar mintájú előrajzolt lenvászon-abroszt 10 matring Flossinnal. Az ajándék értéke P 20.—

Hazafias üdvözléssel

Tündérujjak

Magyar Kézimunka Ujság
Budapest, IV., Szervitátor 8.

Hatóságilag engedélyezett végkiárúsítás
a jelenlegi helyen üzletfelosztás miatt

Nádudvary Lajos cégnél
Ferenc József ut 26. sz. alatt

ahol az összes raktáron levő gyapju férfi és női ruha szövetek, selymek, vásznak, schifonok, asztalneműek, zefírek, kanavásznak, karionok, barchetek, kazánok, kötött árúk, harisnyák, keztük, esőernyők, csipkék, mindenféle rövid árúk, bőr redikülök és minden itt fel nem sorolható cikkek a legolcsóbb gyári árakon szerezhetők be, csak rövid ideig amíg a készlet tart.

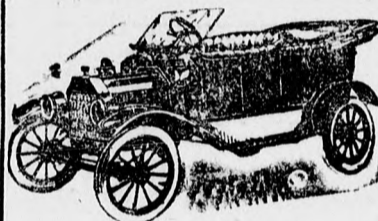
Legversenyképesebb amerikai teher- és személyautó világmárkák

kizárólagos körzetképvisellete

rendkívül kedvező feltételek és fizetési kedvezményekkel solvens, agilis és szervezőképességgel rendelkező uraknak

átadó.

Kimerítő ajánlatokat „Jövedelmező üzlet 8336” jellegére **HAASENSTEIN ÉS VOGLER RT.** hirdetőírásába Budapest, Dorottya ucca 11. kérünk küldeni.

AUTOMOBIL KAROSSZÉRIÁK,
JAVÍTÁSOK. — ÁTALAKÍTÁSOK.

„Duco”-rendszerű fényezés.

RIESZ HENRIK kocsigyár
DEBRECEN, HATVAN UCCA.

Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság

Debrecen, Csapó ucca 4. (Saját ház)

Alapított az 1873. évben. Telefon 94, 1162

Részvénytőke: 661.500 pengő

Részvénytöbbség
Debrecen sz. kir. város
tulajdonában

Foglalkozik a bank és takarékpénztári üzlet minden ágával

Külön osztálya: Zálogház

(az intézeti házban)

Kölcsönök: Arany, ezüstneműekre, árúkra és egyéb ingóságokra

TÓTH GYULA

vasnagykereskedése

Debrecen, Városház épület. Telefon 29.

Legszebb és legcélszerűbb karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak

„BERNDORFI” és „WELNER” alpaca evő-
eszközök, chinaezüst és egyéb dísz tárgyak.

Karácsonyfaállvány. Korcsolyák. Karácsonyfaállvány.

Vadász, céllövő, flobertfegyverek, töltények és fel-
szerelések. — Lombfűrészkészletek és deszkák. —
Gyermekjáték edények. — Weisz Manfréd csepeli
gyártmányu tűzálló zománcozott edények jótállással**Magyar Általános Hitelbank**
debreceni fiókja Piac-
utca 45.sz. saját házábanFiókok és affiliált intézetek a nagyobb
városokban. Foglalkozik: a banküzlet
minden ágával, elfogad betéte-
ket. Folyószámlai hitelek, váltóleszá-
mitolás, finanszírozások, értékpapírüzlet.
Vásárol és elad: mindennemű kül-
földi pénzeket és devizákat.

Tőzsdei megbízások keresztülvitele.

Áruosztálya foglalkozik mezőgaz-
dasági termények vételével.Az intézet saját tőkéje:
65 millió pengő.

Telefon: 3-32, 4-27, 14-54.

Alapított 1867.

DEBRECEN
SZ. KIR. VÁROS**VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA**

TELEFON:

Központi Irodák 74, 13-91.
Városi üzlet: 90. szám.Központi Irodánk
és városi üzlet:

BATHYÁNY U. 19.

Új városi bérházban
találhatók.Elvállalja légszusz és villamos
vezetékek és felszerelések beren-
dezését világítási és ipari célokra.
Gázkonyhákban és főzőknél az el-
használt légszusz sokkal olcsóbb,
mint a fatűzés költsége. Lég-
szusz kályhák és fürdőberendezé-
sek könnyű és veszélytelen keze-
léssel, füst, korom és szemet nél-
kül. Szép és olcsó csillárok, lám-
pák és hozzávaló felszerelések
nagy választékban és rendkívül
olcsó árban kaphatók. Épületek
és fatárgyak megvédésére való
fekete kőszénkátrány tetszéssze-
rinti mennyiségben. Mindennemű
felvilágosítással szívesen szolgál az**IGAZGATÓSÁG****Turul Cipőgyár**

R.-T.

debreceni fiókraktára

nagy

Karácsonyi idényárúsítást

rendez

az elismert olcsó árak mellett.

Egyes párokban:

8^{·50} 10[·] - 12[·] - 15[·] - 17^{·25}

pengő és feljebb.

Lusztig Ernő asztalosmester

Deák Ferenc ucca 10.

Készít mű és egyszerű butorokai, üzlet- és irodaberendezéseket, portál-
és épület asztalosmunkákat. Kétségtétel díjtalan.**Debreczeni Első
Takarékpénztár**

(Alakult 1846-ban)

Foglalkozik a bank- és
takarékpénztári üzletek
minden ágazatával

NSU

KISAUTÓ ÉS MOTORKERÉKPÁR

megbízhatóság jelképe!

PNEUMATIK ÁRUSÍTÓ

BUDAPEST,
ANDRÁSSY UT 27. SZ.

Telefon: Teréz 134-78, Teréz 134 79

Idegbajosok
igazi világszt találhatnak

könyvben, mely a napokban jelent meg. E könyv magában foglalja az ideggyógyászat legújabb eredményeit és gyakorlati tapasztalatait. Az egészségnek ezen evangéliumát teljesen díjtalanul megküldöm mindenkinek. Amennyiben az alant címen erre felker. Ezer meg ezer köszönő irat nyújt tanúbizonyítást arról a páratlan eredményről, melyet a lelkiismeretes és ernyedetlen tudományos kutatás a szenvedő emberiség javára elért. Aki az idegbajosok nagy tömegéhez tartozik, akinek szörakozottság létezik, az emlékezőképesség gyengéje, ideggyógyászat, a memóriájának, emésztési zavarok, túlzott érzékenység, szédülés, általános és részleges testi gyengeség és számtalan más jelenség miatt panaszaival vannak világszt nyújtó könyvcsekemet megköszönve el ne mulassza! Aki azt figyelmesen végigolvassa, beőle azt a megnyugtató meggyőződést fogja meríteni, hogy van egy olyan egyszerű út, amely az egészséghez és életörömhöz vezet. Ne halogassa a dolgot és még a mai napon írjon!

AUGUST MÄRZKE
Berlin-Wilmersdorf, Bruchseiler str. 5. Aht. 30.

Hölgyek figyelmébe!

Egész gummifűző 12 P-151
Szövet csipőfűző — 8 P-151
Harisnyatartó — 3 P-151
Melltartó már — 2 P-151
szerezhető beBiri Rózánál Debrecen,
Piac u. 42.Schiffer József
üvegcsiszoló és tüköryártási telepe
Csapó ucca 19.Modern
szobák lakást
keresekfűtőterem, vagy fűtőterhez
nyíló uccában.

Közvetítőt díjazok.

Cím a kiadóban.

ANGOL MAGYAR BANK RT

FIÓKJA

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF UT 65

BETÉTEKET

legjobban kamatoztat

KÖLCSÖNÖKET

legelőnyösebben nyújt. Dollárkölcsonök 35 évi amortizációra
Valuták vétele és eladása napi áron — Külföldi átutalások

ÉRTÉKPAPIROSZTÁLY

TELEFONSZAMOK: 3, 280

Angol Magyar Bank Rt.
Debreceni Fiókjá

Telefon: 766 és 10. sz.

GABONAOSZTÁLY:

Mindennemű mezőgazdasági termények vétele és eladása

MAGOSZTÁLY:

(Mauthner Ödön Magtermelő és Magkereskedelmi R. T. tiszántúli képviselője) Löhre és lucerna és olajmagvak vétele valamint plombázott löhre- és lucernamagvak eladása

GYAPJUOSZTÁLY:

(Debreceni Terménykereskedelmi R. T.) Gyapjuk, nyersbőrök vétele és eladása

EXPORT

IMPORT

Ganz és Társa Danubius

Gép-, Waggon- és Hajógyár R.-T.

Schlick-Nicholson Telepe.

Budapest, VI., Váci ut 45-47.

Mintaraktár: Budapest, VI., Vilmos császár ut 63. sz.

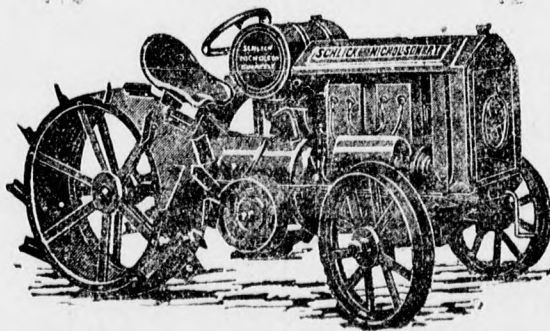
FIÓKOK:

Szombathely, Zanati ut.
Nyiregyháza, Széchenyi-tér 7.
Szeged, Kölcsey ucca 11.
Eger, Káptalan ucca 8.

RAKTÁRAK:

Pécs, Kaposvár, Győr, Baja,
Székesfehérvár, Szolnok, Nagykanizsa,
Debrecen, Miskolc,
Békéscsaba.

CSEPLŐKÉSZLETEK:

Vontatós és magánjáró lokomobilok gőz-, benzin- és szivógázüzemre. Acélkeretes és fageretes cséplőgépek golyóscsapágyas kivitelben, minden nagyságban.

„Schlick-Hanomag” traktorok, „Ásványi”-féle tengersizártépőgépek. Vetőgépek és az összes mezőgazdasági gépek.

HENGERSZÉKEK.

Dr. BARRÉRE rugónélküli szab.

sérvkötő

sérvt még a legsúlyosabb esetekben is biztosan tartja és visszaadja teljes munkaképességét!

A sportember sérvkötője.

Közölte címét, mert egy városból több jelentkezés esetén vállalatunk Parisban kiképzett igazgatója személyesen leutazik és vételekötőzettség nélkül mutatja be sérvkötőket.

Prospektus legyen és bérmentve.

M. BARRÉRE & Cie, PARIS
magyarországi vezérképviselője**SALVATOR**

kötőszergyár Rt.

Budapest, VI., Nagymező ucca 4.

Ékszerek és órák

a legszebb karcsónyi ajándék

Brischa Janos

ékszerész-nél

Szent Anna ucca 10. Városi bórpalota

APRÓ HIRDETÉSEK.

POSTA

Ma

még vehet Ectrolux porszívót, ma még kap cipő ajándékot, Siessen a Szent Anna uccába. 1815

VÉTEL

Iparosok figyelmébe!

Mindenféle kész, hasznorra való vasak legolcsóbban kaphatók. — Rezet, ölmot, cinket, ócska vasat legmagasabb árban veszek. Würdiger, Késes ucca 90. 431

ELADÁS

Egy

jókabai levő Centrál Bobbi varrógép eladó. Zúgó ucca 3. sz., 2. ajtó. 909

Eladó

Széchenyi uccán egy nagyértékű bérjöveldelmező uri ház; átadó 6 parkettes uccai szobával. Bővebbet Samu János irodájában, Piac ucca 41. 1908

Steiner ingatlaniroda közleményei:
Házak, telkek, lakások és üzlethe-lyiségek a város minden részén a legjutányosabban kaphatók. Keresek ügyfeleim részére kisebb és nagyobb házakat és lakásokat, — kertekben is. Iroda: Piac ucca 19. II. emelet. Telefon: 6-24. 910

Beköltözhető

villakastély egyetemnél, Nagyerdőnél, minden kényelemmel; termelőnél hordós bor eladó; iroda, műhely kiadó. Csapó ucca 19. 923

Külsőségi ház,

fűszerüzlettel, jutányos árban eladó. Cím a kiadóban. 921

Eladó

Csapó uccán egy nagyértékű, nagyon jöveldelmező üzletes ház. Bővebbet Samu János irodájában, — Piac ucca 41. 1908

Eladó

hibanélküli szmoking. Értekezés: Nagy ügyvédnél. Hatvan ucca 2. 918

Kóser

étkezde átadó, új berendezéssel. Cím a kiadóban. 907

Csapó ucca 67.,

Bálint József asztalos ajánlja saját készítésű butorait. 1172

DIENES JÓZSEF

v. községi főjegyző Országos engedélyezett ingatlanforgalmi és biztosítási irodája **Füvészkert ucca 16. sz.** (Saját ház.) Telefon 14-98.

Eladó házak:

Központban emeletes, üzletes ház.
Derecskei piacon bérház.
Kabai piacon nagyvendéglő.
Berettyóújfaluban üzletes ház.
Turi András ucca 38., Diószegi ut 18., Varga 43., Agárdy 14., Csap 7. és 58., Csokonai 54., Boldogfalva 12., Jókai 12., Szabó Kálmán 41., Csonka 10., Poroszlai u. 35., Sámsoni ut 9. és 19/b, Cserepes 7., Jerikó 53. és 57., gróf Tisza István 10., Homok 139., Kerekes 20., Szegényhársor 34., Szeremley 18., Budai Ezsaiás 6/a, 22/b és 39., Nemes 15., Acél 2., Keresztesi 44., Hadházi ucca 31., Rudolf 4., Mikes Kelemen 31., Diófa 18., Kurucz 110., Bezerédi 31., Mező 12., Király Ferenc 7, 46/b és 51., Rásó Gyula ucca 4., Dévai ucca 11., Kis 7., Irén 24., Fülöp 34., — Olajütő és Téglavetőben olcsó házak.

Házhelyek:

Komlóssy ut elején, Homokkertben, Köntöskertben, Galamb uccán, Tégláskertben, Dévai és Rásó Gyula uccán, továbbá Hajduszoboszlón, gyógyfürdő mellett.

Szőlők:

Bocskai kertben, Hajdubagason, Vámospércsen, Homokkertben és Poroszlai uton.

Földek:

Hajdumegyében 18 darab birtok, 16—300 holdig.
Fancsikán 30, Ondódon 4, Penészleken 50, Zsarolyánban 50 holdas tanyásbirtokok.

Lakás:

Belvárosban és kertben kétszobások.

Ipartelep:

Wesselényi tér 7. alatt börgyár.

Üzletek:

Jómeneteli vendéglők Debrecenben, Hajduszoboszlón és Kabán.

Pénzkezelés:

ajánlok ingatlanbekezelésre, olcsó kamatra.

Parcellázásokat

elvételek.

Biztosítások

irodám utján a legelőnyösebben köthetők.

Keresek

eladó házakat, házhelyeket, kiadó lakásokat, eladó földeket és földbérleteket.

Dienes, Füvészkert ucca 16.

1823

Házasságokat

legégszerűbből legelőkelőbb körökben is boyolít — Samu János házasságközvetítő irodája, Debrecen, Piac ucca 41. 1908

Kiállítási

tárgyak, takaréktűzhelyek, majolikások, két sütővel, vízmelegítővel, minden elfogadható ártért eladók. Ugyanott egyszerűbbek is kaphatók — Kandia 15. 924

HÁZ- ÉS FÖLD-TULAJDONOSOK!

Kölcsönöket

hosszu és rövidlejáratra előnyösen folyósít

BLEUER IMRE BANKHÁZA

Piac ucca 77.

Aktatáskák tehénbőrből

10 P-től kaphatók Feuerman bőrdöntéskészítőnél, Piac ucca 44. 1562

Butorok

legolcsóbb árban, kedvező fizetési feltételek mellett beszerezhetők: Hausner, Simonffy u. 2/c., városi bérház. 1623

Portlandcement

és gipsz állandóan kapható Pollák Zsigmondnál, Debrecen, Miklós u. 13. 1397

Jókarban

levő szalagantitúra és két darab antik fényezett diófa szekrény eladó. Török Bálint ucca 17., 4-ik ajtó. 889

Egyezer

kat. holdas kintűnő feketeföldű fő-urú birtok, 600 hold szántó, többi elsőrendű legelő és erdő Bihar-megyében újvíz átvitelre kilenc milliárdért eladó, hármat rajtahagyok Dezső, Kossuth 16. 1896

Hencserek

diványok, matracok készen kaphatók Glatstein kárpitos mester-nél, Püspöki palota (bent az udvarban). 1332

Szappanfőzéshoz

legerősebb szóda kilója 60 fillér, ezenkívül az összes háztartási cikkek és festékek kicsinyben is nagyban ártért kaphatók a Belvárosi Festékházban, Hatvan ucca 2. 1676

Uborka,

ecetes és vízes, kapható. Darabos ucca 20. Telefon: 6-68. 1942

CEMENTLAPOK,

betoncsövek, kutygyűrűk legolcsóbban beszerezhetők Lukács Vilmo és Testvére cementárúgyárban, Debrecen, Hatvan ucca 15. 1321

Berentei szent,

ha valódit akar, csak a régi helyen vásároljon. Tüzifa olcsó napiáron. Telefon: 13-47. Hazai szén- és tüzfitelep. Közraktár udvar. 1658

KÁRPITOS

és asztalos butorok a legutányosabb árban Szántó kárpitosnál, Színház-átjáró, butorraktár. 1347

Függönyrojt,

butorszínor, paplangomb legolcsóbban a Paszománygyárban, Piac u. 32. 1327

Burgonya,

elsőrendű, válogatott, többféle, — napi áron házhoz szállítva termelő-nél, Piac 61. Telefon 488 781

Hő- és sárcipők

szakszerű javítása Nagy műszerész-nél, Simonffy ucca 16. 1693

A Hortobágy Mészalom RT.

Böszörményi ut 1. sz. alatti tele-pén évtizedek óta tenálóló lisztüzletben az általános elismert jó-műségű liszt, korpa, tengeri, árpa és darák változatlanul állan-dóan kaphatók. Telefon megren-deléseket bármilyen kis tételben is házhoz szállítunk. Telefon 179

Füzesabonyban

M. Kir. Államvasutak gőcpontján, 2800 négyszögöl területen közvetlen a vágányok mellett fekvő ipar-telepemet, 30 m. hosszú, 10 m. széles szuterénnel és magas föld-szinttel ellátott gyárépülettel, villa-szerű lakóház és műhellyel együtt — esetleg parcellánként is eladó. Megtudható: Reiner Soma, Eger, Vörösmarthy ucca 31. Telefon 84. 1937

MÁRVANYMOZAIK,

cementlapok, betonárak, építési anyagok a legolcsóbban beszerezhetők a Debreceni Működgyárnál, Fürdő ucca 2. sz. 1610

Gyöngysor

megbízás folytán kedvező áron és fizetési feltételek mellett eladó. — Megtekinthető Tiszántuli Mezőgazdasági Hielintézetnél, Kossuth ucca 8. 1913

Hölgyek, urak!

Karácsonyi és újévi ajándék tárgyaikat olcsón szerezhetik be Szilágyi kézimunka üzletében, Széchenyi u. 1. szám. 1845

Nickelezett

22. számú alig használt női korcsolya eladó. Cim a kiadóban.

Porosz szén

prima minőségű, hazaszállítva 6 P 80 fillér. Rosenfeld Kálmán tüzfifa kereskedő, Salétrom ucca 12. — Telefon: 674. 1362

Tüzifa,

vágott, szállítva 3.50; barnaszén 3.40; porosz szén legolcsóbban — Grünfeldnél, Csapó 16 1278

GYERMEKDIVATHÁZBAN,

Városháza épület. Gyönyörű, olcsó gyermekruhák mélyen leszállított árban. Nagy választék!

Lusztig

asztalosmester, Deák Ferenc ucca 0. Iparkiállításon első díjjal kitüntetve. Készítményei: mű- és egyszerű butorok, iroda-, üzletberendezések és épületelemek. 1483

Karbolineum

kicsinyben és nagyban állandóan kapható. Klein festékház, Arany János 10., udvarban. 1651

Hőcipő,

sárcipőt tökéletesen csak az Orbán gummiüzem javít. Piac u. 9. 1563

RÉZÜSTÖK RÉSZLETFIZETÉSRE

is Mándokinál, Arany János ucca 13. 284

Szörme

dolgait legolcsóbban beszerezheti és szörmebundáját átalakíthatja a legújabb divat szerint Kőváry szűcsmesternél, Piac ucca 42., — Pannónia-udvar. 1357

Szenet

fűtésre csak berenteit használjon, szagtalan és salakmentes. Ara házhoz szállítva 3.40 pengő. Telefon: 13-47. Tüzifa olcsó napi áron. 1658

Pontos órák,

arany, ezüst ékszerek legutányosabbban. Óra-, ékszerjavítások szakszerűen készülnek Sretter János órás és ékszerész-nél, Debrecen, Batthyány ucca 13. 1311

SIRKÖVEK

műköből, természetből olcsón kaphatók a Debreceni Működgyárnál, Fürdő ucca 2. 1610

Nagy szappanvásárl!

Pipere-, mosdó- és mosószappanok rendkívül olcsó árban, kiváló minőségben a Belvárosi Festékházban, Hatvan ucca 2. 1676

„Ideál”

folytonegő kályhák legjobbak, — egyedárusítás Bakos vasüzletében Csapó ucca 86. 1472

Tekintse meg!

Nagy vasüzlet kályha, tűzhely, cső, edény kirakatát. Csapó uccai kanyarodó. 1482

Szegedi

paprika különlegességek állandóan nagy raktára: Lindenfeld, Degenfeld tér 7. Telefon: 79. 1836

Fehér

mosott rongy kapható Fischer öcskavaskereskedő-nél, Szoboszlói ut 24. Telefon 859. 1847

Nyári kelmék

férfi és gyermekruhákra mélyen leszállított árban Kupfer posztónál, Kistemplombazár. 1188

Hajdudorogon

egyedülálló, jómeneteli illatszertárral egybekötött könyvkereskedésemet kedvező feltételek mellett eladom. Megvételre keresek egy jókarban levő motorkerékpár oldalkocsit, kisebb és nagyobb nyomdai és könyvkötészeti gépeket. Cim: Katona, Hajdunánás. 1846

Zálogház, Hunyadi u. 14.

folyósít előnyös feltételek mellett kölcsönöket ékszerekre, biciklikre, autókra s mindenféle kereskedelmi árukra. 777

Télikabát,

teljesen új, jutányos áron eladó egy 4—5 éves fiugyermek részére. Apalfy ucca 32. szám. 738

Önborotválkozó!

Borotvapengék garantált közörszűrését 14 fillérért vállalja „Ilona” illatszertár, Degenfeld tér. 344

Sirkövek

minden kivitelben leszállított gyári áron részletfizetésre is kaphatók. Hunyadi ucca 14. 777

A villamos megállótól

5 pernyire adómentes uriház, — amely áll 2 szoba, előszoba, konyhából, eladó. Cim a kiadóban. 1865

Sirkövek,

fejfakövek műköből és természetből legolcsóbban beszerezhetők és megrendelhetők. Aranyozást és betűvívést jutányos áron vállal Polgári Lajos, Tócskerti. Faiskola ucca 7/g. 3938

LEGSZEBB AJÁNDÉK

karácsonyra egy szép és olcsó gyermekruha. Óriási választék! — Leszállított árak! Gyermekdivatház Városháza, Főkapu mellett.

Bor,

tisztán kezelt, saját termés, ötven literen felül eladó. Rakovszki u. 1. 836

GYOGYSZERTART

örök áron való megvételre keresek. Cim a kiadóban. 890

Eladó

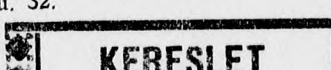
hibanéküli szmoking. Bövebb értekezés Nagy ügyvédsél, Hatvan u. 2. 897

Kettes

számú Wertheim kassza eladó Csapó 6., hátul az udvarban. 879

Légelzárószínor,

paplangomb, télikabátgomb és gomboló Paszománygyárban, Piac u. 32. 1818

Deutsches

Freulein wird zweien aht jährigen Mädchen gesucht. Adresse: Barna u. 2/b. 1726

Jobb

családból való zsidóleány összes házimunka elvégzésére magános urinőhöz kerestetik. Cim a kiadóban. 928

Könyvelő,

magyar—német levelező, megfelelő foglalkozást keres. Üzletszerzésre vállalkozik. Választ „Ambiciózus” jelíge-re a kiadóba. 922

Keresek

azonnali belépésre fűszer-, gyarmatáru engros és detailhoz idősebb ügyes megbízható segédeket. Mandel Mór, Vásárosnamény. 912

Keresek

kétszobás, lehetőleg fürdőszobás, mellékhelyiséges. januárra beköltözhető lakást. Guttmana, Hunyadi ucca 14. 915

Szereltesse fel lakásában

KÖZPONTI MELEGVÍZFŰTÉS BERENDEZÉST, MELY LAKOTT HELYSÉGBEN IS MINDEN KÜLÖNÖS ZAVAR NÉLKÜL, KIS KÖLT SÉGGEL, NÉHÁNY NAP ALATT FELSZERELHETŐ. Kényelmes kezelése, gyors felállítás és rövid időn belül amortizálódik. Díj központi fűtés és vízvezeték vállalat. **GYENES ANIÁL** Arany János u. 27. Telefon 937.

Kisleányt,
vagy fiút keresek délelőtti órákra tejkihordó kocsi, mint segítség. Engel, Werbőczy uca 3. 901

A Hungáriától
a Bella manikürszalong elveszett egy kis zöld bőr női pénztárca. — Becsületos megtaláló a benne levő pénzt megtarthatja és még jutalomban részesül, ha a benne levő kulccsal visszahozza Kalmár, Arany János uca 2. alá. 913

Kocsi
azonnal felvétetik, Csokonai uca 31. 917

Orvostanulmány
hosszu gyakorlattal szerény díjazást korrepetál középiskolásokat. Cimet a kiadóra kérek. 908

Előszobaszekrényt,
jókabban levőt, megvételre keresek. Grósz, Kishégyesi ut 3. 854

Keresek
kétszobás konyhás lakást azonnali beköltözésre. Cim a kiadóban. 737

Lakodalmi
és alkalmi sütet, főzést elvállal Wiederné, Csokonai uca 19. 855

Elveszett
egy két hónapos göndör, fehér és sűrű színű kövér kis kutya. — Megtaláló illó jutalomban részesül. Sziv uca 20. 892

Intelligens
negyven éves magános uriember legszerényebb javadalmazással ajánlkozik gazdaságba, tanyára felügyelőnek. Esetleg magános urinő gazdaságát, üzletét vezetné. — Szíves megkeresést „Állandó alkalmazott” jellegű Szeged: „Délmagyarország” kiadója kér. 824

Négy
gyermekemet örökbeadnám intelligens izr. helyre, a kisleány már 2 polgárit végzett, a kisfiu 2 elemi, egy kisleány 12 éves, egy leány 16 éves, egy 11 éves, a kisfiu 8 éves, mind egészséges szép gyermekek. Cim a kiadóban. 886

Három
gyermekemet örökbeadnám intelligens helyre, a kisleány már két polgárit végzett, a kisfiu két elemi, egy kisleány 12 éves, egy 11 éves, a kisfiu 8 éves, mind egészséges szép gyermekek. Cim a kiadóban. 886

VEGYES

Csinosan
butorozott szoba kiadó. Arany János uca 36. 925

Csinos
butorozott szoba, esetleg ellátással, kiadó. Arany János 39. 926

Csinosan
butorozott különbejárati szoba uriembernek január 1-re kiadó. — Hatvan u. 53., Aszódiné. 927

Mindenre
— ki főzni tud — január elsejére, vagy üzenődíjára felvétetik. Jelentkezés Fohn szaküzletében. — Deák Ferenc uca. 916

Csinosan
butorozott két szoba 2—3 urnak (esetleg ellátással) kiadó. Miklós u. 7., udvarban. 920

Szenzációs butorvásár!

Há.ók 300 P. — Uriszobák 1000 P. — Ebédlők 600 P. — Szalagarnitúrák 200 P. — Hencserek 64 pengőtől kaphatók
Lefkovits butorruházban Református plébániá mellett Kedvező fizetési feltételek!

Fehérnemű-
és gyermekruhavarrást vállalkozunk otthon és háznál. Lövinger, Hatvan uca 9. 903

Lakások,
kettő-, három-, négyszobások rendes bérért kaphatók. Hock iroda. Szent Anna négy. 1822

Díjmentesen
végzem lakása bérbeadását. Hock iroda. Szent Anna négy. 1822

Központon
elegáns butorozott ucai szoba és egy kisebb udvari szoba kiadó. Cim a kiadóban. 911

Különbejárati
elegáns szoba uriembernek kiadó. Arany János 54., keresztépület. 906

Különbejárati
csinosan butorozott szoba kiadó. Kessuth uca 26. szám. 914

Egy
különbejárati csinosan butorozott szoba kiadó. Kálvin tér 5. 900

A hírneves „CORMICK” teherautók és „CORMICK” petrolumtraktorok

elpusztíthatatlan kitűnő anyaguk, utólérhetetlen tökéletes szerkezetük és végtelenül csekély üzemanyagfogyasztásuk révén **versenyen kívül állanak.**
Kizárólagos képviselet és állandó nagy alkatrésztár: **RÁHMERSÁNDOR** DEBRECEN, PIAC UCCA 43. SZÁM Telefon 962.

Eladó
15 m. hosszú, 5 m. széles gerendás deszkaépület, téglapadozattal. Bővebbet: Korponay uca 5. 919

Csendes
műhelynek ucai betonozott pince kiadó. Deák Ferenc 6. 886

Egy-két
izr. leánykának vagy jobb magános nőnek szépen butorozott szoba — fűtve — kiadó. Bethlen uca 20. 886

4 szobás
komfortos uri lakás teljes berendezéssel, zongora, szőnyegek, képek, függönyök, porcellánok eladók. — Cim a kiadóban. 902

3 szobás
lakás Maróthy György uca 12. sz. alatt azonnali beköltözésre kiadó. Értekezés ugyanott. 904

Különbejárati
elegáns butorozott szoba, előszoba használatlakásnak vagy irodának elsejére kiadó. Piac uca 72., I. emelet. 905

Dívtos
géphimzést vállal Kovács Margit, Péterfia 11. 1524

Babikabátkákat,
butoruháskákat, Neumann- és iskolaruhákat, plisszáljakat, fehérhímzéseket, monogrammozásokat, montirozások készítését olcsón vállalom részletre is. — Kézimunka, Gyermekdivatszalon, Arany János uca 16. Telefon 10-12. szám. 1334

Hatvan uca 34.
szám alatt, Elek Péter asztalosmester által bérben birt keltő műhely január hó első napjától bérbeadó. Értekeznie: Petőfi tér 2., ital-mérés. 896

A madár
is azt dalolja az ágon: Csikós sós borsesz a legjobb háziszar a világon. Kapható minden fűszerüzletben. 174

Kész
hencser, dívány és matrac kapható Erdős kárpitosnál, Simonffy uca 31. 1694

FACEMENTTETŐK
javítását szakszerűen végzi Lukács Vilmos és Testvére, Debrecen, Hatvan uca 15. 1321

Patkányfogó
kutya eladó. Simonffy uca 33., utolsó ajtó. 888

Viselt
gérocok szakettől készítek dívtos frakkot. Sztepanov, Darabos 888

Tiszta kéz
pillanatok alatt elérhető a legújabb találmányu kéztisztítóval. Géplakatosok, sofförök, nyomdászok, festők részére. Kapható: Bárány festéküzlet, Csapó u. 19. 490

Két
világos pince raktárnak kiadó. — Disznóú eladó. József kir. herceg uca 34. 659

Központhoz
igen közel négyosztós, fürdőosztós családi ház beköltözéssel huszonegyezer pengőért eladó Máté-ingatlanforgalmi iroda, Széchenyi u. 55. 858

Fekete Lajos
lakatosmester műhelyét Piac uca 66. szám alól áthelyezte saját házába: Nemzetőr uca 6. szám alá. Bejárat: Arany János uca és Miklós uca felől. Telefon: 10-70. 1759

Zsinór,
rojt, harisnyafejelés, szemfelszedés Pászománygyárban. Piac uca 32., udvarban. 1327

Lakások,
kettő, három, négyosztósok rendes bérért kaphatók. Hock-iroda Szent Anna négy. 1822

BUDAI
dunaparti 3 szobás lakás azonnali kiadó. Bővebbet: Telefon 231. 826

HUSFÜSTÖLÉS
olcsón, pontosan, kifogástalanul Zöldia uca 3. szám alatt.

Kátrány,
karbolineum, kátránypapír, szagtalan pormentesítő olaj nagyban és kicsinyben legolcsóbb árban beszerezhető a Belvárosi Festék-házban, Hatvan uca 2. 1676

Műhímezés
és gépszurozás, endlítés, plisszé, gouvré: Nagy Gyulánál, József kir. herceg uca 3. 1620

Olcsó árban
elegáns ruhát készít Lefkovits Miksa uriszobá. Széchenyi uca 44. sz. Pontos kiszolgálás. 1615

Igen tisztelt vevőim, bérlőim, megrendelőim szíves tudomására hozom, hogy az elhalálozott férjem 25 éves vízvezeték vállalatát szakértő vezetése mellett továbbvezetem, kérem további nb. pártfogásukat. Tisztelettel: özv. Emerich Vilmosné, Arany János u. 16. Telefon 10—12. 1334

Angol gyapju

női és férfi harisnya már leszállított árban
Mayernál, Simonffy uca

BIHARI GÁBOR
mérlegkészítő
Méliusz-tér 9. szám.
(Kossuth ucai templomnál.)

KÖLCSÖNÖK

betáblázásra
föld és házigatlanokra
hosszabb és rövidebb időre legolcsóbb kamat mellett
Dr. Balázs Jenő bankházánál
DEBRECEN, Piac uca 89. szám
Royal kávéházzal szemben (Bakner ház)
Telefon 143.

Hócipők

„Wingpassing”
minden számban
olcsón
Emerich Samu cégnél Csapó u. 7

Jóminőségű butorok

olcsó áron
részletfizetésre is kaphatók
WEINSTOCK HENRIKNEI
Miklós uca 2., Apolló-butorüzlet.

Accumulátorokat

tökéletesen és megbízhatóan javít és tölt, accumulator savat raktáron tart

Földvári

Debr. I-ső Elektrotechnikai Gyára
Széchenyi-u. 55. Telefon 168.
Gyakornok felvétetik.

Menekült órás

szakszerűen, meglepő olcsón vállal javításokat
Rákóczi-u. 36. sz.